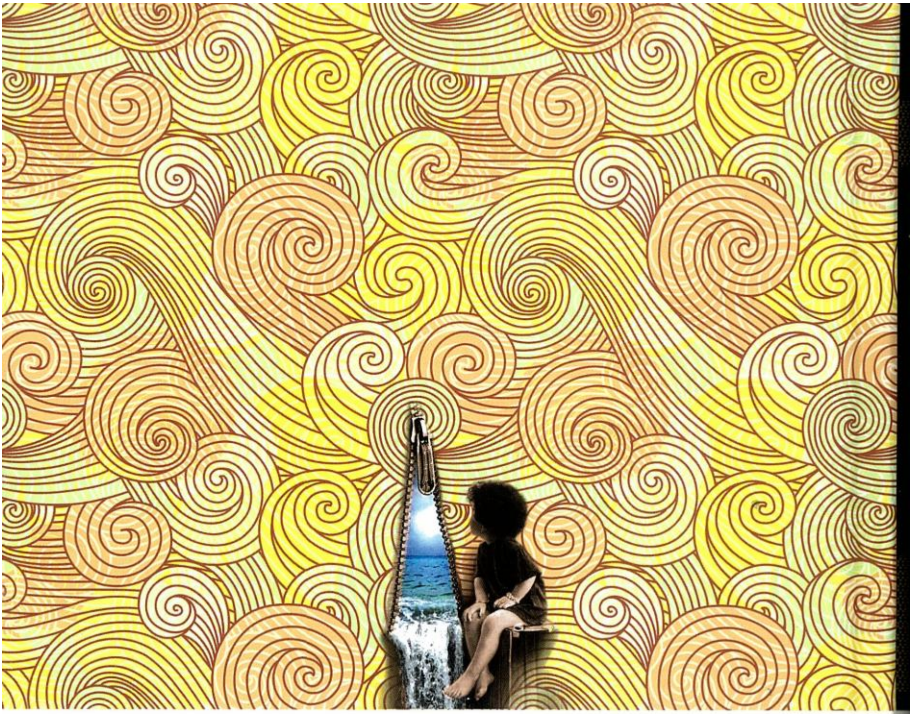

ئادىل تۇنىياز

يېڭى ئاسمان

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

ئادىل تۇنىياز

يېڭى ئاسمان

(شېئىرلار)

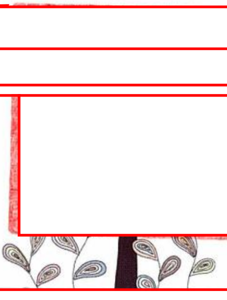

مىللەتلەر نەشرىياتى

www.uyghurkitap.com

سۆزلىرىم ئاسماننى كۆرسىتىدۇ

(شائىر، ژۇرنالىست ئەسقەر ياسىن بىلەن سۆھبەت)

ئەسقەر ياسىن: — ئەسسالام! قەدىناس دوستۇم، قەلەمدىشىم، ئالىي مەكتەپتىكى چاغلاردا قەلەمنى چاپتۇرۇپ، شېئىرنىڭ كەينىدە سوكۇلداپ يۈرەتتۇق. 20 نەچچە يىل ئۆتۈپتۇ، مەنمۇ سىزدەك يەنىلا شېئىر ئىشقىدا. بىراق، ئايىغى چىقماس مۇھەررىرلىك خىزمىتى سەۋەبلىك مېنىڭ شېئىرلىرىم پۈتمىدىغاندەك ئەمەس. ئەمما، سىزنى كۈتۈۋاتقان شېئىر ئاشىقلىرىنىڭ سانى كۈنسېرى كۆپىيىپ چوڭ بىر توپنى شەكىللەندۈردى. بەلكىم يېقىن كەلگۈسىدە تەرەپ - تەرەپلەردىن بۇ توپقا قېتىلىدىغانلار بىلەن بىر شېئىرىيەت قوشۇنىنىڭ سەركىسى بولۇپ قېلىشىڭىز مۇمكىن. ئەمدى سىزنىڭ چاقىرىقىڭىزنى ئاڭلاپ باقساق.

ئادىل تۇنىياز: — شائىر ھەقنى تاپقاندا، شېئىر ھەقىقەتكە يۈزلەنگەندە، مەن بارچە كىشىلەرنى شېئىرغا چاقىرىمەن. كەتمەن چېپىۋاتقاننىمۇ، پول تېپىۋاتقاننىمۇ، ئۆرە تۇرغاننىمۇ، ئولتۇرغاننىمۇ، شېئىر چۈشەنگەننىمۇ ۋە چۈشەنمىگەننىمۇ.

شېئىرغا چاقىرىش كىشىلەرنى تەپەككۇرغا چىللاشتۇر. مۇقەددەس كىتابلارنىڭ شېئىرىي شەكىلدە، قاپىيەلىك چۈشۈشىدە ھېكمەت بار. ئېسىل شېئىردا مەۋجۇتلۇقنىڭ سىرى ۋە ھاياتلىقنىڭ ھەقىقىتى بار.

شېئىر — تەپەككۇرنىڭ بىلەي تېشى، ئەقلىنىڭ

گىمناستىكىسى. شېئىر ئوقۇش پىكىر يولىنى ئېچىشتۇر. ھەرقانداق كەسىپ ئىگىسى يېڭى مۇۋەپپەقىيەت يولىنى تېپىش ئۈچۈن شېئىر ئوقۇپ تۇرۇشى كېرەك.

شېئىرنى ئوقۇپ چۈشەنسەڭ، تەپەككۇرىڭ ئېچىلىدۇ. چۈشەنمىسەڭ ئويلىنىسەن، پىكىر يولۇڭ ئېچىلىدۇ.

ئەسقەر ياسىن: — سىز شېئىر دۇنيانى ئۆزگەرتىدۇ دېمەكچىمۇ؟

ئادىل تۇنىياز: — شېئىر كىشىلەرنىڭ پىكىر قىلىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىدۇ، پىكىر دۇنيانىڭ تەرتىپىنى ئۆزگەرتىدۇ.

ئەسقەر ياسىن: — سۇ قۇيۇپ بېرەيمۇ ياكى قەھۋە ئىچىشنى ياخشى كۆرەمسىز؟

ئادىل تۇنىياز: — پەلەستىن شائىرى مەھمۇد دەرۋىشنىڭ شېئىرلىرىدىن قەھۋە پۇرىقى كېلىپ تۇراتتى. قەھۋە ھەققىدە ھاياجانلىق يازمىلىرى بار. ئۇنىڭ شېئىرلىرىدىكى قەھۋە بەزىدە ئەركىنلىكنىڭ تەمى بىلەن قوشۇلۇپ كەتكەن. مەككىدە تۇرغان چاغلىرىمدا ھەرەم مەسچىتىنىڭ ئۇدۇلىدىكى قەھۋەخانىلاردا ئەرەبلەرنىڭ ئالدىرىماي قەھۋە ئوتلاپ مەززە قىلىشۋاتقانلىقىنى كۆرەتتىم. مەن بولسام پۇرسەت تاپسىلا ھەرەم مەسچىتىدە زەمزەم ئىچەتتىم، ئىچكەندىمۇ ئۆرە تۇرۇپ گۇپپىدىلا ئىچىۋېتىشنى ياخشى كۆرەتتىم.

مەدەنىيەت ئىنسانلار توپىنىڭ ئىچكى ئېھتىياجى بىلەن مىللەتنىڭ مەۋجۇتلۇقى ئوتتۇرىسىدىكى تەبىئىي تاللاشتۇر. ھەركىم ئۆز ئېھتىياجى، ئادىتى، تەپەككۇرى بىلەن تاللايدۇ.

شېئىر بىر مىللەتنىڭ تاللاش باسقۇچلىرىدىكى ئاشۇ نازۇك روھنى — ئۆزىگە خاس مەدەنىيەت تۈيغۇلىرىنى ئىپادىلەيدۇ. ئىشخانا سىزنىڭ تاللىشىڭىز، ئەركىن يېزىقچىلىق مېنىڭ تاللىشىم. بۇ ئىشخانىڭىزدا ماڭا بىر پىيالە سوغۇق سۇ بولسىلا كۇپايە.

ئەسقەر ياسىن: — بۇرۇن ھۆكۈمەت تەرىپىدىن كاپالەتكە ئىگە راھەت بىر ئورگاندا ئىدىڭىز. يەتتە - سەككىز يىلدىن بۇيانقى شېئىرلىرىڭىزدىن مۇساپىرلىقنى، كۈچلۈك ۋەتەن سېغىنىشىنى سەزدۇق. جاھان كەزگەنلەردىن سىزنىڭ ئىنگلىزچە ئۆگىنىشىنى داۋاملاشتۇرۇۋاتقانلىقىڭىزنى، دوم يېتىپ، دوم قوپۇپ تىجارەت قىلىۋاتقانلىقىڭىزنى ئاڭلىغاندۇق. ھازىر ئۈرۈمچىدىكى «نۇر ۋە قەلەم» كىتابخانىڭىزدا سىزنى پات - پات كۆرۈپ تۇرىدىغان بولدۇق. شائىرنىڭ كەسپى قانداق بولۇشى كېرەك؟

ئادىل تۇنىياز: — بارلىق كەسىپلەر شائىر ئۈچۈن قوشۇمچە كەسىپ بولۇشى كېرەك. جان بېقىش ئۈچۈن ئادەم باققال ياكى ھاممال بولسىمۇ بولىدۇ. لېكىن، ھەقىقىي شائىر قەلەمنى جان بېقىشنىڭ قورالىغا ئايلاندۇرۇپ قويماسلىقى كېرەك.

ئەسقەر ياسىن: — ھازىرغىچە 1000 پارچىدىن ئارتۇق شېئىرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان يەتتە پارچە كىتابى چىققان مول ھوسۇللۇق شائىرسىز. ئىجادىيىتىڭىزنىڭ مەنبەسى نېمە؟ قانداق ۋاقىتلاردا شېئىر يازىسىز؟

ئادىل تۇنىياز: — ھەممىنىڭ مەنبەسى بىر. شېئىر ئاسماندىن چۈشىدۇ. لېكىن، قەلب ئىشىكى تاشقى دۇنياغا ئېچىلغان، روھى سىرلىق ئالەمدىن ئوزۇق ئالغان ئىنسان

تىلىغا شېئىر مۇزىكىلىق، قاپىيەلىك چۈشىدۇ. مېنىڭ ھاياتلىق سەپىرىم شېئىر سەپىرى بولدى. ئوقۇش، تىجارەت، زىيارەت ئۈچۈن قىلغان نۇرغۇن سەپىرىم ئىجادىيەت سەپىرىگە ئايلاندى. شائىر ئۈچۈن ماكانىنىڭ ئالمىشىشى بالىياتقۇنىڭ ئالمىشىشى، قۇرغاق ھالەتتىن ھاياجانلىق ھالەتكە كىرىش، تىلدىكى يېڭى تۇغۇلۇش ھېسابلىنىدۇ.

ئەسقەر ياسىن: — يېقىندا سىز «شىنجاڭ مەدەنىيىتى» ژۇرنىلىدا «ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى» خىتابنامىسىنى ئېلان قىلىپ، گويا 30 يىللىق شېئىرىيەت ھاياتىڭىزنىڭ يارقىن بىر پەللىسىنى باشلىغاندەك، جىمجىت ئەدەبىياتىمىزغا بومبا تاشلىغاندەك بولدىڭىز، بىراق بۇ نەزەرىيە بولغاچقا كۆپلىگەن كىشىلەر دەرھال ھەزىم قىلىپ كېتەلمىدى. ئۇنىڭغا ئاۋاز قوشىدىغانلار، بەس - مۇنازىرە قىلىدىغانلارمۇ ئۇنچە كۆپ بولمىدى. بۇ خىل پەلسەپىۋى تەپەككۇرىڭىزنىڭ رېئال ئاساسىنى ئۆز ئاغزىڭىزدىن ئاڭلاپ باقساق قانداق؟

ئادىل تۇنىياز: — ئەڭ ياخشىسى ئۇنىڭغا پەلسەپە قالپىقىنى كىيگۈزمەي تۇرۇڭ. چۈنكى، ئۇ پەلسەپىدىن ئىلگىرىكى تەپەككۇر. مەۋجۇتلۇق ھەققىدە ئويلانغان ئىنسانلارغا يەتكەن ئەڭ قەدىمكى ئۇچۇر.

ئىنسان ئۆزى بىر سوئال، قەدىمدىن بېرى ئۆزىگە جاۋاب ئىزدىدى. ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى سوئال ئەمەس، جاۋاب. ئالەمدىن كەلگەن رىتىم، ئادەمدىن كەلگەن ئاۋاز، قەدىمدىن كەلگەن مەنىسى بار ھەربىر سۆز ئارقىلىق مەۋجۇتلۇققا بېرىلگەن جاۋاب. ھاياتلىق مەسىلىلىرى توغرىسىدىكى

شېئىرىي خۇش خەۋەر. شېئىرلىرىم ھاياتىمدا مەنە ئۈزۈلۈپ قالمىغان قەدىمكى بىر مىللەتنىڭ كۆزى، تىلى، قۇلىقى. تۇيغۇ گۈلىستانىدىن گۈللەرنى ئۈزدۈم، قەلەم ئېلىپ يازغىنىم قولۇمدا قالغان شۇ گۈلنىڭ ئازغىنە پۇرىقى.

ئەسقەر ياسىن: — بۇ شېئىرىيەت قارىشىڭىز باشقا تىل، باشقا ئەل شائىرلىرىغىمۇ ماس كېلەمدۇ؟

ئادىل تۇنىياز: — ئىنسانىيەتكە ئىنسان ئورتاق. بىر ئورتاق بىر يەر شارىدىكى باشقا - باشقا تىلدا سۆزلەيدىغان بىر ئادەم. ھەتتا بىر ھەقنى تېپىش ئۈچۈن كېتىۋاتقان ئوخشىمىغان دىندىكى بىر ئادەمنىڭ بالىلىرى. نۆۋەتتە ماكان ۋە زاماننىڭ ئارىلىقى تېز سۈرئەتتە قىسقىراۋاتقان يەر شارى كەنتىدە ئىنسانلار دۇچ كېلىۋاتقان مەسىلىلەر ئورتاق، كىرىزىس ئورتاق، تەقدىر - قىسمەت ئورتاق.

شەخسىي غەم ۋە مىللىي تىراگېدىيە تۈرلۈك ئىرقتىكى مەسئۇلىيەتچان ئىنسانلارنىڭ بىر - بىرىگە ۋە ئالەمگە بولغان مۇھەببىتى ئارقىلىق ھەل بولىدىغانلىقىنى ئويلايدىغان ۋاقىت كەلدى. بۇ نۇقتىدىن ئېيتقاندا ئۆز ھاياتىدىكى ئۇششاق - چۈششەك دېتاللاردىن ئىنسانىيەتنىڭ ئورتاق تۇيغۇسىنى ئىپادىلەيدىغان، بارلىقتا بىر ئۆلچەمگە — كائىناتقا يۈزلەنگەن ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى ھەممە تىلدىكى ئىنسانلارغا ۋە ئەدەبىيات - سەنئەتنىڭ ھەممە ژانىرلىرىغا ماس كېلىدۇ.

ئەسقەر ياسىن: — مەن بىلىدىغان ھازىرقى ياۋروپا - ئامېرىكا شېئىرلىرى تۇرمۇشقا يۈزلەنگەن، ئۇنىڭدا شائىرلارنىڭ شەخسىي ھېس - تۇيغۇلىرى، رېئاللىقنىڭ

پارچىلىرى سىيدام ئېپادىلەنگەن. ئومۇمەن ئادەمگە يۈزلەنگەن. سىز ئادەمنى ئەمەس ئالەمنى يېزىش كېرەك، ئادەم ئۆزىگە ئەمەس كائىناتقا يۈزلىنىشى كېرەك دېمەكچىمۇ؟

ئادىل تۇنىياز: — ياق، بىز ئىنسانلار ئالەم بوشلۇقىدا لەيلەپ تۇرغان كىچىك بىر پىلانېتادا ياشايمىز. مۇنداقچە ئېيتقاندا بىز بوشلۇقتا لەيلەپ قالغان. ئىنسان تەنها مەۋجۇت ئەمەس، يەر شارىدىكى ھەربىر نەرسە ئىنسان ئۈچۈن مەۋجۇت. بارلىق ئاسمان جىسىملىرى يەر شارىنىڭ مەۋجۇتلۇقى ئۈچۈن مەۋجۇت. شۇڭا شېئىرلىرىمدا يەرنى، يەر يۈزىدىكى ھەممىنى ۋە ئاسمان جىسىملىرىنى يارىتىشتىكى ئاخىرقى مەقسەت بولغان ئىنسان مەركەز.

ئەسقەر ياسىن: — سىزنىڭ ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى خىتابنامىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇشتىن بۇرۇنقى شېئىرلىرىڭىزدىمۇ سىرلىق ئالەم قارىشى بار ئىدى. ئەمدى ئۇنى سىستېمىلىق ئوتتۇرىغا قويدىڭىز، يەنى ئاۋۋال شېئىرنى يېزىپ بولۇپ، ئاندىن ئۇنىڭ نەزەرىيەۋى ئاساسىنى ئېيتتىڭىز، بىزگە ئۇنى ئەمەلىي مىساللار بىلەن ئېنىقراق چۈشەندۈرۈپ بېرەلەرسىزمۇ؟

ئادىل تۇنىياز: — ئاستىمىزدىكى ۋە ئۈستىمىزدىكى ھەممە نەرسە ئىنسانلار بىلەن باغلىنىشلىق. بىزنىڭ ئالەمدىكى ئورنىمىز ئۇلارنىڭ مەۋجۇتلۇقىدىكى ئورنىنى بەلگىلىگەن. مەۋجۇتلۇق ئۆزىنىڭ قارشىسىدا، ئۆزىدىن ئۆزگىنى كۆرسىتىپ تۇرىدۇ. بارلىق يوقلۇقنى، يەردىكىلەر ئاسماننى، كېچە كۈندۈزنى، ئىچى ئەگرىسى تېشىدا تۈزنى

كۆرسىتىپ تۇرىدۇ.

ھەج قىلىشۋاتقان مۇسۇلمان ئاينىڭ كۆتۈرۈلۈشى بويىچە ھىجرىيە كالىندارىدا بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامدىن قالغان تۆت چاسا ئۆي ـ كەبىنى چەمبەرسىمان يەتتە ئايلىنىدۇ. سائەت يۆنىلىشىگە قارشى ئايلىنىدۇ. ئايلىنىش جەريانىدا قارا تاشنى تاۋاب قىلىدۇ. بىراق، ئۇنىڭ چوقۇندىغىنى تاش ئەمەس، ئاللاھ، كەبىدىكى تاشنى ئاسماندىن چۈشكەن دەپ قارىشىدۇ، يەنى يەردىكى تاش ئاسماننى كۆرسىتىپ تۇرىدۇ. ساماۋى كىتاب «قۇرئان»غا ئاساسلانغاندا قۇياش، ئاي، يۇلتۇزلار... ئىنسانغا بويسۇندۇرۇپ بېرىلگەن، يەنى ئاسمان جىسىملىرى يەردىكى ئىنساننى كۆرسىتىپ تۇرىدۇ. يىغىپ ئېيتقاندا، ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى سۆزلەر ۋە ئىجادىي سۆز مۇناسىۋەتلىرى ئارقىلىق ئادەمنىڭ رېئاللىقى كەينىدىكى چەكنى، ئىلاھىي ھېكمەتنى، مەنبەنى ئىشارە قىلىۋاتقان، مەنىنى كۆرسىتىۋاتقان مەۋجۇتلۇقنىڭ سىرىنى كۆرسىتىدۇ.

بىر ئىنسان ئۆزىدە ئىنسانىيەتنى كۆتۈرۈپ يۈرىدۇ. ئىنسانىيەت ئاسماندىن چۈشكەن كىتابلىرى بىلەن ئاسماننى كۆتۈرۈپ تۇرىدۇ. بىز ئاسمان جىسىملىرى بىلەن بىر ئائىلىدە ياشايمىز. ئاسمانغا ناھايىتى يېقىن ياشايمىز، ھەتتا بىزنىڭ ئەخلاق ئۆلچىمىمىزدىكى ئۆزگىرىش ۋە ئېگىز ـ پەسلىك پىلانېتالارنىڭ ھەرىكىتىدىكى ئۆزگىرىش ۋە ئېگىز ـ پەسلىككە سەۋەب بولىدۇ. ئاسمان جىسىملىرىدىكى ئۆزگىرىش ئۆز نۆۋىتىدە يەنە، يەر يۈزىدىكى تۇرلۇك تەبىئىي ئاپەتلەرگە، ئۇرۇش ـ توقۇنۇش، ھەتتا نەسلى قۇرۇپ كېتىشلەرگە سەۋەب بولىدۇ. قەدىمكى گۈللەنگەن

مەدەنىيەتلەرنىڭ خارابلىشىشى، بابىل شەھەرىنىڭ ۋەيران بولۇشى، بىزنىڭ شانۇ شەۋكەتلىك ئاتا بوۋىلىرىمىز قۇرغان ئۇتوپىيەلىك شەھەر دۆلەتلىرىنىڭ تەكلىماكان قۇملۇقى ئاستىدا قېلىشى ئەخلاق جەھەتتىكى خارابلىشىشتىن بولغان. بۇ تاقالغان شەھەرلەرنىڭ ئاچقۇچى ئاسماندا، يەنى تاپتىن چىققان ئىنسانلار توپى بىر - بىرى بىلەن ئارىلىق ساقلاپ، بىر - بىرىنى ئايلىنىۋاتقان پىلانىتالارنى تاپتىن چىقارغان. ئىنسانلارنىڭ كوللېكتىپ جىنسىي باش باشتاقلىقى، يۇلتۇزلارنىڭ باشباشتاقلىقىغا، ئاندىن ئاسماندىكى كەڭ كۆلەمدىكى تالاپەتكە ۋە زېمىندىكى زور هالاكەتكە سەۋەب بولغان.

ئىنسانلار ئۆز ئەخلاقىنىڭ سەۋەبىنى چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيدۇ. چۈنكى، ئۇ ئىنساننىڭ ئۆزىدە يوق. پەقەت ئىنسانلار ئارىسىدىكى ئەخلاق بۇزۇلغاندا، ئادەمزات ساماۋى مەدەنىيەتتىن، سۇ ۋە تۇپراق مەدەنىيىتىگە يۈزلىنىپ، قاتتىق تۈزۈملىرى لايەدەك بوشىغاندا ياكى قۇياش مەدەنىيىتى بىلەن ئۆز هاياتىغا ئوت تۇتاشتۇرۇۋالغاندا، ۋاقىتنىڭ بەرىكىتى تۈگەپ كەتكەنلىكىنى، ئەڭ ئاخىرىدا ئۆزلىرىنىڭ ۋاقتى تۈگىگەنلىكىنى بىلىشىدۇ. ۋاقىتنى بىلىش ئۈچۈن ئاسمانغا قارايمىز. ئاسماندىكى يۇلتۇزلار ئۆز تەقدىرىنى بىلىش ئۈچۈن ئىنسانغا قارايدۇ. ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمىدىكى شائىرلار مىسرالارغا تىزىلغان يۇلتۇزدەك سۆزلەر بىلەن ئاسماننى كۆرسىتىپ تۇرىدۇ.

ئەسقەر ياسىن: ــ يۇقىرىدا ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمىنىڭ ئىدىيەسى ھەققىدە ئومۇمىي چۈشەنچىگە ئىگە

بولدۇق. ئەمدى بىزگە ئۇنىڭ شەكىل ئالاھىدىلىكىنى شەرھلەپ بېرەلەرسىزمۇ؟

ئادىل تۇنىياز: — ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى ھەققىدىكى كۆزقاراشلار مەن ياكى باشقىلار تەرىپىدىن داۋاملىق تولۇقلىنىپ مېڭىشى مۇمكىن. ھازىرچە، مەن يەكۈنلىگەن شەكىل ئالاھىدىلىكلىرى تۆۋەندىكىچە:

1. تىلنىڭ تەبىئىي رىتىمىغا، قاپىيەگە ئەگىشىش.

بۇ ئېقىمدىكى شائىر تىل ئىشىكى ئارقىلىق ئۆزىدىن چىقىپ ئۆز توپىغا، ئۆز توپىدىن ئىنسانلارغا، ئىنسانلاردىن كائىناتقا قەدەم تاشلايدۇ.

ئىشىكنى شائىر ئاچمايدۇ. پەقەت سەزگۈلىرىنى تولۇق ئېچىۋېتىپ قەلەم تۇتۇپ ئولتۇرغىنىدا ئىشىك ئۆزلۈكىدىن ئېچىلىدۇ. شائىر ئۆزى ئىشلىتىۋاتقان تىلنىڭ رىتىمىغا ئەمالارچە ئەگىشىپ ماڭىدۇ. ھەرقانداق بىر سۆز مىللەتنىڭ مەۋجۇتلۇقىدىكى ئالەم پارولى. شائىرنىڭ ھاياجىنى قاپىيە ئارقىلىق كوللېكتىپ يوشۇرۇن ئاڭغا جۆر بولۇۋاتقان قايناق ئىجادىيەت دەقىقىلىرىدە، ھەممە يارىتىلىش ئىمكانىيەت ئىچىدە تۇرىدۇ. ھېچ نەرسە ئالەمنىڭ سىرتىدا قالمايدۇ، بىرمۇ ئارتۇق نەرسە ياكى مەنىسىز سۆز بولمايدۇ. پۈتۈن ئالەم گويا بىر دىرىژورلۇق تايىقىنىڭ رىتىمىغا ئەگىشىپ ئوركېستىرغا قاتناشقان بولىدۇ. شائىر كۈيىنى تىل ئارقىلىق ئورۇنلاۋاتقان باش ئىسكىرىپكىچى، ئەڭ چوڭ ماسلاشقۇچى ۋە ماسلاشتۇرغۇچى. قاپىيە مانا شۇنداق تۇغۇلىدۇ.

2. سۆزنىڭ تۇتقۇچى — باشلاش، داۋاملاشتۇرۇش ۋە ھاياجان پەللىسى

باشلاش شائىرنىڭ ئىلكىدىكى ئىش ئەمەس. ئۆز هاياتىدىن شېئىرنى تىڭشاۋاتقان، شېئىرنى كۈتۈۋاتقان ۋە بارلىقى بىلەن شېئىر ئىزدەۋاتقان شائىرنىڭ كاللىسىغا ئىلهام تۇيۇقسىز سۆز بولۇپ چۈشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن سۆزلەر ئالەم بوشلۇقىدىن سۆز بوشلۇقىغىچە رەت ـ رېتى بىلەن تىزىلىپ تۇرىدۇ. گويا ئالەمنىڭ چوڭ پارتلىشىدەك پارتلاپ چىققان هاياجاندىن كېيىن، سۆزلەرنىڭ يېڭى تەرتىپىنى ئورنىتىدۇ. هاياجان پەللىسى دولقۇنغا ئوخشايدۇ. مىسرالار كۆتۈرۈلگەن ۋە چۈشكەن دولقۇندەك بىر ـ بىرىگە ئۇلىنىشىپ داۋاملىشىدۇ. بىز بۇ شېئىرىيەت ئېقىمىنىڭ پەلسەپىۋى يەكۈنىدە «مەۋجۇتلۇق ئۇنىڭ قارشىسىدا» دېگەنىدۇق. سۆزلەرنىڭ تۇتقۇچى دەل مۇشۇ. ئەگەر ئالدىدىكى مىسرا يەر بىلەن ئاخىرلاشقان بولسا، كەينىدىكى مىسرانى ئۇنىڭ قارشىسى ئاسمان بىلەن باشلايمىز. ئەگەر بىرىنچى مىسرادا «ئاز» دەپ سۈپەتلەنگەن بولسا، ئىككىنچى مىسرادا باشقا نۇقتىدىن «چەكسىزلىك» يېزىلىدۇ. سۆزلەر قارمۇقارشىلىقنىڭ بىرلىكى ئىچىدە تىزىلىدۇ. پۈتىنىڭ هەرىكىتى بىلەن ئاخىرلاشقان بولسا، قولنىڭ ئىشارىتى بىلەن باشلىنىدۇ. خۇددى كۆتۈرۈلگەن دولقۇن بىلەن چۈشكەن دولقۇندەك. مەسىلەن:

دېرىزەم ئاسماننى ئاز دەيدۇ،
نەزمەمدىن قارىسام بىپايان ئىكەن.
يېرىم قار مەن دېگەن پۈتۈن ساز دەيدۇ.
چالسام پۈتۈمدا غىچىرلايدىكەن.

ــ «چارلىس سىمىكنىڭ يېرىم تال قېرىندىشى»دىن.

ئەگەر ئالدىدىكى مىسرادا مۇئەييەنلەشتۈرۈش بولسا، كېيىندىكى مىسرانى ئىنكار شەكلىنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشى بويىچە داۋاملاشتۇرىمىز. مەسىلەن:

مەن ئالمىدىن سورىدىم:
— كىمنىڭ قىزىل يۈرىكى سەن؟
جاۋاب بەردى ئالمىمۇ بىردىن
تېخىمۇ قىزىل سۆكۈت بىلەن.

— «مەن ئالمىدىن سورىدىم» ناملىق شېئىردىن

مۇنداق شېئىرىي تەپەككۈرنىڭ رېئال ئەھمىيىتى شۇكى، مەيلى شائىر ياكى ئوقۇرمەن بولسۇن، تۇرمۇشتا شەيئىلەرنى ئوخشىمىغان نۇقتىدىن كۆزىتىدىغان، مەسىلىلەرگە ئۇنىڭ قارشىسىدىن جاۋاب ئىزدەيدىغان، بارلىقنى كۆرگەندە يوقلۇقنى ئويلىيالايدىغان، ھاياتنىڭ مەنىسى، مەۋجۇتلۇقنىڭ مەنبەسى توغرۇلۇق تېخىمۇ چوڭقۇر پىكىر يۈرگۈزەلەيدىغان قىلىدۇ.

3. ئىلاج بار مەجھۇل پېئىل ئىشلىتىپ ماھىيەتنىڭ مەۋھۇملۇقىنى ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىش.

بىز چۈشەنمەكچى بولغان دۇنيانىڭ گىرامماتىكىلىق قۇرۇلمىسى مۇنداق: جۈملىنىڭ ئىگىسى كۆرۈنمەيدۇ. بىراق، بۇيرۇق پېئىل ئورۇنلانغان. سان، سۈپەت، ئىسىملار ئاشۇ بىلىنمىگەن، بىلگىلى بولمايدىغان مەجھۇلنىڭ ئېنىقلىغۇچىسى، تولدۇرغۇچىسى. مەجھۇلنى كۆرسەتكىلى بولمايدۇ. ئەمما، مەجھۇللۇق بەلگە ئالامەتلىرى بىلەن

بىلىنىپ تۇرىدۇ. ئىگىسى بىزگە نامەلۇم بىر مەجھۇل پېئىل بىلەن، بىر ھەرىكەت بىلەن دۇنيا بولغان. دېمەك، مەۋجۇتلۇق مەجھۇللۇقتىن كېيىن، مەجھۇللۇق بىز كۆرگەن نەرسىنىڭ كەينىدىكى ماھىيەت. ھەربىر بارلىق ئۇنىڭ ئۆزىدىن باشقا نەرسە، ھەربىر بارلىق ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ئىنكار قىلىپ يەنە مەجھۇلغا قايتىدۇ. بىز ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى شائىرلىرى ئىشلىتىلىشى ئوخشاش بولمىغان ئېنىق سۆزلەرگە، سۆزلەرنىڭ ئېنىقسىز مۇناسىۋەتلىرىگە، بولۇپمۇ مەجھۇل پېئىلغا تايىنىپ ماھىيەتنى، ئاشۇ مەۋھۇم مەنىنى كۆرسىتىشكە تىرىشىمىز.

مەجھۇل پېئىل ئادەمنى ئويلاندۇرىدۇ. ئىش - ھەرىكەتنىڭ بولۇۋاتقانلىقىنى، ئىگىسىنىڭ غايىب ئىكەنلىكىنى ئەسكە سالىدۇ. مەجھۇل پېئىل گۈلنىڭ ئېچىلغانلىقىنى ئېيتىدۇ، كىمنىڭ ئېچىلدۇرغانلىقىنى ئېيتمايدۇ. بىر نەرسىنىڭ ئۆزىنى ئۇدۇللا دېمەيدۇ. بەلكى ئۇنىڭ بەلگە - سۈپەتلىرىنى كۆرسىتىدۇ، دارىتمىلايدۇ، ئىشارە قىلىدۇ ۋە جىمىكى ئىستىلىستىكىلىق ۋاسىتىلەردىن پايدىلىنىپ دۇنيانىڭ مەڭگۈ مەجھۇللۇقىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ، خالاس.

مەسىلەن:

مەرۋايىتنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى

ئىچى يارىتىلدى
ئىچىدىن سەدەپ.

سەدەپتەك يۇلتۇزنى

كىچىدىن كۆندۈزنى
بار قىلدى.

خالتىدىن ئىلىندى،
پەشتاختىغا قويۇلدى،
قۇش بويىندەك بويۇنغا
ئېسىپ قويۇلدى.

سەل - پەل سوقا.

مەرۋايىت تۇتقان نازۇك بارماقلار
سۆزلىمەيدۇ.
سودىگەرنىڭ كۆزلىرى چاقنار،
پايدىدىن ئۆزگىنى كۆزلىمەيدۇ.

سەل - پەل قىممەت.

يوق يەردىن ئىلىپ كېلىندى
ئەتىۋارلىق سوۋغا قىلىندى.
يار بويىنغا ئېسىلغاندا
بىر ئۆمرى قىسقا بىلىندى.

سەل - پەل قىسقا.

ئەسقەر ياسىن: — يۇقىرىقى قاراشلىرىڭىزدىن سىزنىڭ شېئىرلىرىڭىزنى چۈشىنىشتىكى يىپ ئۇچىنى تاپقاندەك بولدۇم. گويا ھەربىرىمىز يەرگە چۈشكەن بىردىن يۇلتۇزدەك، ئاسماندا بىردىن يۇلتۇزىمىز بىز نېمە قىلساق شۇنى قىلىدىغاندەك ھېسسىياتتا بولۇپ قالدىم.

ئەمما، تىرىكچىلىك غېمى ھەممىمىزنى بېسىۋالغان،

ۋاقتىنىڭ بەرىكىتى قالمايۋاتقان بۇ كۈنلەردە سىز بىلەن پات - پات ئۇچرىشىپ مۇشۇنداق ساماۋى گەپلەرنى ئاڭلىغۇم كېلىدۇ. سىزنى نەدىن تاپارمەن؟

ئادىل تۇنىياز: — ئەگەر ئۆيۈم يەردىن ئاسمانغا كۆچۈپ كەتمىسىلا مېنى ئۆيدىن تاپالايسىز ياكى يۇلتۇزدەك چاقناپ تۇرغان ئۇرۇمچىدىكى «نۇر ۋە قەلەم» كىتابخانىدىن مەن توغرۇلۇق يېپ ئۇچىغا ئېرىشەلەيسىز. مەن بولسام تۇرمۇشتىكى ھەربىر يىپ ئۇچىنى شېئىرغا باغلاپ، سۆزلەرنى بويلاپ ئاستا - ئاستا ساماغا ئۆرلەيمەن.

مۇندەرىجە

سۆزلىرىم ئاسماننى كۆرسىتىدۇ............................1
مېنى كەچۈر دېگىنز قۇلۇلىسى............................1
ھاۋانچا.... 2
ماي پونكىتى 4
قىزىل كېپىش 6
بالام، بۇ ئويۇن ئەمەس 7
بانان دەرىخى..9
ئاسمىنى تۆشۈك شەھەردە..............................10
تەڭ كېچىدە مېتروغا چىقىش............................13
ناننى دەپ كەلدىم....................................14
ئۇيغۇر تىلىدا ئىسمى يوق مېۋە........................16
خېمىر يۇغۇرۇش ماشىنىسى 17
ئىلياسنىڭ بېشى 18
ئادەمگىياھ...19
دالىدىكى تاش 21
قۇرتئوت.. 23
قىزىل ئامۇتنىڭ مەنىسى 24
دېگىنزنىڭ تېلېفون نومۇرى............................26
تېلېفوندىكى داداڭ 28
جەرەن قايتتى...30
قوزىلىغان قوينى چۈشىدىم 31
ئىسسىق بەلباغ كىشىلىرى 32

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

ئاناناس — ئەتىگەنلىك مېۋە 34

دۇكان ئىجارە ئېلىش توختامى 35

ساھىلدىكى مۇسۇلمانلار قەبرىستانلىقى 37

كاشتان چاشقىنى 38

تىل سەپىرىمدە يېرىم كۈن توختاپ 39

بەش كىلودىن ئېغىر بەش كىلو 41

ئەتىيازدا قەغەزدە ئۈنگەن كۆك 43

ئاسما مايكام 45

بەش يۇلتۇزلۇق مېھمانخانا 47

بېيجىڭ رەسەتخانىسىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ 50

ھۇجرامنىڭ بىر كەچتىكى تەسۋىرى 51

خان بالىق 55

دەريا بويىدىكى شەھەر 57

كېيىك ئاغزى يېزىسى 59

رەسسام 60

توغاچ 61

ئۈچ ھالقا 62

گۇاڭجۇغا يېقىن بىر بېكەتتە 63

سودىگەرنىڭ سەپىرى 64

قەشقەر خانلىق مەدرىسەسى دەرۋازىسى ئالدىدا 66

فىكوس دەرىخى 68

ئىككى خېرىدار 69

سۇ ئامبىرى 71

ساتىراش ئۇستام 72

ھېكايىسىدىكى ھۇرپەيگەن كىشى 74

نېرۋا تاشقى كېسەللىكلەر دوختۇرى 76

سۆزگە كۆيۈپ قالغۇچى 78

www.uyghurkitap.com

دېڭىز بويىدىكى ئاق داچا 80

مايمۇن ئارىلى 82

قارغا قارشى يۆنىلىشتە 84

شەكۈرەنىڭ تويى 86

كونا ئاياغ ساتقۇچى ئايال 88

سودىگەر 91

مازار بېشى 93

مۇقام پايتەختىدە 94

ئايروپىلاندىن چۈشۈۋېتىپ 96

ياز كەينىگە يېنىۋالدى 98

ئاكامنىڭ تېلېفونى 99

تاكسىدا كېتىۋېتىپ 101

كۆرۈش بىلەن ئاڭلاش ئارىسىدىكى خان كەنتى 102

شېئىرنىڭ ھېكايىسى 107

خوراز نېمە دەيدۇ 108

كۆك ياڭاق 110

قۇش خەرىتىسى 111

ئىككى چۈمۈلە گەپ قىلىشتى 113

يەكەن چىلتەنلىرىم مازىرىغا دېرىزىدىن نەزەر 114

بىز ئۆلۈمنىڭ قوشنىسى 116

ئاپرېل كەلمەكتە كۆك پىكاپ ھەيدەپ 120

دېرىزەمدە ۋىچىرلايدۇ قۇشقاچلار 121

نورۇز ئېيىدا خۇدۇكسىرىگۈچى 122

مەنزىرە سىرتىدىكى مەن 123

ئىسسىق بولكا 124

ئەڭ چوڭ يۇك ماشىنىسى 126

بوۋام قۇرت يېگەن ئالما يەيتتى 128

توردىكى بېلىق 131
يېڭى ئاسمان 133
يازنى كېسىپ ئۆتۈش 135
كېچە يۈزۈمگە سۈركەلگەن قارا 137
تېشىلگەن قاڭشار 139
بۇ يوللاردا مېڭىش تەس بولدى 141
جىنلىرىم بىلەن يىغىندا ئىدىم 142
شېئىرىيەت مۇكاپاتى 144
قىيپاش ئۇچقان قارلىغاچ 147
سەپەردىكى ئۈچ دوست 149
دېڭىز دېلفىنى 151
گۇگۇمغا كىرىپ 153
بىر - بىرىمىزگە كۆلۈپ قارايلى 154
يامغۇر قەپىسى 155
كوچىنىڭ ئايلانمىسىدا 156
يېشىل كارتا 157
يېرىم كوچا 159
مەن چەت ئەلدىكى كۈنلەردە 162
شائىرنى تۆت پەسىلدىن سورىساڭلار 163
تېرىقچى 164
كۆتۈرۈپ 165
يانفون 166
بىر تىلىم تاۋۇز 168
دەرەخلەر ئىشىكنى چەكسە 169
ئاپتاپ 171
ئۇيقۇسىزلىق 173
گاچا پەلتو 174

يات كوچىلاردا 176
دوقمۇشتىكى بىر ئۆينى ئۇچ تەرەپتىن كۆزىتىش 177
دېڭىز مەھسۇلاتى زىياپىتى 179
ھاۋا رەڭ.. 180
مېھمانخانا ئالدىدىكى مۇساپىر 181
تومۇزدىكى تومۇزغا 183
ئاق بۇلۇت تېغى 184
شارقىراتما 186
قارلۇق ئۆستەڭ 187
مەن چىۋىن 189
تۇخۇمنىڭ قۇرۇلمىسى 191
چۇمۇلە مېيى 192
يۇرتلۇقلار يىغىلغاندا 194
بۇ مىسرادا 196
ئاق ئۆرۈك 198
رادىيودىكى قەبرە 200
ماشىنا سۇغۇرتا شىركىتى 202
نىگاھ 204
بوغۇز 205
قەشقەر خەلق باغچىسى 207
گىلەم ئۆلدى 209
سەھرادا يالاڭئاياغ مېڭىش 211
تام 212
گۈل ۋە مەقبەرە 214
تۆمۈر ئاشىقى 216
مۇشۇك پىياز يېگەندەك 219
تۇپراق بېشىدا 221

www.uyghurkitap.com

دادا قوشۇق شەيخ 222
ئۆستەڭ بويى كوچىسى 223
سۇلتان سۇتۇق مازىرى 225
قۇمچاق 227
شىئىرنى قانداق ئوقۇش كېرەك 228
چۈجە موللامنىڭ مانتىسى 230
ئەنجۈر پىشتى 232
شامالنىڭ ئىچىدىكى 234
ۋاقىتنى ماڭدۇرغۇچى ۋە توختىماي قول سائەتكە
قارىغۇچى 235
مېنىڭ قوشنام ساقچى 237
كەلپىن چامغۇرى 239
جەنۇب شېۋىسى 241
قىشلىق چاق 243
پارچە ساقال 244
كىيىم 245
چىۋىن دورىسى چاچقاندەك 247
كېپىل ئىزدەش 249
تۆت تۇپ دەرەخ 251
قۇم رەسىملىرى 253
ئۇرۇق ـ تۇغقانلار باراۋىتى 255
ۋاننىدا يۇيۇنۇۋاتقان ئىككى ئوغلۇم 257
تۇرپان 258
چاقچاقچىلار سورۇنى 260
دېھقانلار بازىرى 262
ئىككى تۇتقۇچلۇق ئەگمەچ جامدا قەھۋە ئىچىش 265
ئايالچە ئاياغ 267

www.uyghurkitap.com

شاھمات 269
قاسقان شەپكە 271
تاپانبېلىق تېغى 274
ئانام بەرگەن تەكيي 276
ئات 278
بىر كۈن ياكى بىر كۈندىنمۇ ئاز 280
چارلىس سىمىكنىڭ يېرىم تال قېرىندىشى 282
شاللىق بېنا 285
يەرلىك سەۋزە 287
ئايكۆل 289
كونا شەھەر 291
ئالما ۋەقەسى 296
ئاق كىگىز 297
ئۆيگە كىرمىگەن ئوخشايمەن 299
كەچلىك بازارنىڭ قەبرىسىدە 300
كاشتان دېگەن نېمە؟ 302
تەن خەرتىسى 304
يۈرەك تىقىلمىسى قەسىدىسى 306
چايخانىدىكى كىشىلەرنى ياندىن كۆزىتىۋاتقان ئەينەك
بېلىقداندىكى تاپانبېلىقتا 308
قومۇلدا چىلان يەۋاتقان بىر كىشى 309
The English Word 312
ئىنگلىزچە سۆز 313
Outside of the Kitchen 314
ئاشخانا ئۆيىنىڭ سىرتى 315
A Rose Named Cockroach 316
سۈۋەرەك دەپ ئاتالغان بىر گۈل 317

www.uyghurkitap.com

The Wind 318
شامال 319
The Onion 320
پىياز 321
The Moon in Another Tongue 322
باشقا تىلدىكى ئاي 323
The Man Who Spoke with the Black Stone 324
قارا تاشقا سۆزلىگەن ئادەم 326
The Pomegranates of Kashgar 328
قەشقەر ئانارى 329
A Horror Movie 330
قورقۇنچلۇق كىنو 331
Traveler 332
سەيياھ 333
A Poem in the Uyghur Tongue 334
ئۇيغۇر تىلىدىكى بىر شېئىر 335
Walking Past the Beijing Planetarium 336
بېيجىڭ رەسەتخانىسىنىڭ يېنىدىن ئۆتۈش 337
ئىنگلىزچە شېئىرلىرىم ھەققىدە 338
Editor Bio 345

مېنى كەچۈر دېڭىز قۇلۇلىسى

مەن بېلىق ئىدىم،
سىمابتىن سىلىق بېشىم
ئالماس كۆزلۈك شاھ تاجىدەك.
بېشى باشقا بىر توپ ئادىشىم
ئالەم بېغىدا توزۇتۇپ چېچەك
تەخسىدىن ماڭا سوزماقتا چوكا.

ئولتۇرغان يېرىم دېڭىز قېشى،
قېشىمدا ئاشۇ بىر توپ كىشى —
بېشى ئالەمنى سىغدۇرالمىغان.
كەچۈر مېنى، دېڭىز قۇلۇلىسى
بۇگۈن بۇ يەردە قۇم ئادىمىنىڭ
تۇنجى قېتىم سېنى يېيىشى.

ئاغزى ئوچۇق قۇلۇلە قېپى
چىمىلداپ ئىچىگە توشتى ئاق قۇم،
جىمىرلاپ باغاشلىدى دولقۇننى.
ئاينى بۆلگەندەك بۆلۈپ قويدۇم
يېرىم مىسرا شېئىردا ئۇنى.

مەن بىر قۇلۇلە ئىدىم،
ئۇستۇمدە كۆك ئاسماننىڭ قۇرۇلمىسى.
ئاسمان قەيەردىن كەلگەندۇ دېدىم،
ئىچىمنى يورۇتۇۋەتتى سۆزنىڭ ئۇرغۇسى.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى.

هاۋانچا

سۆزلەرنى ھال رەڭ سوزۇپ
سۇغا سالسام،
ئىلھامىم بىلەن قوشۇپ
بىردىن - بىردىن يۇمشىتىۋالسام،
ھاۋانچىدا ئېزىپ سوقۇپ
تەييارلاۋاتقاندا مۇچىنى ئانام.

مېنىڭ ئەسلىمەم قىشتىنمۇ قىسقا،
قار مەلىكەم پەشتاما تارتىپ
ئاشخانىدا چۇشكەندە ئىشقا.
رەنجىتتىم نېمىشقا؟
قالدى ماي تارتىپ.
ئىككى مىنۇتتا
يىگىرمە نەچچە يىلنى ياشاپ بولدۇق،
ئارقىغا قايتىپ.

دۇنيا ۋاقىتقا قۇرۇلىدۇ،
دۇنيا تۇيغۇ ئەمەس
ۋاقىت ــــ تۇيغۇ.
توختايدۇ، ئېگىلىدۇ، بۇرۇلىدۇ،
ئالەم ئۆچمەي چاقناپ تۇرىدۇ.
ھەرىكەتلەندۈرگۈچى
ئوبدان ئويلىمىساڭ يوق تۇيۇلىدۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىيطى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دۇنيا بار،
هاۋانچىدەك تار سۆزگە كىرىپ
سوقۇلماقتا گۇناھكار شائىر.
قاسراقلىق بىر قوۋم كېتەرمۇ ئېزىپ
قوبۇل بولغۇچە توۋىسى ئاخىر.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

www.uyghurkitap.com

ماي پونكتى

بۇ مىسرانىڭ ئاستىدا
ئۈچ تال كەپتەر تۇخۇمى بار،
سىلىساڭ قولغا ئۇرۇنىدۇ.
ئۇنىڭ ئاستىدا
قىزىل چېچەكلەر يامىشىۋاتقان
بېنزىن پۇراقلىق جاي قۇرۇلىدۇ.

ئايپالتا كۆتۈرگەن بىرنەچچە ئادەم
يېڭى يول تېپىپ، ئۆزىنى چېپىپ،
باشسىز ئارقىغا بۇرۇلىدۇ.

قۇملۇقتىن ئىسسىق شامال ئۇرۇلىدۇ،
چىنار ئۆسكەن بىر سەترە بىز،
ماشىنىمىزنى قايتۇرۇپ تېز،
ماي قاچىلىدۇق.

قەغەزنىڭ چوغلانغان تەرپىدە
ئۇشتۇمتۇت سۆزلەر پارتلاپ
ئوت ئاپىتى يۈز بېرىدۇ،
چىشى ئوقۇرمەن قېچىشقا باشلاپ
قەلەم تەۋرەتكۈچىنىڭ زوقى كېلىدۇ.
تەلۋىلەرچە ئۇسۇپ كېلىدۇ،
يولدىن چىققان بىر قارا پىكاپ.
ئويلىماستىن كىم قويغان ياساپ...

www.uyghurkitap.com

ئۇستىدە ئاسمان
زېمىن ئەڭ باي،
زېمىن ئاستىغا قەيەردىن كەلگەن
سەن ماي قۇيىۋەر مەن ئويلىناي...

ماي پونكىتىدا تۈگەپ قالار ماي،
شېئىر تۈگىگەندە
قەغەزدە ئاق ئاي.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى.

قىزىل كېپىش

ئۆيدىن چىقىش!
ۋارقىرىدىم مەن نەم ئاۋازدا،
مېھمانخانىدا ئايالچە كېپىش
پۇتسىز غىلجىڭلاپ مېڭىۋاتقاندا...

بىر پېيى ھاۋاغا كۆتۈرۈلدى،
قىزىل رەڭ مېنى يېڭىۋاتقاندا.
پۇتۇم بىر پايدا قىستىلىپ كۈلدى،
بىر دۆۋە قۇم مەن، چىشى كارىۋاتتا.

قاچماقتا بىر ئايال زورلۇق بىلەن
يەردە سۆرەلگەن تېرىسىدىن.
يىقىلدى ياغلىقىنىڭ ئۇچى بىلەن،
بىر سايە يېتىپ كەلدى نېرىسىدىن.

پۇتنى ئەمەس كەشنى ياسىدى.

كېرىلىپ كەتكەن كەش
ماڭا بۇ كەچ
ۋەسۋەسە قىلىشقا باشلىدى،
پۇت ياسىغۇچى ھەممىنى بىلگەچ
ئىچىمگە ۋاللىدە نەزەر تاشلىدى.

ھۇجرامدىن چىقىش!
كارىۋات يېنىدىن ھاجەتخانىغا
قېچىپ كىرىۋاپتۇ قىزىل كېپىش.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بالام، بۇ ئويۇن ئەمەس

مەن بىر قاچا سۇ ئەمەس،
تەن، كۆزى بار، پۇتى بار بىلىق.
سەن بىلىقنىڭ ئاغزىدىكى كۆپۈكتەك
ئەڭ ئىچىمدىن لەيلەپ چىققان ئاق چېچەك.

هاياتىمنى تەستە ئىتتىرىپ
ئەكىلەلىدىم سەن بار يەرگىچە،
كۈچۈم قالمىدى ئەمدى تېز كىلىپ
ھەمدەم بول بالام، ئۆلۈم كەلگۈچە.

بىراق سەن گىلەمنىڭ گۈل بەرگىدە
ئۆزۈڭنى شەبنەمدەك يېنىك سىزىپ،
ئويۇنچۇقلىرىڭنى ئويناپسەن تىزىپ.

بىر تانكا،
ئىككى كىران،
ئۈچ تانكا.

بىر قۇشقاچ،
ئىككى قۇشقاچ،
ئۈچ ئاق قۇشقاچ.

سۆزلەر ئاغزىمدىن پالاقلاپ ئۇچقاچ،
قەغەز توسۇپ قويدى ئاسماننى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

ئاسمان كۆك ئىدى، بۇلۇت ئىدى ئاق
ئۆستەڭگە سەكرەيتتۇق يازدا پىلتىڭلاپ،
قىشتا پاختەكتەك دەسسەيتتۇق قارنى.

بىراق سەن پاختەكمۇ كۆرۈپ باقمىدىڭ،
قاپلىدى لەپىمىزنى ئاق جىمجىتلىق.
قارغا چىقايلى دېسەم «ياق» دېدىڭ
قاپلىغان شەھەرنى ئاق جىمجىتلىق.

نۇرغۇن ئويۇنچۇقلار قاتارىدا
تاپانچىمۇ ئۆلدۇ ئوغلۇم،
گاھىدا.
بىراق ئۆلگەنلەر تىرىك چوقۇم
ياراتقۇچىنىڭ دەرگاھىدا.

مەن سۆزلەرنى ئوينايمەن،
قەلەم تەگكۈزۈپ، تۇغدۇرۇپ
ھەر قىسما تىزىپ.
رىتىم نەدىن كەلدى ئويلايمەن،
ھەر تىنىقتا بىر كۈچنى سېزىپ.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى.

www.uygurkitap.com

بانان دەرىخى

يول بويىدا توختىغان كىشى
قىلىپ ماشىنامغا قول ئىشارىتى
يازنىڭ خەرىتىسىنى سىزدى.

كۆرگىنىم ئۆمرۈمنىڭ كۆپ چېكىتى،
كۆرمىگىنىم بانان دەرىخى
ماڭغاندا كۆرگىلى ئالايىتەن.
مەن چۈشكەن هال رەڭ مېترو بېكىتى
بىر سېۋەت بانانىنىڭ شەرقىدە ئىدى.

يوپۇرمىقىڭىز يوغان - يوغان،
سۈكۈتىڭىز يامغۇردا هۆل بولغان.
بويىڭىز غۇنچە بوي، ئەمەسكەن ئېگىز،
سىلاي دېسەم يۈزىڭىز نېپىز
تونۇدۇم ئاق سېرىق مېۋىڭىزدىن.

مەن بولسام بىر تۈپ قارا بانان
مېۋەم ساڭگىلاپ تۇرغان هالدا،
تىترەپ كېتىمەن قىزدەك شامالدا
مۇقەددەس كىتابى ئېچىلغان ئاسمان
بولىدۇ مەن ئۈچۈن مەڭگۈلۈك دالدا.

2013 - يىل 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

www.uyghurkitap.com

ئاسمنى تۆشۈك شەھەردە

كۆكتىن تارتىلغان كۈمۈش پەردە،
يەردە بىر كاتىپ
يازماقتا يامغۇر تۈزگەن مىسرالارنى
قاپىيەسىنى ئاسماندىن تارتىپ.
تامچىسى قەغەزدىن ئۆتۈپ كەتتى،
كەتتى بىر شائىر بۇلۇتقا ئارتىپ
ئىسلىپ قالغان سۆز مەنىسىنى.

تاش ئالمىنى قايتۇرۇۋالدى،
كوسىدە بىر چىشلىسەم تاش ئالمىنى.
رەستىدە كۆزلىرىم كۆرۈپ قالدى
ھۆل شايى يۆگىگەن قوش ئالمىنى.

نىمىدىگەن جىق ئوق،
ئۆلگەن ئادەم يوق، قاچقان ئادەم بار،
كىيىملىرى چىلىق - چىلىق ھۆل.
كۈنلۈك كۆتۈرۈۋاپتۇ فىكوس دەرىخى
يامغۇردا قالدى تىلىم قۇرۇق قول.
سۇنىڭ سىمونتتا يۈرىكى سوقار...
تىرنىقى ئۈزۈن سۇيۇق ئايال
لۆم - لۆم كارىۋاتتا يالغۇز ئولتۇرۇپ
قولىنى تىقتى
تۈكلۈك مىۋىگە.

www.uyghurkitap.com

يۇقىرى بېسىملىق قازاندىن مۇشۇك
قېچىپ چىقتى كوچا ئىچىگە
تىرىك پۇرىقىغا ئەگىشىپ،
ئەرۋاھى ئايلاندى ئاشۇ كىشىگە.

چۆرىدەپ شىرەنى كەچ بولدى دۈگىلەك،
دۈگىلەپ كەلگەن ئاق شىشىخالدىن
ئىزدەپ راھىبنى تۆت چاسا سۆڭەك —
تاپتى قۇدۇقتىكى شىمالدىن.

تاملار تاتارغان، ۋاراڭ - چۇرۇڭدا
بىر مۈنچە ئادەم يۇيۇنۇۋاتقان.
ئاپئاق ھور چىقىپ تۇرغان بۇلۇڭدا
ئۆزىنى كۆرۈپ قورقتى بىر چاشقان.

يانفوندىكى تاش ئورۇندۇقتا
بىر سايە
كۆتۈردى كۈنلۈك تۇتقان سايىنى
ھارارەتلىك گۆشلۈك لېۋىدە،
قۇلاقتا كۆمۈۋېتىپ پاڭقاي يارىنى.
گىزىلدىغان ئۈزۈك ئاۋازدا
قانداق ئۆلسۇن يۈرەك تارىنى؟
نەچچە مىڭ چاقىرىم يىراق يازدا.

ۋارقىرار ئاپتوبۇستا نېرۋا كېسەل:
— ياش يانچۇقچىلار قىلىڭلار دىققەت
ساقچىنىڭ يوغىناپ كەتتى يۈرىكى،

ياشىسۇن ئوغۇل بالىنىڭ
ئوغرىلانغان بۆرىكى، دەپ.

كوچا ئاپتوبۇسلىرى
سۇدا ئۈزەر،
تامچە ـ تامچىدا ئالەمنىڭ يۈزى،
ئەينەككە غەرق بولغان بۇ شەھەر.

ئاسمان يەلپۈگۈچتەك يىغلار بىردەم
تاغۇ تاش يىغلار ئايلىنىپ سۇغا.
بىزگە قىلغاندەك رەھمەت قىل، ئىگەم
ئۆزلىرىنىمۇ تونۇماس ئۇلار.

لاي سۇ ئاسماننى كۆرسەتتى غۇۋا،
تاش ئېيتتى مەن قەيەردىن كەلگەن.
يامغۇر پىچىرلايدۇ قىلىپ دۇئا،
دەرەخلەر يىغلاپ قول كۆتۈرگەن.

يوچۇن دېرىزىنىڭ كەينىدە
بىر ئوچۇم قەغەزنىڭ مەركىزىدە
ئۇيغۇر تىلى چۈش كۆرمەكتە،
بۇغداي ئۆڭ بىر مېۋە ئويغاندى زېدە.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاي.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

تەڭ كېچىدە مېتروغا چىقىش

كېچىنىڭ يېرىم ئانار پارچىسى
ئاق رىشاتكىلىق يول ئاغزىدا،
قارامتۇل تەم تىتىلدى ئىتتىك.
يەرنىڭ ئاستىدا
قاپتۇ ھەم ئويۇلغان يېرىم پارچىسى
چۈشكىنىمدە پەشتاقلاردىن تىك.

مېترو بېكىتى
قورقۇنچلۇق،
ئادەم يوق يەردىن ئېتىلىپ چىقتى
ئوق يىلاندەك سىزىقلار ئۈچلۇق.

رەت ـ رەت ئورۇندۇق
باشقۇرغۇچى يوق،
ماڭارمىز ئولتۇرۇپ يا ئۆرە تۇرۇپ.

ئورۇنلاشتۇردى بىر ئۆمۈر لېكىن،
ئاخىرقى بېكەتتىن ئۆتۈپ كېتەرمىز
ۋاللىدە يورۇغان ئۆلۇمدىن كېيىن.

2013 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ناننى دەپ كەلدىم

ئۈزۈمتالدىن تۆغۈلغان خەلقىم
ساڭگىلاپ تۇرغان پىشىپ، مەي باغلاپ.
ئۈزۈلۈپ چۈشكەن بىر ساپاق بەلكىم
چېچىلىپ كەتكەن تەرەپ ـ تەرەپكە.

ئۆچرار ئەرەبكە
ئەزان ئاۋازىغا ئەگىشىپ
بېلىق ھىدى تولغان كوچىدا،
قالار ناۋايغا كۆزى چۈشۈپ،
كۆزىتىش ئاپپاراتى بىنا ئۈچىدا.

ئۆچى يوق شەھەر،
چاشقانلار چۈشىدىن ماراپ تۇرار
يۇلتۇزلار تۈنىنىڭ قوڭغۇرىقى.

نەم خىياللار تولا تەس قۇرار،
بازاردا يامغۇر ۋە مېۋە يورۇقى.

سوراپ كۆڭلەكچان جىق يولۇچىدىن،
ئايلىنىپ بەش ـ ئالتە خالتا كوچىدىن،
سارايدىن بۇ يەرگە نان ئىزدەپ كەلدىم،
ئەي ناندەك ئىسسىق مېھرىبان خەلقىم.

بىز ئادەملەر قاناتسىز كەپتەر،
رىزقىمىز زېمىنىغا چېچىپ قويۇلغان.
يۇمىلاق قىلىنغان بىز ئۇچۇن يەر،
ئاسمان كۈنۈ - تۈن ئېچىپ قويۇلغان.

2013 - يىل 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر تىلىدا ئىسمى يوق مېۋە[①]

تىل بوشلۇقىدا
ئورنى بار يۇلتۇز
كۆزىتەر زېمىنغا تىكىلگەن كۆزنى،
بىز دەرەخ نېچۇك چېچەكسىز، خىرە؟
«durian» دېگەن پىشقان بىر سۆزنى
كۆتۈرۈپ تۇراتتى تۆت چاسا شىرە.

شىرەدىكى پۇراقلىق مېۋە
سېسىق گۇزەنمۇ تۇغۇلغان شاختا؟
تىكەنلىك مېۋىمۇ يا تومتاق كىرپە
تارتتى دىققىتىمنى ئاستا ـ ئاستا.

باققال ئەپچىل پىچىقى بىلەن
پارچىلاپ چىقاردى ئاق ئەتنى ھە دەپ،
قولۇلە قېپىدىن ئالغاندەك سەدەپ.

ئۇيغۇر تىلىدا تېتىدىم تەم،
شېئىرىمنى تامشىپ توختىماي.
ئالەم تىلىدا يوقتۇر ماڭا غەم،
قەلبىمىم ئۇچىدا توختىدى كۆك ئاي.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى.

---

① ليۇۋ ليەن (榴莲) ــ تىروپىك بەلباغدىن چىقىدىغان تىكەنلىك، قوغۇندەك چوڭ مېۋە، پۇرىقى كۈچلۈك، لېكىن ناھايىتى يېيىشلىك.

خېمىر يۇغۇرۇش ماشىنىسى

خېنىم ــ بۇغدايلىق
جېنىم دولقۇنى،
يالاڭئاياغ ماڭغىنىمدا شېئىردا
ئېچىلغان چېچەكتەك ئىككى پۇتى.
كۈندۈز ــ ئاق ئۇن، قولى خېمىردا
قولى بىلەن كېچىنى تۇتتى.

كۆز ــ تاپانچا تەڭلەنگەن
بارچە دەرەخلەرگە بىر ـ بىرلەپ.
ئابلاجان خېمىردىن چىققان ئادەم
زاۋۇت ئىزدەپ ماڭدى مەن بىلەن
يامغۇرلۇق شەھەردىكى تار كوچىغا.
ئاق مەسچىت بار ئېگىز سەھەردىن
گۈگۈمنىڭ نۇرسىز، تۈكلۈك ئۈچىغا.

دەسسەپ ئۆلتۈرۈۋەتتى
سېمونتتىكى قۇرتنى پۇت.
خېمىر ماشىنىسى چىرقىراپ كەتتى،
بىر كاشىلا چىقىپ ئۇشتۇمتۇت
تېخنىك ئوڭ ـ سول پىرقىراپ كەتتى.

بىلگەنلىرىمىز ئوڭ ياكى چەپ يول
قارىساق ئالەم ساق، ئادەمدە چاتاق.
ئوغلۇمنىڭ مېڭىسى خۇدا ماڭغان يول،
دوختۇر قەغىزىدە ئىزى ئاپئاق.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئىلياسنىڭ بېشى

گىل رەڭ يەكشەنبە كەچ
يۇمران بەرگىگە
يىغدى كۆز يېشى.
پەرىشتىنىڭ ئىشى ـ
يامغۇرنى تۇتقاندەك تۇتۇۋېلىش
چۇشكەندە ئوغلۇمنىڭ ئالتۇن بېشى،
ئارقىچىلاپ كارىۋاتتىن يەرگە.
مېڭەمدە ئەكس سادا چىرقىرىشى
قوڭالتاق پۇتلىرىم يىغلار مەرمەرگە.

ئاتىنىڭ بىخەستەلىك قىلىشى
بىر ئۆمۈر ياكى بىر دەقىقە
ئۆزى سولانغان ۋاقىت تۈرمىسى.

بىزنىڭ ئىشىمىز بۇزۇش، تاشلاش
پەرمەنبەردار مالائىك ئىشى
جايىغا كەلتۈرۈش، باشتىن باشلاش.

خۇداغا شۈكۈر
تەگكۈزمىدى
شەيتان قارغا ئېلىپ ئاتقان ئوقنى
بارنى يوق قىلدى، كۆرسەتتى يوقنى.

2014 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئادەمگىياھ

مەن ئاڭلىغۇچى،
قۇلىقىم ماڭدى تىك قىياغا.
كىشىلەر تاغدىن ئىزدەر يىپ ئۇچى
ئۆزگەردىمۇ دەپ ئادەم گىياھقا.

ئاي تولغان كېچىدە،
قىيادىكى گۈللەر ئىچىدە
ئوتتەك لاۋۇلداپ تۇرغان بىر گۈل بار،
ئادەمگىياھ دېيىلەر ئېتى؛
ئۈزسەڭ بېشىنى قىزىل پېتى
يەرنىڭ تېگىدە قاچاركەن پۇتى.

مەن ئاڭلىغۇچى،
بىر مويسىپىتنىڭ ئاغزىدىن چىقتى
سۆزلەر بوۋاقتەك كۆرۈنۈپ ئۇچى.

«ئادەمگىياھ —
ئوت - چۆپلەر ئىچىدىكى بىر ئەۋلىيا...»

تۈز يولۇم مايماق، پۇت - قوللىرىم — شاخ
ساقچى قېشىدىن ئۆتتۈم غىپپىدە.
يامىماقتا ئاسماننى قۇياش
ساڭگىلىغاننى زەر يىپى، دە.

www.uyghurkitap.com

مەن ئاڭلىغۇچى،
— كەل، دېدى كەلدىم ئادەم يوق يەردىن،
بىر گىياھ ئۈسمەكتە ئاسمان چېتىدە.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى.

西北民族大学图书馆
01956912

www.uyghurkitap.com

دالىدىكى تاش

(كانادا يازغۇچىسى ئىلىس مونرونىڭ شۇ ناملىق ئەسىرىگە)

بىر شېئىرنى تىكتىم مەن دوغا
بىز ياشاۋاتقان ھېكايەڭ ئۈچۈن.
قويۇپ بەردىم تىلىمنى سوغا،
سۆزلەر ئۆزسۈن قالمىسا كۈچۈم.

قەغەز ئېغىر
دادام كۆمۈلگەن بىر پارچە يەردىن.
ئارىمىزدا تام، كۆرگەندە بىر تىل
ئۈچقان ئايالنى ئاق پەيدەك يەڭگىل.

مەن ئەگەشتىم قارا سىياھقا
ساڭا ئەگەشتى دالىدىكى تاش.
كەپىدە ئولتۇرۇپ كەتتىم خىيالغا
تىل راكىدا تىترىكەشكەن بىر ياش.

سويۇلغان توشقاندەك
قىپقىزىل قول
ئايروپىلاندا تۈتتى قولۇمنى.
بۇلۇتلار ئاق ئەرۋاھ ماڭا ھەمراھ بول
تېپىۋالغۇچە كۆكتىن يولۇمنى.

ماڭغان ئادەم ئۇشتۇمتۇت ئۆلدى،
تاش ماڭدۇرۇلدى، قۇملار كىچىك ئىز.
تام تۆشۈكىدەك تۆشۈك كۆز كۆردى
ئارقىسىدىكىنى كۆرەلمىدۇق بىز.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

قۇرتئوت

بىر مۆجىزە ــ بىر سورت
قىشتا قۇرت، يازدا ئوت.

تۇتالايسەن، مەھكەم تۇت
مېنىڭ نېنىم قېنى دەپ.
ئويلاپ قالما ئۇشتۇمتۇت
جان ئۆزۈگىنىڭ جېنى دەپ.

جېنىڭ كېتەر ئولتۇرۇپ
بىر پارچە ئاق بۇلۇتقا.
يېشىل ئاڭلار يازدا ئوت
قىش سۆزلەيدۇ قۇرتقا.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

قىزىل ئامۇتنىڭ مەنىسى

قۇرتلىغان قىزىل شەھەردىن
بوغۇم ـ بوغۇم چىققان ئەر كىشى
كۆردى ئايالنى ساپىقى يوق،
تۆشۈك تېرىسى.
ئەمما ئامۇتتەك پىشقان ھەر ئىشى.

چوڭ ئوغلۇم قۇستى،
ئۈستى تامغا
چىداپ بولالماي باش ئاغرىقىغا.
جىمجىتلىق تۇستى
نېرۋىسىنى كۆز يەسلىدىكى.
بەزىدە كىتاب ئۈنىڭ قىز دوستى،
ئاھ ئوماق مەھبۇسلار يەسلىدىكى
ئوغلۇم توساتتىن ماڭىمۇ قۇستى.

ئاشخانىدىن چىققان
بىر تۇپ يېپىسىۋىلەك،
ئۇخلاۋاتسام ھۇجرامنى قاقتى
مېڭىشلىرى پاكار دېدەك.
بىر ئايىغىم ئىشىكنى ئاچتى
بىرى قاچتى ئالدىراپ ـ تېنەپ.

چىۋىن پوقىدەك گۇناھلىرىم
ئاق يۈزۈڭ، ئاق قەغەز ۋە ئەينەك ئۈستى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

چۈشىن گىزىلداشتىن كۆڭلۈم يېرىم
تۈرمۈش يولۋاس يولۇمنى توستى.

قارىدى مەستتەك،
قول ئۈزىتىپ
يېدى بىر تەستەك،
قىزىل ئامۇت قىزىل ئەمەستەك.
يات شەھەردە تۇرۇپ ئۈچ ھەپتە
ئۆيگە ئېلىپ كەلدىم قىزىل ئامۇت.
بۇيۇك مەنە قالغاچ بىر چەتتە
قالدىم تاشلىنىپ ئىچىمدە قۇرت.

ئالەم بېغىنىڭ مېۋىسى بىز
ئادەم غەپلەتتە بىلمەس تەمىنى.
مەنىسى، تۈز تەمى، ئىگىسى سىز،
شۇنداق چۈشەندىم ئاخىر ھەممىنى.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى.

دېڭىزنىڭ تېلېفون نومۇرى

دېڭىز ماڭا تېلېفون ئۇردى:
13579989913
قەغەزدە كۆك سۇكۇتۇم قۇرىدى،
كۆز ياشلار قۇلۇلە قېپى كۆرگەن چۈش.

ساھىلدا
ئىنسان بىلەن ئاسمان بىر تىلدا،
ھەر نەرسە سۆز، ھەممە نەرسە سۆز
ئالىقانچىمۇ بۇلۇت يوق دىلدا.
شامال قىرغاقتا تاشلىماقتا كۆز
قۇم ۋارىقىدا يېشىل ئىمزا.

سىز يەلپۈگۈچمۇ پالما دەرىخى
قىز — تاش ئالما، قۇرت يۈرىكىم.
مەن — بىر تۈپ بانان، مېۋەم توك تېخى
يوپۇرماقلىرىم نەگە چۈشتىكىن؟
مەنىنىڭ قارشىسىدا
ھۆل پىشقان ئايال
خىيالىمنى قەھۋە رەڭ قورشاۋاتاتتى.
چوقچىيىپ تۇرغان ئىككى ئاق ئارال
ئاستا - ئاستا نەم قۇمغا پاتتى.

دېڭىزغا تېلېفون قىلماقچى بولدۇم
ئېلىنىپتۇ قاشا ئىچىگە.

دولقۇنلار سىمسىز، گىژىلدايدۇ قۇم
ئىلھام جاۋاب بەردى كېچىگە.

سۈكۈتى جاۋاب ئۇيغۇر تىلىدا
يوق نەرسە بار، مەۋجۇت نەرسە يوق.
بىر ئادەم توختىدى نۇر يىلىدا
يۇلتۇزلار تەييار ئۇزگىلى ئوق.

ئۆلۈم ئارتۇق بولسا كىم ھەل قىلسۇن
ھايات بىر تارتۇق، قوبۇل قىل ئۇنى.
ئىلھامىم تۆت چاسا قەغەزگە تۇتقۇن،
ئۇزۇلدى مىسىرالارنىڭ تېلېفونى.

2012 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

تېلېفوندىكى داداڭ

كەچ كىردى بالام
ساڭا ئاتاپ بىر شېئىر يازسام
ئۇيغۇر تىلىدا يېڭى چىققان ئاي،
تېشىدا كۆپ چېكىت قويۇلغان ئاسمان.

بىر ئاي بولدى
دېڭىز بويىدا،
مەن ھەر قېتىم ساڭا سۆزلىسەم
ئەڭ يىراق ئۈنۈممۇ كۆك رەڭگە تولدى.
ئوغلۇم ئىلياس قارا كۆز دېسەم
دولقۇنلار قارىغا ئۆزگىرىپ بولدى.

تېلېفوندىكى داداڭ —
يېشىل مەھبۇس ئوت - چۆپتەك گويا
قۇشلار ئارىلىدا ياشاۋاتقان.
يۇلتۇزلار داداڭغا بەتلەنگەن ئوقيا
تىلىڭ ياردار كىمدۇ تاش ئاتقان؟

چۈش كۆرمەكتە سۇ تاپانچاڭ.

جاندىكى ئادەم سىقىلىدۇ،
تامدىكى ئادەم كۆز يۇمغان ماڭا.
ھايات ئويۇنچۇقتەك چېقىلىدۇ
ئويۇنچۇق دېگۈچى كۆز يۇمغان ساڭا.

www.uyghurkitap.com

يۇلتۇزلار بىزگە بېقىنىدۇ،
ئۇلار ئەگەشكۈچى ئاسمان قەھرىدە.
كىرپىكى بىزگە قاراپ قېقىلىدۇ،
بىز ئۆچسەك ئۇلارمۇ زۇلمەت شەھرىدە.
ئىزلىسەك زېمىندىن تېپىلىدۇ،
ئېچىلغان بىز ئۈچۈن ئاسمان — خەرىتە.

قورقۇپ قېچىپ چىقتىم،
تېلېفوندىن
بىرى سۆزۈمنى ئاڭلاۋاتاتتى.
سۆزىدىن ئاسمانغا كىرسەم ھەر قېتىم
ئۇنى پىلانېتالار داڭلاۋاتاتتى.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

جەرەن قايتتى

تاڭ ئاتتى،
قاراڭغۇ سۇدا.
ئاتتى كۆك تاڭ،
ساڭگىلاپ تۇرغان
كوكۇس مېۋىسىدە
كۆكۈشتىن يوغان.

دېڭىز قولتۇقى
نەم،
ئىسسىق لەش سۇ ئۇنىڭ تۇكى
ھاياجانلىنىپ يۈرىدىم بىردەم.

لىغىر - لىغىر لايدا
قوغلىدۇق دېڭىز قالغاندا پەسلەپ،
توختىدۇق ئاق كۆپۈكنى دەسسەپ.
قايتتۇق ئەسنەپ گۇگۇم چۈشكەندە،
دولقۇنلار يۇتىمىزنى قالدى ئەسلەپ.

بەردى دېڭىزنى، بەردى زەڭگەر رەڭ،
بەردى بېلىقتەك باللارنى ھەم.
بەردى مۇتقا سۇ، ھاۋا، ئاپتاپ
ئويلىدۇق كەمدىن - كەم كەلمىگەندە غەم.

يېزىنىڭ ئىسمىغا يول بەلگىسىدىن
ناتونۇش يېزىقتا قايتتى جەرەن،
قايتارمىز ساڭا بەلگىلەر بىلەن.

2014 - يىل 1 - ئاينىڭ 25 - كۈنى.

قوزۇلغان قوينى چۈشىدىم

كىچە ــ مېنىڭ ئەرلىك ھىدىم
تارقىلىۋاتقان سىياھ رەڭدە
ئاق قەغەزدە.
پۈراپ رەسىمدە سۆزلەرنى
قۇتراپ قەلىمىم بىلىقتەك سىلىق؛
كۆرۈپ كۆكتىكى بىدار كۆزلەرنى
ئۇچراپ ئايدىن چوڭ ئۇيقۇسىزلىق.

ئاسمان سەن تۇتقان لوپا ئەينەك
ئۇنىڭ ئاستىدا مەن بىر قىل چاغلىق.
بىردىنلا قوتاندىن كەتتى قوي مەرەپ
قوزىلاۋېتىپتۇ بوغاز ساغلىق.

چۈش كۆرۈپتىمەن
مۆگدەپ بىردەم،
بالىلىق، قىرانلىق ۋە قېرىلىق
سەن ماڭا بەرگەن بىرنەرسە ئىكەن.

دېرىزەمگە سەن تاشلىغان سۆز
ئاستا يورۇتماقتا ئۆي ئىچىنى.
بىر بالا بۆلۈكدا كۆرەر ئۇن ـ تىنسىز
قوي قوزىلىغان ئىسسىق كېچىنى.

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

ئىسسىق بەلباغ كىشىلىرى

ھويلىدىكى گۇللەرنىڭ سىرى
ئېچىلىدۇ
ئاق، قىزىل، ھاۋا رەڭدە.
پۇرىقى قىزلاردىن چېچىلىدۇ،
يامغۇر يورۇقى ئۆچۈپ بىردەمدە
قۇياش تار كوچىغا يېتىپ كەلگەندە.

ئۇرۇقى قىزغۇچ باققال ئايالنىڭ،
جېنى بار كۆكقات ـــ كۆكتات ساتقۇچى.
رەڭگىدە ئەسكەرلەر يات ئارالنىڭ
كۆكسۇمدە ياپراقلارنىڭ نەيزە ئۇچى.

مەن ساياھەتچى ئېقىن سۇدەك
ئارقا كوچىدا ئېتىمىز ئىشىكى.
يېنىمدا توختىدى ئۈچ چاقلىق سوپەك
مەنزىلىم شېئىرنىڭ ئىچىدىكى.

كۆز يەتمىدى ماڭدىم سۆز بىلەن
كۆرسەتكەن تەرەپكە پالما دەرىخى.
كۆكنى يورۇتقان پىنھان يۇز ئىكەن،
نۇرنى توسقانلار زۇلمەتتە تېخى.

ئەسسالامۇئەلەيكۇم!
قېرىنداشىم قۇم،

ساھىلدىكى قىستا ـ قىستاڭدا
تىڭشىدىڭ تەنھا ئالەمنى چوقۇم.
ئىچىڭ يورۇپ كەتتى سۆكۈتتىن
دېدىڭ: مەندەك كۆزۈڭنى چىڭ يۇم.

سەدەپ قۇلۇلىسى،
تېشى ــ شېھىتنىڭ دۇبۇلغىسى.
بېشى كۆرۈنمەس، گەۋدىسى پۈتۈن.
قۇلۇلە قېپىنىڭ ئىچى ھۆل ئاسمان
زىننەتلىمەكتە قۇمنى بىز ئۈچۈن.

2014 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

ئاناناس ــ ئەتىگەنلىك مېۋە

روجەكتىن سەھەرنى بەردى ئوغلۇمغا،
ــ دادا ناشتىلىقتا ئالما يېمە.
كىچىك قوللىرى سۆزلەر قولۇمغا،
ئاناناس ــ ئەتىگەنلىك مېۋە.

ئاناناس يەپ چىشىم قامىدى،
ئاپتاپتىن باشقا ھېچكىم قالمىدى
پېشايۋاندا.

ھېچكىم بىلەن روبىرو قالغاندا
توختىماستىن زىكىر قىلىمەن.
يوق مېۋىنى قولغا ئالغاندا
بار مېۋىگە شۈكۈر قىلىمەن.

2014 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

دۇكان ئىجارە ئېلىش توختامى

شامالنىڭ سانى
سانىماي ئاتقان بىرنەچچە پاي ئوق.
يوپۇرماق بىلەن قىزىلگۈل نامى
يوق، يوق، يوق.
ئەتىيازغا يېقىن قەغەزدە
مەن دۇكانغا توختام تۈزگەندە.

تىلىمغا چېكىت قويۇپ
ئارىچى چىۋىندەك كەلدى،
قارىسى قارىماقتا قىلدىن تۈز رەڭدە
زىيىنىمغا توختام تۈزگەندە.

يوقنى تاپالمايمىز،
بار ھالەتتە
ئوخشاتماي قالمايمىز
ھەر نەرسىگە ئۇنى ئادەتتە،

تەڭرى بىلەن توختام تۈزۈلدى،
جان سېلىنىپ سۆڭەك قۇتىغا
ئۆز قولى بىلەن ئىمزا قويۇپ
قۇشتەك باغلاپ قويغان پۇتىغا.

بىر ئادەم يىپتەك ئۆتكۈزۈلدى
ئۈچ يىللىق ئىنچىكە ھاياتىغا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى www.uyghurkitap.com

كىتاب ساتىدۇ دەپ يېزىلدى
توختامنىڭ تەپسىلاتىغا.

كىتابتىكى كىشىلەر نېمە قىلىدۇ
قارايدۇ ئاپتورنىڭ ھېسسىياتىغا.
ئاپتور بىر كۈنى ھەممىنى تاشلاپ
قايتار ئۆزىنىڭ ئەسلىي زاتىغا.

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىدىكى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ساھىلدىكى مۇسۇلمانلار قەبرىستانلىقى

يامغۇر چىققاندا يوققا چىقتى،
يېتوندىن ياسالغان قەبرە تېشىغا
قىزىل چېچەكلەرنى تاقاپ بېشىغا
نامەلۇم ئۆسمۈرلۈك،
پەستە يىلتىزى.

ئۆلمەستە ئاسمانغا ماڭغانلار بار،
سەل پەستە
مەنزىلگە يەتمىگەن دېڭىزنىڭ ئىزى.

سېمونت يوقاتقان رىتىمنى ئىزدەر.
ئۈشتۈمتۈت،
ئالەم يازغان بىر شېئىردا
توق قاپىيەنى تاپقان كىشىلەر...

2014 - يىل 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورخانىسى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

كاشتان چاشقىنى

قاچقىنى قاچتى
شامالنىڭ،
دەرەخنىڭ،
يوپۇرماقنىڭ،
كۈندۈزدىن.

زاۋال چۈشكەندە كۆردۈم چاشقاننى
يېرىم ئاي ئوغرىلانغان شاخنىڭ ئاستىدا
چىشلەپ تۇراتتى بىر تال كاشتاننى.

چاشقاننىڭ كاشتىنى يىتىپ كەتتى.
كۆرمەپتۇ شېئىرىم ئېغىز ئاچقاننى،
ئىزدەڭلار قارامتۇل ئوت - چۆپ بار بەتنى.

سۆزدىن چىقىپ
ئارقامغا بۇرۇلسام،
ئاي بار تام.

تامنىڭ ئۈستىدە، ئاينىڭ ئۈستىدە
بىلگۈچى بىلەر قەيەردە كاشتان.

2014 - يىل 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنى.

تىل سەپىرىمدە يېرىم كۈن توختاپ

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

قارا كۆز گىرە ـ گىرە
كۆك كۆز بىرە ـ بىرە.
كۆك كۆزنىڭ ئالدىدا
قارا كۆز تېزەك تېرە.

تىل شەرقىدە
كۆتۈرۈپ قورساق
شائىر سۆيگەن تۈرپان خەلقى
تۇغۇپ بەرگەندە گۈزەل بىر قوشاق،
ئىگىسىز جۈملىدىكى پېئىلدەك توختاپ
چۆكتۈم يېرىم كۈن مەنە تەكتىگە.

ئەتىياز مېڭىشقا باشلىغان بوۋاق،
تال تېرەكلەر قۇرۇپتۇ توساق
سۇنىڭ يارغۇلدىكى پايتەختىگە.

ئۆتتۈم ئۆتمۈشنىڭ ئىسسىق كەينىگە
ۋاقىت يۇمىلاق
ياز ئۈستى تۈز.
خارابە ئۆيلەر كۆز يەتكۈسىز،
ماڭغانسېرى چوڭ يول تارلاشقان.
ئىككى ياقتا قاچقان ـ بۆككەن يۈز
تۇتقان قول ئاق توپا، كىسلاتالاشقان.
بۇتخانا ئىگىز،

ئادەمسىز كۈندۈز.
قېنى كىشىلەر ھەدددىن ئاشقان؟

مەنىنى دىلىمدىن تىلىمغا يەتكۈز،
ـــ ئۇلار خاتالاشقان، خارابلاشقان...

بىر قوشاق قەغەزدە كۆتۈردى قورساق،
كېسەك شەھەر ـــ قەدىمكى داستان.
چالا مىسرالار ـــ قالغان پۇچۇق تام،
كۆرۈندى پۇچۇقتىن يېگى، كۆك ئاسمان.

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بەش كىلودىن ئېغىر بەش كىلو

تۇگىدى كىنو،
ئۇلار بىزنى گازىردەك چىقىپ
تۇگىتەلمەستە.
باشتا ئونىنچى قەۋەتكە چىقىپ
ئاندىن كۆچۇشكە باشلىدۇق پەسكە.

ساياھەتچى ۋە ئۆي ئىگىسى
نېمىگىدۇر تاكاللىشىپ
بۇزىلىۋەرگەندە توك شوتىسى
چۇشتى سايەم يۈك ـ تاقنى بېسىپ.
مېنىڭ قاپىيەم ئۇلار ئىككىسى
بىر شېئىردا قالغان بىرلىشىپ.

ئاق ئاتلار كېلەتتى سۇ ئىچكىلى
ئېگىز قەۋەتتە،
كۆچۇپ بولىمەن پەسكە ھېلى
سەرەمجانلارنى قويدۇم بىر چەتكە.
يېڭى قوشنام دەرەخ شاخلىرى
كەلدى داۋا بولغىلى دەردكە.

كىرئالغۇ —
بەش كىلودىن ئېغىر بەش كىلو
بىر ئادەم كۆتۈرۇش توختايدۇ تەسكە.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

پەلەمپەيلەر بىر تۇتاش دېلو
قەدەم تىۋىشى كەتتى كەلمەسكە.

كۆچۈشكە باشلىغاندا ئەھلى كىتاب
بىر ۋاراق قەدىمكى زېمىندا بىز.
بىر - بىرىمىزنى ئاسمانغا قىستاپ،
ئاسمان يىرتىلسا قالماس يەردە ئىز.

2014 - يىل 2 - ئاينىڭ 4 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئەتىيازدا قەغەزدە ئۈنگەن كۆك

تېرەم تارتىشىپ
ئۈزۈمتال بىلەن سايىسىدەك،
تاپىنىم ئاستىدىن ئېغىز ئېچىپ
ۋارقىرىماقتا، «قۇتقۇزۇڭلار» دەپ
ئۆيگە مۆكۈۋالدىم تېۋىپتىن قېچىپ.

دادامغا ئوخشايدىغان شولا
تامغا چۈشتى،
يۈزى يورۇق ئۆلۈكنىڭ، توۋا.

ئايغا ئۇۋا ئۆگزەمنىڭ ئۈستى.

دېموكراتىيە مەيدانىدا
ئۈچماقتا گېزىتتىن ياسىغان لەگلەك.
بىر بوۋاي نەۋرىسىنى يېتىلەپ
ئايلىنىپ يۈرەتتى ھاۋا يەپ،
مەجنۇنتاللار
باھارنىڭ قولىنى چىڭ تۇتقاندەك.

يوپيۇرماق چىقارغان بىر تۈپ قارىياغاچ
يۈگۈرۈپ يېنىمغا كەلدى،
ئاندىن كەتتى سوغۇق قارىغاچ
مەن ئاپتوبۇس دېرىزىسىدىن.

ئەخلەتنى مۇشۇنداق يېگىلى تۇرسا،
قولۇم يېشىل يېمەكلىك بولسا،
مېنىڭ ئورنۇمدا كېكەچ شامال
يازمىغان بولاتتى شېئىرنى توپىغا.

شەھەر سىرتىدا قەدىمكى قۇدۇق
قالار ئۇنتۇلۇپ
يات تىلدەك دائىم.

بىر تاش شېئىرغا چۈشۈپ كەتتى،
ئەكس ساداسى مېنىڭ ئاۋازىم.

ئادەم ــ ئالەمنىڭ ئەكس ساداسى،
تەنهالىقتا قايتار قۇياشتەك
ئۆز جايىغا ئۆزىگە قارشى.

2014 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئاسما مايكام

ماشىنا ھاۋا رەڭ بۇرۇلغاندا
ۋادەككە چىچەكلەر ياماشقان ھويلا ــ
مەن كۆرگەن دېڭىزنىڭ ئارقا ھويلىسى.

سايەم كىيگەن قارا چىپەرقۇت،
ساتىملار ساھىلدا چىغ قالپاقسىمان.
مىننەتدار مۇخلىس مەن، قەدەملىرىم قۇت
ئاق بۇلۇت يىراقتىن سۇنۇلغان ئىنئام.

ھاي، يالىڭاچ ئاسما مايكام
يالىڭاچ ئادەمگە كېرەك دالدا،
مېنى سۇغا تارتما قىلىپ بىئارام
بەدىنىمگە چاپلاشقان ھالدا.

ــ مېنىڭ ھاياتىم سۇ يا تاشقاتما،
ئۆلۈمۈم ئوق ئۆتمەس كىيىم،
ئۆزۈڭنى بىكاردىن ـ بىكار ئۇپراتما
مەن قاتتىق مۇخلىس، سېنىڭ ئىگەڭ كىم؟
سۆزلەۋاتاتتى قېرى تاشپاقا.

مايكىچان قېچىپ چىقتىم،
يالىڭاچ سۆزلىگەندە ئىچىمدە بىرى
تۇزلۇق كۆز ياشتىن ئىچىپ چىقتىم.

www.uyghurkitap.com

لەيلەپ يۈرەر
يەلكەن دېگەن سۆز
كۆپكۆك ئۇيغۇر تىلىدا
چۆكتۈم بىردىنلا بولغىلى غەمسىز

2014 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

بەش يۇلتۇزلۇق مېھمانخانا

1

ئەگەر ئاي كوچىسىنىڭ ئايىغىدا
نۇر چېچىپ تۇرغان مېھمانساراي —
بىر ئۇچى دېڭىزدا پەلەمپەيلىك ئاي.

كۆزەتكۈچى ئۇيغۇر تىلىدا
يان تەرەپتىن تاشلىدى نىگاھ.

بىر كۆز ئىشىكتە، شېئىر تۆشۈكتە
ئىشىك تۇتقۇچى —
يۇلتۇزلارنىڭ پەستىكى ئۇچى،
شەھەر كۆكتىن كۆزىتىلگەندە.

2

كەلدى بىر سەيياھ تىلى سوغۇق
مۇلازىم سومكىنى مۇلايىم ئالدى.
پالما قول سوزۇپ قالدى قۇرۇق،
رەھمەت دېگەن مېۋىسىمۇ يوق.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

3

قەھۋە ئىچىۋاتقان قاسراقسىز چوكان،
ئۆچ بولدۇم بېلىق پۇرىقىغا،
قۇيرۇقلۇق ئەر مەن يۇمغان كۆزىنى.

قاراڭلارچۇ قارمىقىغا
بىر بېلىقچى تۇتقان ئۆزىنى.

دېكلاماتسىيە قىلماقتا فونتان
رەڭدار بېلىقلارنىڭ سۆزىنى.

4

كارىدور چىرىغى شاخسىمان،
قەدەم تىۋىشلىرى مېۋىسىمان،
مېھمانلار ماڭماقتا يىلتىزى پىنھان.

جىمجىتلىق گۈلسىمان،
مەن توختىغان كۆل بويى ئورمان.

بىر خىل دەرەخ يەلپۈگۈچلۈك
ئۆتكەنلەرنى يەلپۈپ تۇرغان.
سىمىز بىر دەرەخ ئاچمىقى تۈكلۈك،
بىر دەرەخ كۈن بويى نەيزە تۇتقان.
بىر دەرەخ زىكرى ئېيتماقتا ئۈنلۈك

بىرى قۇرۇپتۇ چۇنكى ئۇنتۇغان.
مېنىڭ بېشىمدا قۇش چاڭگىسى
بىز ئورماندا بىر دەرەخ تۇغقان.

5

بەش يۇلتۇز بىر ئۆيدە،
گىلەمدە
بەشى بىر- بىرلەپ يورۇغان.
ئۇستەلدە
ئاسمان كىتابى ئېچىلىپ تۇرغان.
بىز كىرگەندە
ئىگىسى بولغان، رەتلىنىپ تۇرغان
بىز ئۇنى مېھمانخانا دەپ تونۇغان.

چىقىش ئىشىكى شېئىردا ئەمەس
ماڭساڭ قاپىيەگە ئەگىشىپ ماڭ.

2014 - يىل 2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

بېيجىڭ رەسەتخانىسىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ

كەلدى يېتىپ
مېنىڭ يۇلتۇزۇم
ئاسماننى كۆرسەتكەن قول ئۇچىغا.
دەرەخلەر قىزغۇچ چېچەك ئېچىپ
ئادەم پاتماي قاپتۇ كوچىغا.

ئاسمان تۇرىدۇ ئېشىپ ـ تېشىپ،
ئوخشار ئاسمان جىسىملىرى
مەڭگۈ ئازمايدىغان يولۇچىغا.
ئۆتۈپ كەتتىم
بىر بېسىپ، ئىككى بېسىپ
قىزىل يۇلتۇزدەك چىراغنى كېسىپ

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

ھۇجرامنىڭ بىر كەچتىكى تەسۋىرى

كىمنىڭ سىرى كارىۋاتتىكى مەن؟
دۇم قويۇلغان ئىسكىرىپكىدەك.
شاخسىمان لامپىدىن چۈشتى ئاق مېۋەم
بىر كىتاب شىرەگە قونغان كېپىنەك.

ئېگىز پەردە
گارمون يوپكىلىق،
سۆرىلىپ تۇرار ئۇچى يەردە،
كىندىكى، تىزى، تاپىنى نەدە؟
كېچە چىقماقتا ئىچ ـ ئىچىدىن.

مېنى تەسۋىرلىسەڭ
ئاسمان ئاستىدا قارىلانغان مەن.
كېچىنى دېسەڭ دۇنيا ئاق داكا،
سىزغان رەسسام بەردى پەقەت رەڭ.

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

كىتابخانام

مەن قويغان ئىسمى «نۇر ۋە قەلەم»
ئىسمى تالادا، ئۆزى ئىچىدە.
هاياتلىق شۇنداق ئويلىسا ئادەم،
ئىسمى بارنىڭ ئۆزىمۇ بار ھەم،
يوق ئىدى، يوقتىن بار بولدى ئالەم.

بىر خېرىدار كىتابخانامدا
ھەممە كىتابنى ۋاراقلاپ چىقتى
«قۇتادغۇبىلىك»تىكى، كۇنتۇغدى خاقان؛
تەختتە مۇگدەپ قالغاندا،
سۇردۇم كۇرسىنى
دائىملىق خېرىدارىم — جىمجىتلىق تامان.

ژۇرنالنىڭ چىرايلىق، رەڭلىك تېشىدىن
بىر ئايال چۇشتى يالاڭئاياغ،
قارىسام پولنىڭ غىچىرلىشىدىن
تاپىنى قاردەك ئاق
قاچقىنى مەندەك يات ئەر كىشىدىن.

دۇكان قوشنام كاۋاپچى ئۇستام،
قىستا - قىستاڭ كاۋاپخانىسى.
يۆلەپ قويغۇدەك يوق بىكار تام
بوسۇغام يېنىدا ئۇنىڭ خالتىسى —

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

بىر خالتا كۆمۈر مەن ئاڭلايدىغان
تاشقا ئايلانغان ئوت مۇزىكىسى...

ئۇنىڭ يېنىدىكى ساتىراشخانا،
غۇدۇراپ چىقتى ئالدىراش كىشى
يۇت قويغۇدەك ئورۇن يوق مانا.
ئاڭلىنار پەرىشتىنىڭ قەدەم تىۋىشى،
ئاسمانغا ئېچىلغان كىتابخانا.

خېنىملار ئۆزىنى ياسىماقتا
غوجام نەدە؟ غوجا قالمىغان.
بايۋەتچە روھى ئاچ ياشىماقتا،
ئۆزى لوق گۆش، ئولجا قالمىغان.
سايىمىز قەدەم تاشلىماقتا
بىز ۋە تېرەككە كوچا قالمىغان.

قولىدا مىلتىق ساۋاتسىزلىق
يولدا لاغايلاپ كېتىۋاتقان
قېنى بار سايىنى ئېتىۋەتتى.
كۈپكۈندۈزدە تالىشاتتى جان،
تىرىكنى ئۆلۈكلەرگە قېتىۋەتتى.

بىر كىتاب قاراڭغۇغا قېچىپ كەتتى،
ئۇنىڭ قولىدا يورۇق تەقدىرىم.
بىر ئالىم ئالمىدەك يىتىپ كەتتى،
بازاردىن ئۆزىنى ئىزدەيدۇ ئىلىم.

ئاۋات رەستە ئىشىكىم ئالدى
مىڭ بىر كېچىدىكى شەھەردىن قايتتىم.

دېڭىز دولقۇنى پەسىيىپ قالدى.
قېرى بېلىقچىدەك ئولتۇراتتىم،
كىتابىم — يەمچۈك
كۈتىۋېرىشتىن مەززە قىلاتتىم.
بۇغداي ئۆڭ بىر بېلىق تۇتۇلدى خەپشۇك!
شېئىردىن ئىمجان ئۆزۈمنى تاپتىم...

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

خان بالىق

يامغۇردەك يۈزۈمنى ياقتىم ئەينەككە
ئىتتىك مېترودا يورۇق بىر قول.
ئادەملەر قولسىزدەك توپ - توپ ۋە يەككە
كۆزدىن يۈرەككە غىل - پاللا تار يول.

ئۈچتى گېزىتتىن سۈمۈرغ ئاۋازى،
ئۆچتى بىر ئادەم كۆز نۇرىدا.
مەن تۆت چاسا تاشتىن رازى
قارشى ئالدى يول بويىدا.

باشلىدى ئالدىمغا ئەتىيازنى
ئىككى تال سېرىق گۈل ئېچىلغان يوپكا.

ئۈشتۈمتۈتلا
مەن تاش سېپىل ئۈستىدە
سەن ۋاقىتنىڭ چىقىش ئىشىكىدە
ۋەتەن بىر يېرىنى تېڭىۋالغان.

شىپاڭ ئاستىدا بىرنەچچە بوۋاي
جۇڭگوچە شاھمات ئوينار،
قاراپ تۇرغۇچى يېڭىۋالغان.

زېمىندا خەلىپىلەرنى بەلگىلەپ،
تۇۋرۇكسىز ئاسماننى

قويغاندا بىزدىن بەلگە دەپ،
گۇگۇڭ سارىيىدا كۆردۈم تاش تامنى،
تۈۋرۈكلىرى ئېگىز، بەھەيۋەت.

كۆردۈم ئاپېلسىن يەۋاتقان ئەرنى،
غېرىبلىقىم ئاپېلسىن تەمدە.
ۋاقىت غۇيۇلداپ كېتىۋەردى،
مەن تاكسىدىن چۈشكەندە.

ئۈستۈمدە
خان بالىقنىڭ خەرىتىسى،
ئۇنى ئاسمانغا سىزغان ئىنژېنېر —
كىشىلەر مەيدانغا قوپۇرغاندا شىر
شىرنىڭ ئاغزىغا
قويۇپ قويدى ئاچقۇچسىمان سىر،
شەھەرنى ئاچسۇن دەپ مىڭگە قېپىدەك.

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 1ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

دەريا بويىدىكى شەھەر

قالمىغاندا پۈت قويغۇدەك يەر
ئاخىرلاشتى،
تاشنىڭ كۆندۈزى، گۈل يۈزى، شەھەر.
سايىلەر بېلىقتەك دەرياغا قاچتى.

قۇيرۇقى تەتۈر بىز بىرنەچچە ئەر
شۇڭغۇپ چىقىپ يات كوچىلاردىن
پاراخوتتا باشلىدۇق سەپەر.

پانۇسلار ئېسىلغان كېمىدىن گاھى
كۆرۈنۈپ قالاتتى غىل - پال
كېچىنىڭ سوغۇق چىرايى.

ئەما شەھەر قارىماقتا،
كۆز قارىچۇقى يوپيورۇق ئەما.
شەھەرنىڭ قۇتۇبى بولمىش بىر كىشى
چىۋىنلەر ئارا، تاز بېشى يارا،
ئۇنىڭغا باغلىنىپ تۇرار كەلگۈسى.

سۇ قورققان
قارا قويۇق ھەزىم قىلىشتىن،
ئۆلۈك بېلىقلارنى دەپنە قىلىشتىن.
بەت رەڭ دولقۇن كۆتۈرۈلۈپ
ۋارقىرار — بىزنى نېمە قىلىشتىڭ؟

ئېشىپ كەتتىم
كۆلەڭگەمدىن،
تېشىپ كەتتىم قىيان بولۇپ.

سېمىز ئايالدەك ئەگمە كۆۋرۈك،
ئەگمىسىدە مەن،
ئۈستى قۇپقۇرۇق
ئاستى چوڭقۇر نەم...

سۇ — ھاياتنىڭ تېگىگە يەتسەڭ،
بۇ قىرغاقتىن ئۆتۈپ كەتكەنلەر
ئۇ قىرغاقتا ئۇچرايدۇ جەزمەن...

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

كېپىك ئاغزى يېزىسى

غۇيۇلداپ ماڭغان پىكاپ
كۈندۈزدىن ئاستا، ياپراقلاردىن تېز،
تار يوللار بىزنى ئەكەلدى قىستاپ.

خەتەرلىك ئايلانمىدا
تىلىمىز چىنارداك چىقاردى قانات،
يول بەلگىسى يوق بوشلۇقتا قاراپ.

يېزىغا كىردۇق يېشىلللىق ئارا،
ئادەم ئىزى يوق، بەك خىلۋەت، بەلەن.
گۈگۈمدىن چىقتۇق بارا ـ بارا
قاراڭغۇلۇق قورشاپ بولغاندا،
ئورمان تولغاندا
كېپىكنىڭ تۇم قارا كۆزلىرى بىلەن.

تاپتىم،
ساماۋى كىتابتىن
يول بەلگىسىنى ئىزدەپ ئاخىر.
ئاسمان داۋاملاشقان كۆز ئالدىمىزدا
ئىچىمىزدە يورۇپ ئاخىر.

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

رەسسام

دېرىزىدىن يەنە قارىدىم،
ئەتىياز مۇنداق ئاخىرلاشمايدۇ.

يېشىل بوياقتا يېپىلدى رامدىن
شەھەرنىڭ ئاخىرقى ھاياجىنى.

مېنى سىزدى، ئاندىن ماڭغۇزدى
جاندىن تونۇدۇم ئىمزاسىنى.

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

توغاچ

ۋاقىت بىر نۇقتىغا يىغىلغان بولغاچ
رەڭگىم ئۆلۈپ بىرئازدىن كېيىن
تىرىلدىم تەخسىدە،
توغاچ رەڭگىدە،
مەۋجۇتلۇقنىڭ تەنھا ئەكسىدە.

قولۇمنى تەخسىگە ئۇزاتقاندا،
ھەسەت تولغان چىرايلار تامدا.
زامان ئۇزارغاندا باش نۇقتىدىن
ئىنسان باشقا شەكىل، باشقا نامدا.

بىر توغاچ
دومىلاپ ئاچ قىزىل رەڭدە،
شىرەنىڭ قىرىغا كەلگەندە،
ھەممە سەزگۈم سىنىقىدىن كەلگەن
بارلىقىمغا ئىسپات يوق مەندە.

سەن بار بولغاچ
مەن ۋە توغاچ.

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى.

ئۈچ ھالقا

ئالغا!
تۇنجۇقۇپ ئۆلۈشنى خالىمىغانلار،
چىقىپ ئاستىدىن قارا ئاسماننىڭ
چەمبەر مەركىزىدىن كېتەيلى يىراق.

ئىككىنچى ھالقىسى — گۈلى تامنىڭ،
يېشىل يوپۇرماقلىق، قىزىلگۈل چىراغ.

ئۈچىنچى چەمبەردىن باشلاپ
ئىشىكسىز ئېتىز،
كۆك ئاسمان ئىگىسىز،
كىم دەر قۇياش ئىگىسىز چەمبەر؟

ئالەم بوشلۇقىدا
قىيسايغان ھالدا،
بىر ھېكمەت ئىنسانغا بولماقتا دالدا.

بىز كېتىۋاتقان بىز يوق تەرەپتە
ئاسمان بىپايان سۈزۈك ئەينەك،
يارنىڭ يۈزى ئەكس ئەتمەكتە...

2013 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

گۇاڭجۇغا يېقىن بىر بېكەتتە

يامغۇر روجەككە يازغان خەتتە
كۆرۈنمەكتە،
يوقاپ كەتكەنلەرنىڭ ھۆل چىرايى.

يوقتەك ئۆزىمىز،
چاقنار كۆزىمىز.
ئويلايسەن پويىزغا چىققاننىڭ گاھى
قولىدا سوپۇلغان بانان ئەرۋاھى.

گۆگۈمدا بىر تال تاماكا چوغى
سىزماقتا ناتونۇش شەھەرنىڭ
ئوت كەتكەن رەسىمىنى يامغۇر ئىچىگە.
قىزلار قېچىپ كىرگەن قىزىلگۈلگە،
ئوغۇللار مۆكۈنگەن تېرىسىگە.

بىر ئاپپىلسىن قۇتقۇزدى مېنى
قىرتاق تەمدە،
مەن ئۆلگۈدەك ئۇساپ كەتكەندە.

ۋاقىت ئۈچ قىرلىق سىرلىق پىرىزما،
نۇرانە بىر يۈز مەن ئاچقان بەتتە.
دۇنيانى كۆردۈڭ، قىياس قىلما
تاشنى كۆردۈم سۈيۈق ھالەتتە...

2013 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى.

سودىگەرنىڭ سەپرى

يوق مەندە تەم
مېنىڭ تۇزۇم غەم،
بىلمەيمەن نېمە كەم ھاياتىمدا
بەزىدە مەن ئارتۇق، بەزىدە سايەم.

باشلاندى ھېكايەم
ئەي بۈيۈك يازغۇچى!
شېرىن لەھزىدە جەننەتتىكى مەن
بولدۇم باش قەھرىمان ياكى ئازغۇچى.

كەلدىم بۈگۈن دېڭىز بويىغا
قولۇمدا سومكا، پۇلۇمدا بەرىكەت.
بۇژغۇنلار تولغان شائىر ئويىغا،
ھايات ــ دېڭىز، قىل دەيدۇ ھەرىكەت.

بىر نان بىلەن توياتتى قورساق،
بىراق مەن بەش ۋاق قەرزدار روھقا،
توختا ئەي ئادەم، ياشىما تومتاق.

شەيتان تۇخۇملىغان بازاردا
پايدا قوغلاپ ئىزدەيمەن زاۋۇت.
بەش ئەزايىم ساق ياسالغان جايدا
مېنىڭ مېلىمنى يۈكلەيدۇ تاۋۇت.

ھەر زەررىگىچە
ئالەم پۈتكەن،
دۇنيا ياساقلىق، دەسمايەم چاغلىق
زىيانمۇ ـ پايدا مەن پالاقلاپ كۆتكەن؟

كەزمەكتە سودىگەر شەھەرمۇشەھەر
ئىت تالىغان، يامغۇر يالىغان.
ئىسمىم غوجايىن ئاختۇرساڭ ئەگەر
يانچۇقتا بىر پۇللۇق ئۆزۈم قالمىغان.

2013 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قەشقەر خانلىق مەدرىسەسى دەرۋازىسى ئالدىدا

خان دالدىدا،
بازغان تۇتقان ئاقسۆڭەك
قىزىق يازنى سۇغا تىقتى.
ئادەملەر تۆمۈردەك بىر - بىرلەپ
سەندەلدىن تاۋلىنىپ چىقتى.

تېرەك ئېزىۋاتقان يولنى كۆردۈم،
يول كۆرستەلمەس كىشى كىشىگە.
كېسەك تىزىۋاتقان قولنى كۆردۈم،
مەدرىسەنىڭ مىڭ يىللىق ئىسمى ئۈستىگە.

ئۆيلەر قېچىپ كېتەر ئىشىكتىن ئۇچۇق،
بىر سېۋەت ئامۇت كوچىغا يېتەر.
جەڭدىن قايتقان غالىب جەڭچىدەك
باققال سېتىپ بولۇپ نەگە كېتەر؟

بىر بالا پىنھان ئوقۇپ تۇگەتتى
ئاسماندىن چۈشكەن كىتابىنى.
ياز پاتقاق يەردىن ئۆتۈپ كەتتى
ھەيدەپ قۇيۇندەك پىكاپىنى.

قاپتۇ
تالىپلارنىڭ ھۇجرىسى

بىر غولاچ يەردە جىمىمىدە زەيلەپ.
بابىل مونارى يەنە يول ئاپتو
يىقىلغان ئاسماننى تۇرغىلى تىرەپ.

قوياش ــ ئالتۇن تاجلىق يولۇچى،
بىنا ئۆرۈلەر، ئاسمان ئۆرۈلمەس.
كۆرسەتكەن تەرەپتە تىرەكلەر ئۇچى
ماختىنار ئاسماننى بىنا قىلغۇچى.

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

www.uyghurkitap.com

فىكوس دەرىخى

شەرقىي يېرىم شاردىكى بىرى
چاقىردى شېئىرنىڭ غەربكە كېلىپ:
— ئەي، ئۆي ئىگىسى قەيەردە ئىشىك؟

بىر قەدەم نېرىدا قاراپ تۇرۇپتۇ،
تونۇماپتۇق بىز ئۇنى تېخى.
بىز يىلتىز تارتمىغان شەھەردىكى
دەرەختە تۇغۇلغان ئاق سېرىق قىز
فىكوس دەرىخىنىڭ ئىكەن بىر بىخى.

مەسچىت ئالدىغا كەلگەندە بىز
تونۇپ قول سۇندى فىكوس دەرىخى.
بىر ئىكەن يولۇم،
كۆرۈشكەن قولۇم —
يىلتىزسىز دەرەخنىڭ ئىككى شېخى...

بىز ئىسمى باشقا بىردىن مۇخلىسى،
ئەي غەربىي شاردىكى ساناقسىز بىرسى.

2014 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئىككى خېرىدار

ئىشىكنى ئېچىشىمغا ئەتىگەندە
ئىككى خېرىدار چىقتى قۇياشتىن.

«ئالتۇن ئالغۇچە دۇئا ئال» دەيدۇ،
ئۇلار ئامبارنىڭ ئالدىدىكى
سايىنىڭ ئەگمىسىدە.

داداممۇ سايە، دالدىدىكى
كۆرۈپ، ئاڭلاپ، سېزىپ كەلمەيدۇ
تام تۈۋىدىكى ھېچكىم يوق ياقتىن.

ئىككى قاپتىن،
خورما ساتتىم
بىسمىللاھ دەپ.

يىراق يازدا قايغۇ ـ ھەسرەتتە
شاختىن خورما ئۈزدى بىر ئەرەب.
ئىككىنچىسى سالدى غالتەككە
خالتا كۆڭلىكى چاپلىشىپ تەرلەپ؛
بوينىنى سوزغاندا مەن تەرەپكە،
دادام چاقىردى نۇردەك ئاق رەڭدە
ئاندىن كەتتى مەيىن شامالدەك...

بازىرى كاسات باققال مەن دائىم،
جان پىشقاندا تەن شىخىدا
ئۆلۈم مىنىڭ خېرىدارىم...

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

سۇ ئامبىرى

ئېگىز دامبا سوقۇلغان،
قوللىرىدا جۇل - جۇل بايراق،
قاچالىسۇن سۆگەتلەر قانداق؟

ئەمەتجاننىڭ ھاردۇقى چىقتى شامالدا،
ئەخمەتجان ئۇزاق تىكىلدى
لايدەك ھەسرەتنى ئۇنتۇغان ھالدا.
چەكسىز زېمىندا كۆك ئاسمان — دالدا،
نېمىدىندۇر قورقۇپ تۇرغان ئادىل تۇنىيازغا.

چاتقالدىن چىققان بىر جۈپ قىرغاۋۇل
ئۈركۈپ قېچىپ كەتتى يازغا.

سۇ مۇشۇنداق يارىتىلغان —
غەمسىز، سۈزۈك، ئىشقى ئوچۇق.
ئاسمان بىزگە قارىتىلغان —
جان قايتىدىغان قانداق چوڭ يوچۇق!

ئۇشتۇمتۇت ۋاقىتنىڭ ئۇچى تارتىلغان،
كەينىمدە قول سىلكىپ قالدى قومۇشلۇق.

2013 - يىل 8 - ئاينىڭ 6 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىدىكى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرىسى

ساتىراش ئۇستام

چىچىمنى تۇتسام
كەتتى قىچىپ
قارىدىن ئاقتا،
ئۆمۈر يۇلتۇزلىرى شولا چېچىپ
قىرانلىق ئاسمىنىم يورۇغان ياقتا.

ماشىنام دوقمۇشتىن قايرىلىپ
ساتىراشخانا ئالدىدا توختىغاندا،
ئەلى ھاجىمنىڭ كۇندۇزى يىرىك
ئەكس ئەتمەكتە ئەينەك تامدا.

ياماشقاندا ئالتۇن باشقا پىت
تىرىدىن قان چىقماي جان چىقار شىرىن.
بولساقمۇ بىز بىر توپ تىرىك ئىسكىلىت،
ھايات چەكسىز مۆجىزە لېكىن.

ھۇنەر بىلەن كۆكىرىدۇ ئەر
دۇكىنى شاھانە، قولى گۇل ئۇستام.
چاچلىرى پاخپايغان بىر دەرۋىش كىرەر،
تۇك بۇيۇك يۇك ئىپھرامدىن چىقسام.
تاشتىن بىر ئۆي سالدى كىشىلەر
قۇياشتىن بېشىنى قىلىشقا پىنھان.

تاقىر باش كۈن باشباشتاقمۇ سەن؟
مىت قىلماي تۇرۇپسەن ئالتۇن چەمبەردە.
زېمىندا بىرمۇ جان قالمايدۇ ئېسەن،
قىلدەك بىر خاتا ماڭساڭ ئەگەردە.

كەتكەندىن بېرى ھۈنەرنىڭ پىرى
ساماۋى كەسپلەر قالدى ئادەمگە.
قات - قات چەك ئارا ئادەمنىڭ سىرى
بىر تال چاچتىن قايتتىم ئالەمگە.

2013 - يىل 8 - ئاينىڭ 6 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ھېكايىسىدىكى ھۆرپەيگەن كىشى

بېشى چاشقاندىن باشلانغان
ھېكايىسىنىڭ،
كەلگەندە ئوتتۇرىغا بوۋاي ئۆلىدۇ.
سايىسى ھايات قالغان كىشىنىڭ
ساقاللىرى كۆيىدۇ.
چىقىپ ئاندىن سىياھدەك قاندىن
ئادەملەر توپىدا مېنى كۆرىدۇ.

ئۇچراشتىم كوچىدا
بۇركۇت قاناتلىق كىشى بىلەن —
بىنالار ئاستىدىكى
ئاسمان پارچىسىدا
قۇشقاچتەك مېڭىپ يۇرگەن.

ئۇنىڭ بۇلۇتى توغراق ئۇچىدا،
ئۇنىڭ بۇرۇتى قۇملۇقتەك كۇل رەڭ.
ئۇنىڭ يۇرتى
ياز شاماللىرىنىڭ ئارىسىدا
مېنى قارشى ئالغان توغراقلار بىلەن.

ئۆتتى كۆك ماشىنا يېنىمىزدىن،
ئۇنىڭ رەڭگى يازدىن كېيىنمۇ
ئۆتۇپ كەتتى جېنىمىزدىن.

بىراق ياشاپ سايىدىنمۇ تېز
كېچەلمەي كەلدۇق نېنىمىزدىن.

چۈنكى بىز
قۇرۇغان دېڭىز بويىغا بېرىپ
قاشتېشى بىلەن دەپنە قىلىنغانلارنىڭ
باش سۆڭىكىگە
كۈن پاتقاننى كۆرۈشىمىز،
نىكاھى بىزگە ئوقۇلىدىغان
بېلىقتەك قىزلارنى سۆيۈشىمىز،
شاكىلى يېنىدا يەر شارىنىڭ
ئەمدىلا چىققان چۈجىلەردەك
كۈننىڭ سېرىقىنى كۆرۈشىمىز كېرەك.

تاغلار سېنى ساقلاپ كەتتى،
ئىشىكنى ئەتسەڭ، دېرىزەڭنى ئاچ.
كوچىلار ۋاڭ - چۇڭى كۆككە يەتتى
تالانى تاقاپ ھېكايەڭگە قاچ.
مېنىڭ ۋاقتىم توشۇپ كەتتى
كۈتەي ھەر سۆزدە كۈتكۈچىنى
ئالەم كىتابىنى ۋاراقلىغاچ...

2013 - يىل 3 - ئاينىڭ 12 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

نېرۋا تاشقى كېسەللىكلەر دوختۇرى

— شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى بىرىنچى دوختۇرخانا ۋراچى مەرھۇم سۇلايمان دوختۇرغا

چۈشۈمدىن چىقتىم
چېچىمدا ئۈچ - تۆت تال كېچە نۇرى.
مېنى ئازدۇردى دوختۇرخانىنىڭ
ئىچكى ئەزادەك كارىدورى.

سايىسىدا مەشھۇر نامىنىڭ
تاشقى نېرۋا كېسەل دوختۇرى —
سۇلايمان دوختۇر،
ئازاد بولغان جېنى تۆت تامنىڭ،
يود پۇرىقىدىن ئىزدىسەم يوقتۇر.

ئۆلۈپ كېتىپتۇ
نېرۋا تاشقى كېسىلى بىلەن.
ئالەم ئەينىكىنى كۆرۈپ كېتىپتۇ،
ئادەم ئەسلىي بىر يۇلتۇز ئىكەن،
زېمىندا بىر مەزگىل يورۇتۇلغان.
ئارقىدىن ئوربېتىغا قويۇپ قەدەم
قىيامەتكىچە ئايلىنىپ تۇرغان.

كەينى ئاسمانغا، تامغا ئالدى
شېئىرىمغا كىرىپ قالدى

چۈشىگە كىردىم
ئۈستەلدىكى قىزىل ئالمىنىڭ،
قورقۇنچلۇق قۇرتتەك.
ياكى پىچاق تۇتقان ئالمىنىڭ
مېغىزىدىن چىققان ئۆسمىدەك.

بىز
ماختىنىمىز
ھۈنىرىمىزدىن،
بەلكىم تەپ تارتماي ئۆز ئىگىمىزدىن
ماختىنىش — ئۆتكەن سەۋەنلىك بىزدىن.

2014 - يىل 1 - ئاينىڭ 9 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

سۆزگە كۆيۈپ قالغۇچى

ئېچىلسا غۇنچىدەك ئاغزىڭ ئۈچى
بىردىنلا شېرىن مېۋىگە تولار.
تەگكۈچە ئېچىرقاپ قەلىمىم ئۇچى
تىل دەرىخىدە ساڭگىلاپ تۇرار.

ئاق قەغەزدە چۈش.
چۈشۈمدە تاللا بازىرىدا مەن،
تىزىپ قويۇلغان ھەممە تىل ۋە غەم.
تالليۋالدىم ئەڭ گۈزىلى دەپ
ئۆز غېمىمنى، ئۆز تىلىمنى مەن.

ئاق قەغەزدە چۈش:
بارچە سۆزۈمنى تارتىۋالغان
بارچە تۈزۈمنى قولىغا ئالغان
گىرامماتىكا ئاتالغان مەرگەن
قورال تەڭلەپ تۇرىدۇ ھەردەم.
بىر پېئىل بىلەن
ئۇيغۇر تىلىدىن
قىلىچ ـ نەيزىلىك سۆزلەرنى يىغدىم.
ئاندىن شېئىرنىڭ قاپ ئوتتۇرىغا
بۆلۈنتەك ئېگىز ئورۇندۇق قويدۇم،
قۇياشتىن تاج كىيىپ ئولتۇردۇم.
شائىر مەن،

www.uyghurkitap.com

شاھى مەن —
ئانا تىلىمنىڭ.

سۆيىمەن ئانا تىلىمدىكى
ھەربىر سۆزنى، ھەربىر پېئىلنى.
مەنىسى سۇ بىر چىنىدىكى
دۇنيانى چىن سۇپەتلىگۈچىنىڭ
سۆيىمەن ئىسىم، سۇپەتلىرىنى.
سۆيىمەن بىپايان سۆز بوشلۇقىدىن
چاقنىغان يۇلتۇزدەك مەنە سىرىنى.
سۆيىمەن تەكلىماكان بويىدىكى
مۇڭدىشىپ كېتىۋاتقان ئىككى دېھقان
ھاۋاغا ئاغزاكى يازغان شېئىرنى.
سۆزلەيمەن ئاخىرقى ئاقلىغۇچىدەك
سۆز ئالتۇن مۆھۈر، بىز ئاقسۆڭەك دەپ.

شېئىر مەن كۆيگەن، سۆيگەن يار ئىدى،
سىياھتەك كىرپىكىنى قايرىپ قارىدى.
سۆز مەنىسى ئەرشئەلادىن
يەرگە شولىدەك چۈشتى، تارىدى.

2014 - يىل 4 - ئاينىڭ 14 - كۈنى.

دېڭىز بويىدىكى ئاق داچا

قاچا ـ قاچا
چەكسىزلىككە بىز،
دەرەخلەرمۇ قوغلاپ توختىدى.
يىراقتىن قارىساق دېڭىزدا ئاق ئىز،
ساھىل تىنچ ئادەم يوق ئىدى.
قوش كۆرۈنگەن قۇشتەك سايىمىز،
شوللار قۇياشتىن ئاتقان ئوق ئىدى.

ئۇيغۇر تىلىدىن باش چىقارسام
ئاق قەغەز تام، گۇللەر ياماشقان.
سىياھتىن كىرپىك، قاش چىقارسام
كۆزلەر سۆزدىن نۇر تالاشقان.
نەم قۇمدىن سۆگەكتەك تاش چىقارسام
دېڭىز ئۆز ئۆيى، بېلىقلار قاچقان.

مەنە دولقۇندەك قېچىش مۇمكىنمۇ؟
دېڭىزغا باقساق چۇشكەن نۇر — كىتاب.
ئادەم — تۇپراق، چېچىش مۇمكىنمۇ؟
شامال شامالغا قىلىدۇ خىتاب.
تىنىقتىن جاننى تېپىش مۇمكىنمۇ؟
ھەر كۈنى ياشاپ، ئۆلدۇق بىھېساب.

سېنىڭ ئىسمىڭ بىلەن باشلىسام
تارتتى تىلىمدىن سۆز قۇيرۇقىنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىنبىر ئادرېسى

ئىگىز روجەكتىن نەزەر تاشلىسام
ئاسمان يالايتتى ئۆز قۇيرۇقىنى.

غېرىبلار شەھىرىدىن قاچا ـ قاچا،
سۇ شەھىرىگە كېلىپ قالدۇق.
تېمىغا دولقۇنلار خەت يازغان داچا،
بىز ئاشۇ شېئىرغا كىرىپ قالدۇق.

2014 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

مايمۇن ئارىلى

قانداق بارايلى؟
ئادەمنىڭ يارالمىشىدىن
تونجى سۆز ھالىتىگە.
ئىسسىق بەلباغقا يىراق قىشتىن
دېڭىزنىڭ ئېچىلغان كۆز ھالىتىگە ــ
كۆرۈنۈپ تۇراتتى چۈشى قىرغاقتىن.

كۆك كۆزگە چۆكتۇق
شوخ يالقۇنلار ئۇنىڭ تەكتىدە.
غالتەككە ئولتۇرۇپ ئاسماندىن ئۆتتۇق،
تۇز پۈۋلەنگەن ياپراق شەكلىدە.

تاش ۋە ئاسماندىن ياسالغان ئارال،
ياش مايمۇنلار سۇ ئىچىۋاتقان.
گۈللەر ئېرىشكەن، ئىزدەيدۇ شامال،
كۈنلەر ئاتقان ئوق، بىز قېچىۋاتقان.

بىر توپ بانان قېچىپتۇ،
قولىمىزدىكى زېدە مېۋىسى.
بىر توپ مامكاپ ئۆيدىن كېچىپتۇ،
ئۆزىمىزدۇر ياكى سايىسى.

مايمۇن ئادەمگە ئايلىنىۋاتاتتى،
سۈت كەمپۈت يەپ، چېچەك چاي ئىچىپ.

دارۋىن بىر سەكرەپ شاخقا قاچتى،
ئۆلۈم دەرەخ باققىن لىغشىتىپ.

كۈندۈزنىڭ ئاخىرى ئارالدا قالدى،
يېشىل ئادەملەر زاۋالدا تۇرغان.
قورقۇنچىمىز تالادا قالدى،
بىز
بۈيۈك بىر سۆزگە كىرىپ كەتتۇق
يەر بىلەن ئاسماننى تۇتاشتۇرغان.

2014 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

قارغا قارشى يۆنىلىشتە

دېرىزەم كۆرگەن چۈشتە
تېرەكلەر ئېيتار ھەمدۇسانا،
ئوخشاش بىر رەڭ، بىر يۆنىلىشتە.

سائەت ئۈچتە
تۇن بەرگىدىن جىمىرلاپ قوپتۇم،
پەس ئاسمان يورۇدى سېنى كۈتۈشتە،
بىنالار، كوچىلار كۆرۈندى يوقتىن.

قەغەزدىكى قىز
سۆزلەر ئارا بولدى رەسىدە
قۇستى قەلىمىم، ئىسسىق، ھۆل ئۈچى.
تېنىم ئارتۇق يۈك سۆيگۈ دەشتىدە
جېنىم مەنزىلگە يەتكەن يولۇچى.

رەھمەت ئېيتايلى يېڭى قارغا
كونا گۈمبەزلەرنى بەردى ئاقلاپ،
نەزەر سالساق ئاپئاق مازارغا.
ساقچىلار جەسەتنى ئۈچ كېچە ساقلاپ
قويۇپ بەردى،
ناخشا ئېيتقىلى ئاق قۇشقاچلارغا.

بۆلجۈرگەن يەۋاتقان ئايالنىڭ
ئاپئاق، سېمىز، مايماق ھالىتى

www.uyghurkitap.com

كۈچۈكنى كۆرگەندىكى ھاياجىنى،
سۆرەپ ماڭدى ئۆيۈمگە مېنى.

پۈتقا ئېيتتى ئورۇندۇق پۈتى
— ئەي، شاھىنشاھىم مېنى ماڭدۇر.
ئولتۇرغان قىمارۋازنىڭ ياتقان بۇرۇتى،
ئۆرە تۇرغۇچى - ھەر كۈنى تامدۇر.

بىر قول پەلسەپە كىتابنى تۇتتى:
جان يوق نەرسە، جان دېگەن ئاڭدۇر.
پۈتقا يالۋۇرار ئورۇندۇق پۈتى:
— ئەي شاھىنشاھىم مېنى ماڭدۇر...

چىڭ باغلانغان ئۇيغۇر تىلىدا
بىر مىسرا - بىر مىسرادىن ئۆرلەيمەن تەستە.
كۆككە ئىنتىلدى بارلىق بىردىنلا،
مەڭگۈ نۇرانە يۈزنى كۆرمەككە.

2013 - يىل 12 - ئاينىڭ 27 - كۈنى.

شەكۈرەنىڭ تويى

ئاناردىن چىققان بىر تال قىز
ئاناردەك يۈرەكنى يېرىپ بېرىپسىز
كۆز پەسلىنىڭمۇ ئىگىسىگە،
قىش پەسلىگە ئېرىپ كىرىپسىز.

تويلۇق كىيىم كىيگەن دەرەخلەر
قارىمايىنىڭ ماي يولىرىدا.
بىر توپ ئوغۇل ـ قىز يول تاپتۇق بىز دەر،
بېشىدا كۈن تاج، ئاي يولىرىدا.

قوللىرىدا
باغاق، خىزمەت پىلانى، پۇل چېكى كۆتۈرگەن
شەھەردىكى ئالدىراش بىرى
ئاخىر ئۆزىنى ئالدىدى،
ئاخىر ئالدىغا ساڭگىلاپ بېشى
ئالەم ئالدىدا.

شەكۈرە
ئۆي ـ ئوچاقلىق بولدى،
يېڭىياچە تۈتقان ئۆيگە
شېئىرىمدىن كەپتەرلەر قوندى.
يۈلتۈزى پەگادىن چىقتى تۆرگە،
ئېرىم دەپ ئات قويغان ئەر نۇرمۇھەممەد
ئۆيۈم دەپ ئاتىغان يەر جەننەت بولدى.

بۇ تويغا كەلمەيدىغان بولدى،
ئۆلمەيدىغان دوستلىرى بىلەن
قاراڭغۇدىكى بىر توپ قار ئادەم.

2013 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

كونا ئاياغ ساتقۇچى ئايال

پۇچۇق ئاي نان تىلەيدۇ دىۋانىدىن،
بۇ ئاياغچىنىڭ ئولتۇرغان يېرى.
كەچ كىرگەنسېرى
خېرىدار يېڭى،
پارقىرار قاراڭغۇ بازارنىڭ رېڭى.
چاقىرار ئايال يىرتىق ئاۋازدا،
ئاقىرار يۈزلەرنىڭ توپا - چېڭى.

مايلاپ
كونا ئاياغلارنى يېڭى تۈستە
قويۇپتۇ تىزىپ ئاۋايلاپ،
ئاي بىلەن تۇمشۇقى بىر يۆنىلىشتە.

كېرىلىپ كەتكەن ئايالچە ئاياغ
سىيرىلىپ تۇرمىغان پۇتنى ئەسلەيتتى.
ھېرىپ كەتكەن ئەرەنچە ئاياغ
ئېگىز قونچىسى ئۇپراپ پەسلەيتتى.

«ئودېسسا»دىكى كەچكى دېڭىزدا
بىر ئەر دولقۇنلارغا دەسسەيتتى،
كۆرۈنمەيتتى پۇت ئىزى ئىزدا،
دېڭىز شىردەك، ئايال ئەسنەيتتى.

ئاسماندىكىلەر كىلىپ كەتتى.

— كەلسىلە، تاللاپ كىيسىلە
— ئاۋۇ توڭكاي نەچچە پۇل؟
— بايۋەچچىدىن قالغان ئاياغ بۇ، چاغلاپ بەرسىلە.
ئاياغلار كەتتى تەرەپ - تەرەپكە.

ئاۋاز چىقسا
چىرايلىق ئايالنىڭ توپلىيىدىن،
ئوق چىقسا
بالىنىڭ ئويناۋاتقان تاپانچىسىدىن،
«ئىت ئىگىسى بىلەن، قۇش مىڭىسى بىلەن»
ئىس چىقسا بىرىنىڭ مىڭىسىدىن،
قاچقان پۇتلار يالاڭئاياغ
تىكىلگەن ئادەمنىڭ تېرىسىدىن،
بىر توكۇر يات يۇلتۇزغا بىسىپ ئاياغ
كەچۈرۈم سورىدى ئىگىسىدىن...

تىراگىكومىدىيە باشلانغان كەچ
بالىمىز بىلەن ئويۇن ئوينايمىز.
يىرتىلسا، ئىتىلسا بىر پاي ساپما كەش
تۇرمۇشتا رېژىسسور يوق دەپ ئويلايمىز.

ئاسماندىكىلەر كىلىپ كەتتى

كونا ئاياغ ساتقۇچى ئايال
نامازشام گۇلىدەك ئىچىلغان يولدا

www.uyghurkitap.com

رىزىمسور پوتلارنى ئالماشتۇرۇۋەتتى،
ئاياغلار ماڭماقتا پوت ئالغان رولدا.

2014 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

سودىگەر

يات شەھەردىن ئاتسىز ئۆتسەك
ئىسمى تونۇش مېھمانساراي
كېپىشىنىڭ ئىگىسى —
ياتاقتىكى ئاي.
مۇساپىرنىڭ مېۋىسى —
قول يەتمەس شاختىكى ئاي.

زاۋۇتلار پاڭقاي
يامغۇر پەسلىدە.
شەرقىنىڭ شەرقىدە
كۆنلۈكسىز مەن،
تىلىم نەم.

سودىگەر ئۆزىدىن باشقا ئادەم،
ئۆز مەيدانىدىن ئوغرىدەك چىقىپ
يامغۇر تامچىسىدەك تاشلايدۇ قەدەم
پايدا بار تۆشۈكتە تۆگەيدۇ ئېقىپ.

مېنىڭ تېرەمنى كىيگەن ئۇ ئادەم
ئۆزى يېمەيدىغان نازۇ نېمەتتىن
ئۆزى يەيدىغان مۇساپىرلىققا
قىزغۇچ مېۋىنى قويۇپ قويدى
قاتتىق پوستى.

ئەي قاتتىق دوستۇم
يۇمشاق پوستۇم،
ئۇرۇقى بار ئىدىيەمنىڭ.

پىشقان سۆيگۈم بىلەن قىرتاق تەمدە
كۈتمەن سېنى ۋە باشقىلارنى
يېڭىدىن پەيدا بولغان ۋەھىمە، غەمدە
ئاتام ئادەمدىن قالغان ئۆتەڭدە.

مەن كىتابنىڭ ئىچىگە ماڭدىم
يىرتىلغان قەدىمكى يىپەك سەھەر.
مەن ئۆلۈمنىڭ كەينىدە قالدىم،
چايقىلىپ تۇرغان دېڭىزكەن ئالدىم.

مەن سودىگەر دەسمايەم نېسى —
يوقتىن ئېلىپ ساتارمەن يوققا.
دۇنيانى ئامانەت دەپ بىلگەن كىشى
زىيان تارتسىمۇ ئېرىشەر لوققا.

2013 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

مازار بېشى

«تۆگىنىڭ مازار بىلەن نېمە ئىشى»
تۆگىدەك چوكىلىنىپ ئولتۇرساق
روھ ئېگىز، ئادەم پەس تۇپراق.

شەھەرنىڭ ئارقا هويلىسىدا
ئاسمان ئوچۇق، كۆزەتچى قۇياش.
بىز يوقلاپ كەلگەن كىشىلەر بۇندا
هاياتى پىنهان، ئۆيلىرى تۇتاش.

يەردىن چىققان بىر يېشىل ئىنسان
بىز يەرگە كۆمگەن كىشىدىن نىشان.
شاختىكىلەر نېمانداق خۇشال؟
پەستىكىلەر غېرىبسىنىۋاتقان.

بىر ئاق كېگىز،
ئىككى شامال كۆتۈرگەن پادىشاھلىق،
بىر توپ ئادەمنىڭ جىمجىتلىقى.
ئۇشتۇمتۇت كۆلەڭگە چۈشكەندە بىزگە،
قايتارمىز ئىگىمىز تۇرغان ئېگىزگە.

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

مۇقام پايتەختىدە

شەھەر ياتار ئاينىڭ تەكتىدە،
شېئىر — ئىچى يورۇۋاتقان ئۆي،
مىسرالاردەك يوللار تارتىلغان.
تۇيۇقسىز ئىشىكنىڭ غىچىرلىشى كۈي،
ئاسماندىن بىزگە قارىتىلغان.

بىر توپ ئاۋازنىڭ ئىچكىرىسىدە
بىر سۈكۈت ئاۋازلار پادىشاھى
بىزنى چاچقان، يىغقان بىر يەرگە.

تىرەك دەپ ئاتالغان تىرىك كىشىدە
ناخشىلار ۋىژىلدار ئوقيادەك گاھى
ياردار قىلىپ ئاڭلىغۇچىنى.

يورۇق بىر ئىسىم باغدىن چىقىپ
نەچچە يۈز يىل كەزدى كوچىنى،
كوچىنىڭ ئىسمى مىرزا ھەيدەر.
قامچا قىلىپ يىللار ئۈچىنى
پادىچى ھەر يەردىن بىزنى ھەيدەر.

ساندۇقتىكى داپنى، ئاسقۇدىكى قالۇننى
قاينامغا ئايلانغان ئادەمدىكى مۇڭنى،
سوتنىڭ ھۆكمىنى، ئالەمدىكى قانۇننى
سورۇنغا جەم قىلدۇق، مۇقام دەپ ئات قويدۇق.

www.uygurkitap.com

ئاۋازدا كۆك تاڭ يورۇۋاتاتتى،
شولىدەك چۈشكەن كىتابنى ئاچتۇق،
يەرگە يىڭنە چۈشسە ئاڭلىناتتى.
ئىچىمىزگە ئون مىنۇت قاچتۇق.
بىر يىگىت شاۋقۇنغا ئۆزىنى ئاتتى
قوغۇن شاپىقىغا تېيىلىپ قاچتۇق.

گىژىلدىغان ياز
چىۋىن قانىتىدىن ئاڭلىناتتى.
ئايال ــ چېلىنىۋاتقان ئۈچ پۇتلۇق ساز،
كۆي پايتەختىدىن كوھىقاپقا قايتتى.

بىر توپ يامغۇرنىڭ ئىچكىرىسىدە
قوغدالغان ئاۋازلار پادىشاھى،
ئاڭلاندى يەردىن ئاسمانغىچە
ئۇنىڭ پەرمانى، سۇنىڭ ئاھى.

2014 ـ يىل 4 ـ ئاي.

ئايروپىلاندىن چۈشۈۋېتىپ

ئاق بۇلۇتتىكى ئۇيغۇر
لەيلەپ يۇرگىلى ئۇزاق بولدى
ياقا يۇرتتىكى قول يەتمەس يەردە.
ئۆيلىرى يىراق شامالغا تولدى،
ئويلىرى پىچاق، يۇرىكى زەردە.

تېلېفون جىرىڭلىسا
قولىدا تۇرۇپكا قوش ئېچىلغان گۇل،
يۇرت پۇرىقى پۇرار بۇرنىغا.
گۇللەر ئېچىلار، ئېچىلماس كۆڭۈل
كۇنلەر قايتىپ كەلمەس ئورنىغا.

مەن ئۇنى تونۇيمەن
ئۇ بەلكىم دوكتۇر،
ئۇ قەرزدار ئانا تىلىغا
ئوقۇغىنى بىر ئۆمۈر پوقتۇر.
ئۇلار قانچە غېرىبسىنسىمۇ
ئۇيغۇر تىلىدا غېرىبلىق يوقتۇر.

مەن ئۇنى تونۇيمەن
ئۇ بەلكىم شوپۇر،
تاكسى ھەيدەر يات كوچىلاردا
بىر ئۆمۈر ماڭار ماڭغاندەك توكۇر،
قەبرىسىز قالار يامغۇردا، قاردا.

مەن ئۇنى تونۇيمەن
ئۇ چوڭ سودىگەر،
ئۇنىڭدىن ئۆزىنى مىلىڭ ھەسسە باي دەر
كوچىمىزدىكى جوندەك قەلەندەر.

مەن ئۇنى تونۇيمەن
پىسا قاتلىمىسى يەۋاتقاندا،
پىيىزى گىچ - گىچ، خېمىرى قات - قات.
كالدىرلاپ بىرنېمىلەر دەۋاتقاندا
دەيمەن بېشىڭنى يە، بىز تېخى ھايات!

دەيمەن ئۆيلەردە سەرسان ئايالغا
ئۆيۈڭگە قايت، ئېرىڭنى تاپ.
دەيمەن ئاق چاچلىق گېنېرالغا
ۋاقتى ئۆتكەن قىلىچىڭنى پوقغا چاپ!

ئىسسىق قوغلاپ ماڭار تۇرنىلار
سورىماس كىم نېمە يېگەننى.
كەچۈرۈۋەتتىم پەقەت بىرنىلا
ھەركىم بولسا ۋەتەن دېگەننى.

چۈشۈۋېتىپ ئايروپىلاندىن
چۈش كۆرگۈچى دېدىم بىر قۇشكەن.
قالغان ئىزدۇر ئىنسان ئىنساندىن
بىز بىر توپ نۇر بۇ يەرگە چۈشكەن.

2014 - يىل 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى.

ياز كەينىگە يېنىۋالدى

ماشىنا ئالدى
تىللايتتى قارنى،
ئەڭ گۈزەل تىل بىلەن ياكى نۇر بىلەن،
ياز تۆت چاقنىڭ كەينىدە قالدى...

كۈچانىڭ رەڭگىدە
كوچىنىڭ ئەڭ ۋاژ - ۋۇژ يېرىدە
مىڭ ئۆيلەرنىڭ ئېغىرلىقى بار.
چوكۇلدار مېكىياندەك بالا مېھرىدە
ياغلىقىغا يازنى تىققان يار.

نەيزىلىك نەۋكەردەك قورشىغاندا كۆز
ئۆلۈمنى ئۇنتۇدۇم ياكى ھەسرەتنى.
قوغداشقا يېتەر سامادىن بىر سۆز،
ئۆيگە قاچقان تىرىك جەسەتنى.

مەن يار بىلەن پىچىرلاشقاندا
ئۇچىنچىسى، ئۇچىنچىسى سەن،
ياز توختا، دېگەن.

ئاندىن شېئىر يازدىم،
كۆك چۆچۈرىسىدىن كەلگەن تەمدە،
ئوت دېگەن سۆزدىن ئاغزىم كۆيگەندە.
ياز كەينىگە يېنىۋالدى
ئۇشتۇمتۇت، ئاق رەڭدە.

2014 - يىل 4 - ئاينىڭ 17 - كۈنى.

ئاكامنىڭ تېلېفونى

سۇنى سۈزۈكلۈكى كۆتۈردۇ،
ئۇنى كۆتۈرۈپ تۇرغان بىر كىتاب
ئوتتۇز پارچە ئاق بۇلۇتتەك
ئاسماندىن لەيلەپ چۈشكەن پېتى
قەلبىمدىن بوشلۇقنى چىقاردى قىستاپ.
بوشلۇق ـــ ئالەمنىڭ مەخپىيىتى،
سۆز بوشلۇقىدىن سىرلىرىنى تاپ.

ئۇنى كۆرمىگىلى ئۇزاق بولدى،
ئۇنى كۆتۈرۈپ تۇرغان نازۇك مۈڭ
ئاق كەپتەرلەردەك يەلكەمگە قوندى،
كۆتۈرەلمىدىم
ئۈچىنچى قەۋەتتىكى پەشتاقتا ئىدىم.

پەشتاقنىڭ ئەڭ ئېگىز قەۋىتى ئاسمان
ئۇنى كۆتۈرۈپ بولالماس زېمىن.
قۇرۇلۇشلارنىڭ ھەيۋىتى ئاسمان،
پەسلىرىنى بىز سالغان لېكىن.

ئاۋازىنى كۆتۈردى ئاكام،
ئېگىز بىر شاختىن
چۈشكەندەك غازاڭ،
قورشاۋدا قالغان سۈكۈت توساتتىن...

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

تىروي شەھىرىگە ئىچىم ئاغرىيدۇ
ۋارقىرىسام ھەر تەرىپى تام.
تامدىكى تېرىلەر سارغىيىدۇ،
ماڭ ئۆزۈڭ قوپۇپ، سىلىنىپتۇ جان.

بىر سۆز - بىر سۆزدىن كۆتۈرۈپ مېنى
قويدى قۇش پۈتلىرى تەگكەن يەرگە.
قويدۇم ئۈركۈپ كەتكەن شېئىرىمنى
مەڭگۈلۈك ئاۋاز كۆرسەتكەن يەرگە.

2014 - يىل 4 - ئاينىڭ 18 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تاكسدا كېتىۋېتىپ

بىر كېتىۋاتقان بىر يوق تەرەپتە
ئاسمان ئەينەك،
بارلىق ئەينەكتە.

2013 - يىل 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى.

كۆرۈش بىلەن ئاڭلاش ئارىسىدىكى خان كەنتى

1

تاغ بوغۇزىدا
ئاتلىق كېتىۋاتقان قەدىمكى شامال،
قولىدا يىرتىلغان سۇزۇك كىتاب —
سەھەردۇر سەھەر،
كۆزۈڭنى يۇمۇپ ئوقۇساڭ ئەگەر.
ئەگەر كۆزۈڭنى ئاچساڭ
ئەما تارىخچى
دەريا ئۇستىگە خەت يېزىۋاتقان،
تىرىك شەھەر ئۆلۈكلەر سالغان.

2

كۇزنىڭ ئاۋازى،
دەرەخلەر قەسىدە ياڭراتماقتا.
بارچە مەدھىيەگە لايىق بولغۇچى
بارچە تىرىك دەرەخنىڭ ئۇچى
كۆرسەتكەن ياقتا.

كۇز ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلاۋاتقان.
ئاڭلاندى تاغلارنىڭ سۇكۇتىگە،
ئاسمان ئىشىكى غىچىرلاۋاتقان.

ئاتلار كىشنەر
چۈش كۆرگەن تاشتا.

بىر چال چىقتى تايىنىپ ھاسا،
بىر ئايال ھويلىغا كىرىپ كەتتى.
بىر تال غۇنچىنىڭ ئىچىگە ماڭسا،
بىر تامچە گۈل سۈيى يەرگە تامسا،
تامغان يەردىن ئەر ئۈنۈپ چىقسا،
ئۇنىڭ ئىسمى سۇتۇق بۇغراخان.

3

تاش يېرىقىدا
كۆتۈرۈلگەن يېشىل باش.
كۈندۈزنىڭ چىرىغىدا
ئەمالار يېزىقىنى ئوقۇۋاتقان
بىر چۈمۈلە ماڭا ئوخشاش،
ھەربىر ھەرپ كۆرۈنگەن نەرسە
بىر ھەرپ يورۇتقان قۇياش.

سامادىن بىر كىتاب چۈشتى يەرگە.

4

چۈش ۋاقتى بىر غۇلاچ،
قەدىمىم قەدىمىمگە تارتىلغان كىرىچ.
كۆزۈمنىڭ ئىككى دەرياسىدىن
ئۇ قاتتا كۆرۈنۈپ تۇرغان باغقىچە
ئاپتاپتا ماڭدىم، سايەمدە قىلىچ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇستەل باشلىغان تۆت مىسرادىن
ئۆستەڭ تۇگىگەن بىر كوچا بويلاپ
ئۇشتۇمتۇت كەنتتىن چىقمىشنى ئۈيلاپ،
قويتى سۇلتان مازىرى
توپىدىن بىر غىرىچ.

زامان زامانغا تارتىلغان كىرىچ

5

ئۈچ كۈن بولدى
بىر چوكان بالىسىنى كۆرمىدى،
ئۇشتۇمتۇت غىرىب ئەنجۇر دەرىخى
ئەنجۇرلىرىنى كۆرمىگەندەك.
ئەنجۇر دەرىخى تۇغدى شاخ ـ شاختا،
باغنى ئايلىنار ئاق سىرىق ئايال،
بالىغا بولغان ئىچ ئاغرىقتا
بوۋاق پوقىدەك خۇش پۇراقتا.

ھەممىمىز بۇ شەھەردىن كېتىمىز،
ئۆلۈم تەمىنى تېتىپ كېتىمىز
ئۆلمەس چاقىرىق ياڭرار قۇلاقتا.

6

كۆرۈش ئاڭلاشتىن ئېگىز.
بىر ئادەم دۆڭدىن پەسكە باققان،

www.uyghurkitap.com

ماشىنا چاقى لايغا پاتقان.

بىر كەنت كۆك يىلاندەك سوزۇلۇپ ياتقان.
ئاسماندىكىلەر قاراۋاتقان.

ئاڭلاش كۆرۈشتىن ئۇزاق.
تاغلار ھالقىپ تىزگىنىنى تارتىپ
تاش مەسچىتتە توختىدى خاقان.
مەن توختىدىم ئۇنىڭ كەينىدە
ئالدىمدىكى تونۇش توپا ـ چاڭ.
ئۆلۈم مەندىن ئىشىپ كەتمە،
تىلىم مەنىنىڭ كەينىدىن ماڭ.

تاغ كۆرگەن نەرسە ماڭا كۆرۈنمەس،
ئاڭلىغانلىرىم قايتتى ئۇنۇمگە
ئەزان تولاۋاتقان بىر ئادەمدىن،
ئاي بىلەن بىر بىنا سىلىندى تۈنگە.

7

يېشىل كەنتتە
ھايات ئۇپۇقى، ئۆلۈمنىڭ چېكى.
ئۆلۈكلەرنىڭ چۈشىدە
قۇياش بىزنىلا كۆرسىتەتتى.
ئۆلۈك شەھەر ئۇستىدە
ئۆلمەسلىك بىرنىلا كۆرسىتەتتى.

www.uyghurkitap.com

قەغەزگە ئەرۋاھتەك ئاق بۇلۇت چۈشتى،
شېئىردىن قېچىپ چىقتىم مەن قورقۇپ،
خاقان يېزىسى ئاسماننىڭ ئۈستى،
قۇياش يورۇتماقتا زىكىر ئوقۇپ.

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

شېئىرنىڭ ھېكايىسى

ئۇخلاۋاتسا بىر كۈنى تۆت تام،
ئۇيقۇدىن ئويغىنىپ مەمەتخان غوجام
قاراقاش تۇۋەتتىن ئالتۇنلىرىنى
يۆتكەپ كېتىشنى قىلىپتۇ پىلان.

ئاندىن كاتتا خانىقا سېلىپ،
لىق بىر ساندۇق زىخچا ئالتۇننى
ياغاچ - تاشقا ئايلاندۇرۇۋېلىپ،
ئاخىرەتكە كېتىپتۇ ئېلىپ.

بۇ يەتمىش يىل بۇرۇن بولغان ئىش،
تارىخ گۆردىن، سۆزدىن چىقتى سۆز.
چاك كەتكەن مېھرابنى سىلاپ باقسام
چاكلىرىدىن باقار قارا كۆز.

ھويلىغا چىقسام
بىر تۇپ دوڭغاق جىگدە قىلماقتا دۇئا.

قۇياش گۇۋاھ،
قارا كۆزلىرىمدە سىلاپ باقسام
دەز كەتمەي تۇرۇپتۇ قەدىمكى ئاسمان.

2013 - يىل 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنى.

خوراز نېمە دەيدۇ

چوقۇپ يەيدۇ
چاچرىغان ئاق يۇلتۇزلارنى
قاپتۇ بىر دان دېرىزەمدە.

تاج ۋە ئىسمىلا قالغان خاقان
ھىلال ئاي بار گۈمبەزلىك ئۆيدىن
ئىچى يورۇپ چىقتى سەھەردە.

تىرىلمۋاتقان ئۆلۈك شەھەردە
پالاقلايدۇ قاناتلىق بىرى،
پۇتى خورازدا، مەندە تىرىسى.

قارا كۆزدىن كىردىم كوچىغا،
ۋېلىسىپىتلىكلەر ئۇچار ئالدىراش
كېلىپ قاپتۇ جان تۇمشۇقىغا.

كۆردۈم بىر قىزنى تۇمشۇقۇم بىلەن
سۈيىنى ئىقتىپ شۆپۈكدەپ يېسەم،
ئۇنىڭ ئىسمى ئەششاپتۇل ئىكەن.

چاچلىرى پاخپايغان سۆگەت ئويغاندى،
تېنىمنىڭ شاخلىرى ھەررەڭ ـ سەررەڭ،
جېنىم تاغاردا، تېنىم ئويلاندى.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تېنىڭ نىقابكەن، كىم سەن ئەي خوراز؟
توزۇپ چۇشكەن ئالتۇن پەيلەردىن
شائىر قۇياشنىڭ ئىگىسىنى ياز...

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

كۆك ياغاق

ئۆزىنى قات ـ قات شاكالغا تىقىپ،
پات ـ پات كۆك رەڭدە جىنىمنى سىقىپ،
كەلدى پەتنۇسقا
يېزىدىن چىقىپ،
ئىچىمنى بوشاتتىم تاش بىلەن چېقىپ.

بارچە مېۋىلەرنىڭ ئىگىسى كۆكتىن
ھەربىكىتىمگە تۇراتتى بېقىپ.

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

قۇش خەرىتىسى

يېزىلىشتىن بۇرۇنقى
شېئىرنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشى:
ئېچىلغان تېلېۋىزور
ۋە قولىقىمنىڭ ئەڭ گۈزەل چۈشى.

ئالەمەن ھۇزۇر،
پىرىزدېنت دەپ ئاتالغان كىشى
كەسىپدىشىدىن ئالدى ھەدىيە.
ئاسمان سۆزلەنگەن يېڭى قىسسە،
زېمىن يىرتىلغان كونا خەرىتە.

يېزىلىۋاتقان شېئىرنىڭ ئوتتۇرىدا
بىر ئورۇندۇق بار،
ئاسماندىن چۈشكەن كۈن نۇرىدا
ئاسمان كىتابىنى ئوقۇۋال ئۇندا.

يېزىلغان شېئىرنىڭ يان تەرىپىدە
قەلىمىمنىڭ ئۇچى نەم،
يارىسى نەم بىر ئايالنىڭ ھەم.
مەن ئۇنىڭ كۆزىگە كىرىپ ئۇدۇل
جەرەن سۇ ئىچكەن بۇلاقنى تاپتىم.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

شېئىر يېزىلىپ بولغاندىن كېيىن
شائىرنىڭ هاياجىنى بېسىلماس،
قۇش خەرىتىسى يىرتىلماس.

قۇياش يېزىلىپ بولغاندىن كېيىن
ئاسمان هېچ ئىنساننى ئىگە قىلماس.

2014 ـ يىل 4 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئىككى چۈمۈلە گەپ قىلىشتى

ئالما دەرىخىنىڭ قوۋزىقى يولدەك،
سالام قىلىشتى ئىككى چۈمۈلە
ئىسسىق قولدەك
بۆرۈتى بىلەن،
ئاندىن مېڭىشتى دۆرۈتى بىلەن
ئۆزىگە بېرىلگەن قۇياش نۇرىدا.

ئىككى سۆز بىر ـ بىرىنى پۈرايتتى
بۇ شېئىرنىڭ ئوتتۇرىدا.
ئۇيغۇر تىلى يورۇپ تۇراتتى،
سامادىن چۈشكەن مەنە نۇرىدا.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

يەكەن چىلتەنلىرىم مازىرىغا دېرىزىدىن نەزەر

كىرپىكىم بىلەن ئەيلەيمەن ھەزەر
ئەرۋاھلارنىڭ تەخسىرىتىدىن.
قارىسام يېڭى بىر قەدىمىي شەھەر
ئاستى - ئۈستىدىن،
ئىچى - سىرتىدىن.

گۈمبەزلەر توختىغان
يۈملاق مېڭىپ.
تۆت چاسا بىنالار قىلچە قورقمىغان
بىر قەدەم قالغۇچە كەلگەچكە يېڭىپ.

يىرتىق ئەلەم ئېگىز يەلپۈنەر
بۇلۇتلار ئەرۋاھنىڭ، بىزنىڭ ئەمەس كۈن.
يەردىكىلەر كۆككە تەلپۈنەر
خام خىيال كېرەك قۇش بولۇش ئۈچۈن.

كۆزىتىش نۇقتىسى يۆتكەلدى قۇشنىڭ:
قىزغۇچ توپىدىن
بىر دان يۆتكەلدى،
پالاقلايدۇ پەرىشان بىر توپ.
بىر مۇردىنىڭ قوپقۇسى كەلدى
ياغلىقلىق ئايال ماڭسا چوغ تۇتۇپ.

ئۆتتى كېسىپ كۆك شولا كۆكنى.
خانتاجى پىكاپنىڭ يېنىدىن ئۆتتى
ئابدۇرەشىتخان كېيىپ ئاق بۆكنى.

كۆزەتكۈچى
سەزدى ئۇشتۇمتۇت
تىكىلگەن ئۆزىگە كۆزىتىلگۈچى،
كور قەلەم مۇدۇرەر مېنىڭ قولۇمدا،
سېنىڭ قولۇڭدا ئاسمانلار ئۇچى.

2013 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

بىز ئۆلۈمنىڭ قوشنىسى

— شائىر ئوسمانجان ساۋۇتنىڭ ۋاپاتىغا

ماشىنامنىڭ ئەرۋاھى
لىپىلدىغان قىزىل چىراغدىن
بۇرۇلدى ئۈشتۈمتۇت ئۆلۈم بار ياققا.

يانفوندىن ئەنسىز جىرىڭلىماقتا
كۈندۈز دەپ ئاتالغان
ئاق قاراڭغۇلۇق.

تۇرۇپ قالدىم كوچىدا بىردىن
ئادەم يالغان
يا دۇنيا يالغان.
بىر ئۆمۈر مېڭىپ كىم ئاشتى قىردىن
يوق بار بولغان، بارلىق يوقالغان.
كۆمدۇق، كۆمۈلدۇق خەۋەرسىز سىردىن
ئاسمان ئۈستىمىزدە ئوچۇق قالغان.

قالغان شېئىر توپلام
ئاپتورسىز،
قالغان سۆزلەر كالامپاي، گۈنسىز
سەن كەتكەچكە ماڭالماي قىلدا.
بىر مىللەت ئۆزىنى تىڭشايتتى ئۈنسىز،
بىر كىشى كېلەتتى نەچچە يۈز يىلدا.

www.uyghurkitap.com

قۇربان ھېيىت كۈنىدە
چېكىشتىن بۇرۇن ئىشىكىڭنى بىز
كۆز قەدىمىدە، غازاڭ ئۈنىدە،
ـــ دادا، دەپ يىغلىپ بولماستا بەش قىز،
كارىۋاتتىن يۆلەپ تۇرغۇزغىچە ۋە
كېتىپتۇ ئەزرائىل پەتلەپ تېز...

ياشاۋاتاتتىم تامنىڭ ئۆمرىدە
كېسەكتەك ئويغىنىپ كەتتىم تۇيۇقسىز.
ئاي قول سۇنغان، مەن ياتقان ئۆيدە
زەنجىر ـ كىشەندەك ئېغىر خىياللار.

ئەي، زىيالىيلار!
ئەنقا تىلىنى بىلىۋالساقمۇ
تىلىمىز يۇمشاق بىگىز ئەمەس.
ئېگىز قالپاقلارنى كىيىۋالساقمۇ
ئورنىمىز پەگادىن ئېگىز ئەمەس.
جاننى بىر ئۆمۈر سېلىۋالساقمۇ
بىزگە تەۋە بىر كىگىز ئەمەس.

ئىشىك چېكىلدى،
قەغەزدىن چىقىپ ئىشىكنى ئاچتىڭ.
شېئىر ـــ تۇرمەڭ، ئاچقۇچ تېپىلدى،
پېقىر بىلەن بىر پەس مۇڭداشتىڭ.
ئاندىن ھېكمەت سېنى رام قىلدى
سامادىكى كىتابنى ئاچتىڭ.
كەڭ كائىناتقا تەسلىم بولۇپ
مەن بىلەن تۆگىدەك چۆكلىنىپ

www.uyghurkitap.com

قۇرۇق لايدەك تېنىڭنى سەزدىڭ،
شاتۇتىدەك دۇدۇقلاپ ئوقۇپ
بۇيۇك سۇكۇتنى بەش ئۆتكۇزدۇڭ.
ئاي ھەرپلەردىن ئىچىڭ يورۇپ
قۇياش ھەرپىدە ئالەمنى كەزدىڭ.
مەن بۇگۇن ئۆمرۇڭنىڭ قۇم كىتابىدىن
كېكەچلەيمەن ئاشۇ دەملەرنى...

غەملەرنى جىسمىڭدەك تاشلاپ قويۇپ
ئۆتتۇڭ كوچىدىن تەختىراۋاندا.
ئارقىڭدىن ئەگەشكەن ئازغىنا بىر توپ
بىز قەبرىستاندا، سەن كۆك ئاسماندا.

ئىشىك چېكىلدى،
قوشنامدىن ئەنسىرەيمەن.
لىچەك ئۇچىدىن قىزلار چىرايى
غازاڭدەك ئۇچۇپ كەتمىسە دەيمەن.

ماۋزۇدىن باشلانغان ئاياغ تىۋىشى
ئاپئاق قەغەزدە يېقىنلاشماقتا
سۆزدىن سۆزگە، سۇكۇتتىن سۆزگە،
سۆزلەر — ئىسسىقى كەتمىگەن بەدەن.
سۆزگە جان بەرگەن ئەي، تىمتاس كىشى
ساڭا جان بەرگۇچى قىلغۇچە ھىممەت
ياشايسەن ئۆلۇمنى يېڭى شېئىردەك.

ئىشىك چېكىلدى
ئۇشتۇمتۇت
چىقىپ كەتتى قوشنا يۇلتۇزغا

قوشنىنىڭ ئۆيىدە ئوسمانجان ساۋۇت.
كىشىلەر ئىگىسىز قالغان غەپلەتتە،
ئاي بولار قەبرە تاش، يەر شارى تاۋۇت ...

2013 ـ يىل 10 ـ ئاي.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئاپرېل كەلمەكتە كۆك پىكاپ ھەيدەپ

يامغۇر يەنە ئەزۋەيلەپ
سۆزلىمەكتە
بىردە ماشىنامغا، بىردە تامغا.
ۋاقىت قانىغان ئاخىرقى چەكتە
باقتىم ئامالسىز ئىككى يانغا.
ئۆيۈمدە ئۇزاق مۇساپىرلىق
كاللام ئۇشتۇمتۇت تورمۇزلىنىپ
ئاپرېل توختىدى بېسىۋالدى غەم.

يامغۇرلۇق كۈنلىرى
ھاياتىمنىڭ يېرىمى نەم.
ئۇيغۇر تىلى يالاڭئاياغ،
يۈگۈرۈپ يۈرەر، شېئىرىم ھەم.
ئىلھامىم سۆزدىن ئېچىلغان چېچەك
ئۆيۈم پېچەتلەنگەن جىمجىتلىق بىلەن.

ۋاقىت كەلمەكتە
بېسىپ شىددەتتە
ئۇنىڭ ماشىنىسى بۇزۇلماس.
مېنىڭ يولۇم تار، قالدىم بىر چەتتە،
ئۇنىڭ شوپۇرى ئالەملەرگە خاس.

2014 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى.

دېرىزەمدە ۋىچىرلايدۇ قۇشقاچلار

توختاپتۇ قار
ئېگىز سەپەردىن
مۇشۇ يەرگە كەلگەندە —
ئادەملەر ئالدىراش كېتىۋاتقان،
بىنالار كۆككە يېتىۋاتقان،
بەشىنچى قەۋەتتىكى ئايسىز كىشى
تۇمان ۋە غەم - غۇسسىگە پېتىۋاتقان،
پادىشاھى كۇمۇش تاج كىيىپ
قارلىق تۇپراقتا يېتىۋاتقان...

بۇ شەھەرگە
كەلگەندە قار
توختاپتۇ ئۆزىدىن ئۆزگە رەڭدە.
سۆزىدىن ھاۋانىڭ ئېغىرلىق چاقناپ
ئۆزىدىن بىر ئادەم يىراق كەتكەندە،
كۆزىدىن نەم سەھەرنى تۇغدى قۇشقاچ
بىر توپ ئاق قۇشقاچ دېرىزەمدە.

ئۇشتۇمتۇت سۈكۈتنىڭ
ئۆيىنى يورۇتقاچ
ئاۋاز زۇلمەتتە قالمىدى مەندە.

بارلىقىمىز سىينىڭ ئاۋازىڭ
يەرگە چېچىلغان ئەكس سادا بىز
قۇشقاچلار ۋىچىرلىغان تاڭ سەھەردە.

2013 - يىل 2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

نورۇز ئېيىدا خۇدۇكسىرىگۈچى

قولىنىڭ ئۇچى
ئۆزگە پەسىلنى كۆرسەتتى بىزگە
دەرەخلەر ئەمدىلا يانغان كۆك چىراغ.
پەلەمپەيلەردىن چىقتۇق ئىگىزگە،
ئەڭ ئىگىز بىنا ئاسمانغۇ بىراق؟

بىز كېلىۋاتقان يولنىڭ بىر ئۇچى
يەنە بىر ئۇچىدا ھەممە نەرسە ئىز.
سەن چېكىدىن ئاشقان يولۇچى
مەن لايغەزەل، ماڭمىغۇچى تېز.

ئاڭ بىر ئەينەك
قورقساڭ ئەگەر
ھەممە نەرسە ئۇنىڭ شولىسى
قورقۇتقۇچى يۈگۈرۈپ كېلەر.

نورۇز ئېيىدا،
دوستۇمنىڭ ماڭا قۇيغان چېيىدا
قورقۇنچىنىڭ رەڭگىنى كۆردۈم.
توختىماستىن قاچار ئىڭىدا
قاچقان جايدا ساقلايدۇ ئۆلۈم.

2013 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

مەنزىرە سىرتىدىكى مەن

بىرىلگەن
سۈس كۆك رەڭ
ئالدىمدىكى ئارالغا.

قالپاقلىق ئىشچىلار يەر كولاۋاتقان
سايىلىرى ئۇل سالار تامغا،
دۆۋىلەكلىك شېغىل بىر يانغا.

قولۇم، يۈزۈم، لەۋلىرىم بىلەن
ئۇچراپ قالدىم ئىسسىق شامالغا،
كۆزۈم چۈشمەي تۇرۇپ ئايالغا.

سۇدىن چوقچىيىپ چىققان قورام تاش
يېرىمى قۇش، يېرىمى دولقۇن،
تۇخۇملىرى ئۇششاق قۇم.

تېشىمدىكى ئەي ئادىل
ئىچىمدىكى مۇساپىر
ھەممە يەردە سەندۇرمەن.

ئەگىپ ئۆتۈپ مەنزىرىدىن
چىقىپ كەتتىم تاكسى بىلەن،
قومۇشتەك بىغەم.

2013 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

ئىسسىق بولكا

تېگەر قولغا
ئىسسىق سەھەر
پەنجىرىنىڭ سىم تورلىرىدىن.
يۈزىنى يۈزۈمگە ياققان ئادەم — يەل
پۇت بارماقلىرىم يورۇدى نۇردىن.
چاچلىرىم ئويغاندى قالايمىقان سەل،
سايەم سۆرۈلۈپ ئۆتتى چوڭ يولدىن
مەسچىتتىن باشلاپ ئويغانغان شەھەر.

بولكىخانىغا كىرسەڭ ئەگەر
گىردە يوق،
مۆزدەك غېرىبلىقنى يەنە ئالدۇق.
ھور چىقىپ تۇرغان بولكىغا قوشۇپ
يەيمىز يېتىمدەك ئۇشتۇپ - ئۇشتۇپ،
ۋەتەندىكى تەمگە ئوخشىتىپ.

بىر مۇساپىر ناشتا قىلدى،
قوپتى ئاندىن داستىخاندىن
ئۇزۇن - ئۇزۇن دۇئا قىلىپ.
بىر توپ ئادەم ئۆزىگە قىلدى
سايىسىغا ئايلىنىپ قېلىپ.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بىر تۇپ خورما نېمە ئىش قىلدى؟
زەڭگەر دېڭىزنىڭ قىش پەسلىدىن
مېھمانخانا ئالدىغا كېلىپ.

2013 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرىسى

ئەڭ چوڭ يۈك ماشىنىسى

ساقاللىق كىشى
توختاتتى سەۋزە رەڭ
دىۋىدەك ماشىنىنى.
بىر قولى يانفوننى ياققان قۇلاققا،
بىر قولى بەش قارىغۇ قاراپ تۇرماقتا،
پۈتۈمنى ئەپقاچتىم، بەھەيۋەت چاقتىن
ئۈشتۈمتۈت خاتىرجەملىك بۇزۇلماقتا،
تەشۋىشلەر قىستاپ كېلىپ ھەر ياقتىن.
سۆزلەر رېزىنكە پۇرىماقتا
قەلەم تۇتقان قولۇمنى تارتتىم.

چىقتى شوپۇر
دەججالنىڭ ئوڭ قۇلىقىدىن،
سول قۇلىقىدا تۇكلۇك ئاپتاپ.
قورقىمەن جانسىزنىڭ تۇرغان تۇرقىدىن،
قورقىمەن لاي تام قوپسا ئۇيقۇدىن،
قورقىمەن بىر ئادەم كەتسە چىقىپ
تۇندىكى جىپىنىڭ يورۇقىدىن.
كۆل رەڭ چاشقاندەك كۈنلەر ئارا
قورقىمەن ھەر ئىشنىڭ قۇيرۇقىدىن.
ھاياتىم ئېچىلماقتا بارا ـ بارا
قورقىمەن يات گۈلدەك پۇرىقىدىن...

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

كۆكى تەكشى تارقالغان ئاسمان،
يۇكى نورمىدىن ئارتۇق ماشىنا.
ئەي كىشى، ئۇھ تارتقان، ئېغىر غەم ئارتقان
توختات كاللاڭنى چىقار كاشىلا.

نەقەدەر ئەپچىل ياسالغان تەن!
نەقەدەر ئەپلىك مېڭىش، تۇرۇش ھەم.
ئۆزۈم ھەيدەۋاتقان ماشىنا ئىدىم،
ئۇشتۇمتۇت يول خاتا، باسار ئەمدى غەم.

2013 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى.

بوۋام قۇرت يېگەن ئالما يەيتتى

بۇنى ئويلىساملا،
يۇرىكىمنى قۇرت يەيدۇ،
مېنىڭ يۇرىكىم — قۇرت يېگەن ئالما.

بوۋام قۇرت يېگەن ئالما يەيتتى،
ئاق ساقىلىنى سىيپاپ قويۇپ.
«تاشلىساق يامان بولىدۇ» دەيتتى،
قۇرتلىغان يەرنىلا تاشلايتتى ئويۇپ.
زېدە ئالمىنى ئۆزى يەيتتى،
ساقلىرىنى بىزگە قويۇپ.
بىز ئۇنىمىساق مۇنداق دەيتتى:
— قۇرت يېگەن ئالما تاتلىق بولىدۇ،
تاتلىق بولمىسا قۇرت يېمەيتتى.

ئالمىنى باغ دەپ ئويلاۋاتىمەن،
بىر تال ئالمىدەك يەرگە چۈشتۇم.
بىر تۇپ ئالمىنى ئويلاۋاتىمەن،
ئالما بويلۇق قىزچاقتا چۈشۇم.
بىرمۇنچە ئالمىنى ئويلاۋاتىمەن،
قۇرت يېگەن ئالمىدۇر چۈشۇم.
مەن قىپقىزىل ئويلاۋاتىمەن،
سېمونت يولغا ئېقىپ چۈشتۇم.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

بوۋام ياشايدۇ قۇم بويىدا،
بىر پارچە يېرى بار قۇياشتىن قالغان.
ياشايدۇ جەننەتتەك باغلىق هويلىدا،
بىر تۇپ تاشئالمىسى تاشتىن قالغان.
كونا بىر مەسچىت بار يول بويىدا
«نېمىشقا ناماز ئوقۇيمىز؟» دېسەم،
«ئادەم دېگەن گۇناهكار، بالام،
ناماز گۇناهنى يەيدۇ» دەيتتى.
مەسچىتكە كېتىۋېتىپ مېنىڭ بوۋام
ئۆتكەن ـ كەچكەنلەرگە سالام بېرەتتى.
«ياتقىمۇ سالام قىلامسەن؟ دېسەم،
هەممىمىز بىر ئادەمنىڭ بالىسى دەيتتى».
ئادەم ئاتىنىمۇ بىلىدۇ بوۋام
مېنىڭ كۆرمىگەنگە يەتمەيدۇ كاللام.
چۈنكى مەن بارنىمۇ تەستە كۆرىمەن،
بىلمەيمەن هەتتا پەس قوشنام كىم.
ئاسماننى قەۋەتلىك دەپ بىلسەممۇ
بىنانى بىز سالغان، ئاسماننى هېچكىم.
ئاسمان ئىگىسىز، باشباشتاق بىز،
چىتلىقى بۇزۇلغان باغدۇر، خوتۇن ـ قىز.
ئۆزىمىزنىڭكىنى يەپ بولۇپ تويماي
قىلىشقا تەييار بىز ئوغرىلىق تىنماي.

بوۋام سۆزلەيتتى ئالما سويغاچ،
بۇزۇقچىلىق ئادىتى بولغاچ

قوٗم ياغقان بىر شەھەر توغرۇلۇق.
بوشلۇقتا قارىسام قالىمەن قورقۇپ
چۈنكى شەھەرنىڭ ئۈستى ئوچۇق...

2010 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

توردىكى بېلىق

— ئابابەكرى مۇختەرگە

گۈگۈم ئۆيۈمگە نېمە دەپ كەلدى؟
ئىسمى ئىككى گۈل قېتى بىلەن.
گۈل ھىدلىق سۆزلەر غەم ئەكەلدى،
كۆندۈزنىڭ يىرتىلغان ئاق بېتى بىلەن.

ئۆتۈك پۇتۇمنى قىستاۋاتاتتى،
سۈكۈت تىلىمنى قىستاۋاتاتتى.
ئايلاندۇرغىلى يات كىشىگە
تۇرمۇش قىستايتتى يان ئىشىككە.
سەن كەلگەندە
ھايات قەسىدە
بىر جۈپ مىسرا ھاسا تايىقىمىڭ.
سەن كەلگەندە دولقۇن ئەۋجىدە
بېلىق قۇيرۇقى ئىككى ئايىغىمىڭ.

بۇرۇلۇش يىللىرىدا
ياز بۇرۇلدى،
يېشىل چىراغدىن.
مېڭىش ساڭا ئارتۇق تۇيۇلدى،
ماشىناڭ دۈلدۈل كىشنەر يىراقتىن.
گۈگۈمۈڭ تىمتاس نۇردا يۇيۇلدى،
سەن يۈزلەنگەن مۇقەددەس ياقتىن.

ئۈچىنچى قىرغاقتىن
بىر دېڭىز ئاچتىڭ،
توردىكى ئادەملەر ئىزدەر نېمىنى؟
يىتكەن ئۆزىنى، دىل سىرىنى،
سۆز سويۇلغان، ئىسسىق تېرىنى،
كۆز ئويۇلغان، ئەما تېنىنى،
يول قويۇلغان جىمى سۆكۈتكە،
ئۇلار بېلىق،
تورغا چىقىپ
دوغا تېكىپ قويغان جېنىنى.

بىر يىگىت
مەنە ئىزدەپ
ھەرپلەردىن دېڭىزغا چۈشتى.
ئامىتى دولقۇن، كۆك ئاسمان ئۇستى،
بېشى ئالەم، ئاچىماق قۇيرۇقى.
ئىدىيەسى يۇيۇلمىغان تاش،
تەنھالىقى — ئېكران يورۇقى.

ئەي، ھەممەتلىك ياش
سەندە بېلىقچىنىڭ كۆز ئۇچى.
ئۇندەرىمە نېمىدۇر ياشاش؟
ئولجا ئالار ھەممىنى ئاخىر
ۋاقىت تورىنى يېيىپ قويغۇچى.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

يېڭى ئاسمان

1

ئۇيغۇر تىلىدىن يولغا چىقتىم،
چىقتىم سۆزدىن پىنھان مەنىگە؛
بانان ئىسمىنى كۆتۈرگەندەك جىم
ئېغىر تېنىم.
قاراڭغۇ تونېلدىن ماڭدىم كەبىگە،
تۆت پۇتلۇق شېئىر مىنىۋالغىنىم.

2

ئاسمان ئاستىدا
ئاسماندىن چۈشكەن بىر گۈل سايىسى.
يورۇۋاتقان ئەخلەت يېنىدا
تازىلىقچى
قويۇپ كەتكەن ھېلىلا
ئەخلەتنى تۈرگە ئايرىش قوللانمىسى.

ئايال — ئاغزى ئوچۇق سەدەپ قۇتا،
ئەتىر شېشىسىدەك پەم بىلەن تۇت.
قولۇڭدىن چۈشۈپ كەتسە ئۇشتۇمتۇت،
قىممىتى يوق مەڭگۈلۈك پۇچۇق.

ئەخلەتنى تۈرگە ئايرىش قوللانمىسىدا
مۇنداق يېزىلغان:

«جەرىمانە ئېلىنار، ئايرىماستىن
ئەخلەتنى پوملاپ تاشلىسا كىم.»

ئاسماندىن چۈشكەن سۆز نۇرىدا
ئۆز بېشىمچە ماڭغان بىر كىشى
بېشى ئەخلەتكە تولغان پېتىشى[1]
دۇنياغا تاشلىنىش ــ كېلىپ ـ كېتىشى.

3

بىر خالتا ئەخلەتنى
ساڭگىلىتىپ
كېتىۋاتىمەن ئاپتاپتا.
سايەمنىڭ سايىسى ئالدىرىتىپ
بانان يېزىلغان تەن كىتابتا
چاقىرار مەنگە مېنى شۇ تاپتا.

4

بىر تۈپ دەرەخنىڭ يېشىل خىيالى
ھاياتىم ئۈنىڭ ئاستىدا.
ئەخلەت ساندۇقى ئۈستىدە
باشلانغان تەننىڭ زاۋالى،
يېڭى ئاسمان ئۈنىڭ ئۈستىدە.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

---

[1] پېتىشى ــ لىپمۇلىق.

www.uyghurkitap.com

يازنى كېسىپ ئۆتۈش

بەشىنچى ئاينىڭ ئوتتۇرىدا
دەرەخلەر كىچىك كۈن نۇرىدا،
ئوغلۇم ئىمران
پەيدا بولدى مايكىچان
ئۆزى ياخشى كۆرگەن كوچىدا.

سامىسپەز جىلتا ئاچتى
قولى قىيمىدا،
يولى قىيما - چىيما يولۇچىدا.
دوغاپچى قوچۇيدۇ مۇز پارچىسىنى
قىشنىڭ قالدۇق تەمى تىل ئۇچىدا.

باققالنىڭ ئالمىسى موسۇلداپ قالغان،
غالتىكى توختىغان يول ئۇچىدا.
ساتىراش،
ئۆلۈمدىن كەچۈرۈم قىلىنغانلارنىڭ
بېشىنى رۇسلىماقتا قول ئۇچىدا.

مىلىچمال دۇكىنىدا ھەممە نېمە،
دادىدىن باشقىسى سېتىلىدۇ.
يىرتىق ئىشتاندىن چىققان ۋەھىمە
ھەر كىمگە قارىتقويۇق چېپىلىدۇ.

كوچىدىن
رىزقى تۇگىمىگەن بىر سايە قاچتى
دەرەخ شاخلىرى ئاسماننى ئاچتى،
ئادەم مېۋىسىنى تاپالايدۇ.
ئوغلۇم سامادىكى كىتابنى ئاچتى
ئالەمنىڭ ئىگىسىنى تاپالايدۇ...

يازنى كېسىپ ئۆتكىنىمدە
هال رەڭ يامغۇرنى كۆردۈم.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

كېچە يۈزۈمگە سۈركەلگەن قارا

1

كېچىنىڭ ئوچۇق ئىشىكى
سۇ ئېقىپ كىردى ئۆيقۇمغا تۈپتۈز.
ئېچىلغان گۈل مەن جايىنامازدىكى
سۈركەلمەكتە يۈزۈمگە بىر يۈز.

2

ياز ئۈجمە دەرىخىنى چالدى،
شامال مەجنۇنتالنى قولىغا ئالدى.
ئەي بىزنى ياسىغان بۈيۈك سازەندە
ياسالمىغان داپ قالدى تېرىمىزدە.

3

تېنىمنى سۆرەپ ماڭغان چۈمۈلە
ئىسمىڭ نېمە ئاياللار قويغان؟
يۈزۈمگە ئۆلۈمنى يازغان چۈمۈلە
سەن روھىمنى پۈراۋاتقاندا
تەن توپىغا ئايلىنىپ بولغان.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

4

يىڭنىنىڭ ئۇچى سۇنماس،
ئايالنى مەڭگۈ ياماپ بولماس.
يىڭنە بىزنى ئۆتكەندە تېشىپ
تارىخ ـــ قارا يىپ.
ئەي، جان يىپىمنى تارتقۇچى
ئاغرىتمۇەتتى يىڭنەڭنىڭ ئۇچى!

5

ئەخلەت ماشىنىسى
چىرقىراق ئاۋازدا
توشۇماقتا مەينەت سەھەرنى.
ئۇنىڭ يېنىدىكى سۇكۇتلۇك يەردە
ئايغا تېگىپ تۇرغان قۇرۇلۇش
بۇرىماقتا ئەزان تولغان شەھەرنى
ئەبەدىيلىك دەقىقىلەرگە.

6

شېئىر يېزىۋاتقان ئادەم
جىمجىتلىقنىڭ ئىچىنى كۆردى:
خۇدا، يىڭنە، كۈن تۆشۈك ئالەم.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

تېشىلگەن قاڭشار

ئىزدەيمىز ئۆمۈرنى،
بالىلىرىمىزغا ئاتاپ قويغان
قۇش تۇخۇمىدەك نازۇك دەملەردىن.
ئاسماندىن چۈشۈۋاتسا كۆڭۈل تۇيغان
ئۇچى ئۇچلۇق تىك غەملەردىن.
ئېھسانىم ئەتىگەندە مەۋجۇت بولغان،
تىكىلىپ تۇرغان كۆز بار يەردىن.

سۈپۈرگىنىڭ ئۆلۈمى
تۇيۇقسىز تىرىلدۈردى
داتلاشقان تۆمۈرنى،
ئېلېمېنتلار دەۋرىي جەدۋىلىدە.

ئېلېمېنتلار دەۋرىي جەدۋىلىدە
ئوغلۇمغا ئائىت تۆمۈر يوقتەك.
ئاسماندىكىلەر سىزغان خەرىتە،
بار ئېغىر دەقىقە، ئۆمۈر يوقتەك.

مەن ئۇشتۇمتۇت بىر قارا قورساق
قارشى قاپاقنى تىكىپ سۆكۈشكە،
چۈنكى يىپسىز تىككۈچى بار دەپ
ئىنسان تۇغۇلغاندا تېرىنى،
يۆگەيدىغان ئىگىسى بار دەپ
يىرتىلغاندا ئاسمان سىرىنى.

يود ئارىلاش ئامالسىزلىق،
كۆز ئارىلاش تۆشۈك قاڭشار.
قان ئارىلاش قۇرغاق رېئاللىق،
ئادەم بىردەمدە نەچچە رەت ياشار؟

تېز قۇتقۇزۇش بۆلۈمىدىن
ئوغلۇمنى ئېلىپ كېتىپ قالدىم
دوختۇرمۇ بىر كۈنى قالىدۇ ئۆلۈپ.
مەن تېرەمنىڭ كەينىدە ئىدىم،
مېنى كۆرگەنلەر مېنى كۆرمىدى
سېنىڭ بارلىقىڭنى قالىدۇ كۆرۈپ.

2014 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

www.uyghurkitap.com

بۇ يوللاردا مېڭىش تەس بولدى

سۇ تولدى،
پەرىلەر تۇتقان ساپال كوزىغا.
ماشىنام يامغۇردا غايىب بولدى،
قىستايمەن ئۆزۈمنى يول بويىغا.

قورقۇپ توختىغان مەجنۇنتال
يېشىل چاچلىرىدا بار ئىدى رومال.
ياز توختىدى يوپۇرماقلاردا
يىلتىزسىز دەرەخ مەن، قورشىغان شامال.

چېچەكتىن توزۇغانلار نەدە ئىدى؟
ھەسرەت ئۇلارنىڭ قالدۇرغان ھىدى.
يولدا مېڭىش تەس، ئاسمان بىزگە پەس،
ئاسمانغا كەتكەنلەر بۇلۇتمىدى؟

ئەينەن تەرجىمە — گىلەمنىڭ كەينى،
بىر تىل بىز چۇمۇلىدىن ئادەمگىچە.
تاشلىدىم شېئىرغا بىر تال پەينى،
ئاڭلىغۇچى بار ئالەمگىچە.

2014 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى.

جىنلىرىم بىلەن يىغىندا ئىدىم

ھىدىڭ
تارقالماقتا ئادەم يوق ئۆيدە.
ئالمىنى خۇشبۇي قىلغان سەن ئىدىڭ،
ئالما بار تەخسىدىن تەكچىگىچە؛
تەكچىدىكى ئۈچ چىچى بار جىن
چىقىپ تارغاقنىڭ سۇنۇق چىشىدىن
قار پۇرىقىنى پۇرىغىچە،
ئاق مەرمەردىكى جىمجىتلىقتىن.

يۈگۈرۈپ چىقتىم
تېلېفون جىرىڭلىغاندا،
قۇلىقىم بىكار ئەمەس ئىدى.
ئىككى ئەسلىمىنىڭ بىرى قاندا،
شەھۋەت قۇش پۇتىدا كەلگەنمىدى؟
ياتقاندا يوتقاندا،
تېنىم سوزۇلۇپ.

كۆزۈڭدە ئىككى پاي ئوق،
سۆزۈڭدە ماڭا بىر تالمۇ گۈل يوق ـ
ئۇيغۇر تىلىدا ھال رەڭ ئېچىلغان.

پىكرىم چېچىلغان،
كۆڭلىكىمنىڭ تۈگمىلىرى ئېگىز ـ پەس،

پات ـ پات ئۆزۈمنى يوقاتقان ھالدا
بۆلۈك ـ بۆلۈكدىن ئىزدەيمەن دالدا.

جىنلىرىم بىلەن يىغىندا ئىدىم
سۇلايمان ئەلەيھىسسالامدەك
ھەممىنىڭ غوجىسى ساڭا سالام دەپ.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

شېئىرىيەت مۇكاپاتى

1

چوغدەك سۆز ئۇرۇقى
پۈتۈن ئۆمرۈمدىن تۈتەپ چىققۇچە،
ياكى بىرنەچچە نان كۈچۈكى
مۇنبەردىن ئورنۇمغا كۆز تىككۈچە
شېئىرنىڭ ئالتۇن تاجى بېشىمدا
سەلتەنەت سۈردۈم ئۇيغۇر تىلىدا.

2

مايسا رەڭ ۋەھىمە
كوچىدىن تارقالدى ئۆيگە،
كۈندۈزدىن قاراڭغۇ قەلب رەڭگىگە،
شەبنەم تولغان كېچە بەرگىگە.
مەن
قورققان ھالدا ئاقىۋېتىمدىن
ئىزدەپ دالدا ھەربىر خېتىمدىن
ئاستا، ئاز ـ ئاز ئۆلدۈم جىم ـ جىملا.
مەڭگۈلۈك بىلەن پاناھسىزلىقنى،
گۈزەللىك بىلەن تىراگېدىيەنى،
بىرلەشتۈرمەك بولدۇم شېئىردا.

3

ئاسمان ئۆزىنى كۆرۈۋاتاتتى،
كۆرۈندى تۈيۈقسىز نۇر چاچقان يۇز.
قەغەزگە قاراڭغۇ چۈشۈۋاتاتتى
چىراغ ياقتىم ئۇنىڭ ئىسمىدا
يورۇپ كەتتى شۇئان ھەممە سۆز.

4

يالپۇز — يازنىڭ قەدەم تىۋىشى،
ئېرىق بويلىرى توشتى كۇتۇشكە.
ياز كېچىكتى،
قەلىمىم قۇرۇق شاخ، سۆز چېچىكى.
كېچىكتى كىتابخان باشقا تىلدىكى
ئۇيغۇر تىلىدا مەن كۆرگەن چۈشكە.

سىمۋول بىر مىللەتتىكى
پارتلاپ چىقتى ھاياتىي كۈچتە.

5

ئادىل تۇنىياز
بىر ئىسىم ئەمەس
بىر ئېقىن سۇدەك تۈگىمەس جۈملە،

ئۈنىڭ ئىگىسى ئۆزى ئەمەس،
ئۈنىڭ مەنىسى ئاقار كۈندە.

2014 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

قىيپاش ئۇچقان قارلىغاچ

بىر مىسرانىڭ ئۇستىدىن
يانتۇ ئۇچتى قارلىغاچ،
شۇ مىسرادا كېتىۋاتاتتۇق،
تۆگىلەرنىڭ كۇندۇزدىكى چۈشىدىن
يايپېشىل تاغ باغرىغا، ماشىنامىنىڭ ئالدىغا
چۇشۇۋاتقان چۈش ۋاقتىغا قارىغاچ.

ۋاقىت يىرتىلغان
پارچە - پارچە،
پارچە - پارچە.
بۇگۇن — بىز كىيگەن، تار كەلگەن كىيىم،
ئىچ ئەستىرى يىرتىلغان.
گىلەمدىكى تىڭشىغۇچقا سۇكۇت، يىڭنە چېچىلغان.

ئىشىك دېگەن خىيالدۇر تاملار ئۆزى ئېچىلغان.
ۋاقىت دېگەن خىيالدۇر
قايتتى ئاق تاشلار
ئوردا ئاقسۆڭەكلىرىدىن
پەشتاققا...

قارىساق تاغقا،
يانباغرىدا قۇياشنىڭ ئېگىلىشى.
قارىساق ئاشپۇزۇل ئېچىلغان ياققا
بىر دۆۋە ئەخلەتتە خوراز بېشى.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

توخۇ قورداقنىڭ ئاچچىق پۇرىقىدىن
ئاغزىڭغا سېرىق سۇ جۇغلاشقان كىشى،
چۈشتىن كېيىننى تېگىشىۋەتتى
قاناتلىرى سالپايغان غېرىبلىققا،
غېرىبلىقنىڭ بىر تۇخۇمىغا.

گۇگۇمغا
قىيپاش ئۇچتى،
قارا كۆزۈڭدىن چىققان قارلىغاچ.
مەندىكى ساڭا كۆزۈم چۈشتى
ئۆزۈمنى يوقاتتىم ساڭا قارىغاچ،
بىر ماشىنا مېڭىپ كەتتى
ئويغانمايلا قىزغۇچ ئۇيقۇدىن.
مېڭىش مۆجىزە
ئوڭ پۇتۇمنى كۆتۈرسەم يەردىن
سول مېڭەمدە سەن قۇرغان تەختىڭ —
كۆك ئاسماندۇر.
ھەممە نەرسەم ھاۋادىن ئېغىر
ئاسماننى كۆتۈرۈش ساڭا ئاساندۇر...

پەس ئۇچقان قارلىغاچقا سەپسالغاچ
يامغۇر ھىدىنى پۇراۋاتىمەن
مەندە مېڭىۋاتقان قەدىمىڭ جاندۇر...

2014 - يىل 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

سەپەردىكى ئۈچ دوست

ھېلى كۆرگەن ئادەم ھېلى يوق.
بازاردا
ئۇشتۇمتۇت
ياغلىقنىڭ گۈلى
ياز پەسلىنى كۆرسىتىۋاتقاندا،
ياكى بىر ئادەم يورۇغان كۈنى
ئۆيدىكى تۆت چاسا كىچىك ئاسماندا،
سۇۋەرەك بۇرۇتىنى لىكىلدىتىپ
جۇمەك تامچە ـ تامچە قانىغاندا.
كۆزى يوق شامال
قارا خالتىغا قارىغاندا
چوڭ كوچىدا بىزنى ئىتتىرىپ...

ئۈچەيلەن سەپەرگە چىقتى
خورجۇنغا جەنۇبنى سېلىپ.
مەن ئۇلارنىڭ بالىلىق دوستى،
يىلتىزسىز دەرەختەك ئالدىغا كېلىپ
مېۋەمنى سۇنسام ياز مېنى تۇستى.

ئادىل تۇنىياز قىزىلگۈلنى ياز،
ھەمدۇللا پىرسوناژ،
ئەزرائىل يازغان رومان ئىچىدە.
ئەسقەر ئېھتىياتچان پىشقان كىتابخان
ئاسمان كىتابىنى كۆرەر كېچىدە.

www.uyghurkitap.com

ھەر ئىنسان ئىزدەيدۇ يىتكەن ئۆزىنى
قەدىمي ھاياتىنىڭ يىپگى بىتىدە.
(نەدىن ئاڭلايمىز ئاسمان سۆزىنى).

مەنە ئولتۇرار
غۇلىماس تەختتە،
سۆزلەر چۆرىدەپ ئۆرە تۇرار
ئاڭلىغۇچى يىراق بەختتە.

ئۇنتۇغاق ئۇچ بالا يىل سەپىرىدە،
بىر شائىر چوڭ بولدى تىل سەپىرىدە.
باش ئامانەت، يىتمەس بىر تال چاچ
قىيامەتكىچە قىل سەپىرىدە.

2014 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

دېڭىز دېلفىنى

سۇنىڭ تېلېفونى
جىرىڭلىماقتا،
جىرىڭلىماقتا خاتا ئۇرغاندەك.
ئۇنى ئالغۇچى دېڭىز دېلفىنى،
ئۇنى كۆرگۇچى بىز ئىككى ياقتا —
سۇ باغچىسىنىڭ مىغ - مىغ مېھمىنى.

بىردەملىك كۆرۈنۈش — ئويۇن - تاماشا
بىز كۇتتۇۋاتقان مەڭگۇلۇك قېنى؟
يېقىنلاشماقتا ئاستا - ئاستا،
ئايال — تۇرمۇشنىڭ ئاق يەلكىنى.

مەن سۇغا سىزغان تۆت ئوغلۇم بىلەن،
ئەينەكلىرىگە دېڭىزنىڭ سۇنغان
قارىغانسېرى كۆرۈنەر ئېۋەن.
قارىغانسېرى ئىنسان ئۇنتۇلغان
مۇقەددەسلىك كۆز يەتمەس، تېرەن.

دېڭىز مەندە مەۋج ئۇراتتى،
پىلتىڭلاپ تۇراتتى
مېنىڭ قۇيرۇقۇم
ئاياللار ساھىلىدا چاقناۋاتقان قۇم.

ئۆلۈم — يەمچۈك بىزگە تاشلانغان،
شۇڭغۇپ كېتەرمىز دېلفىندەك چوقۇم.

ئاسمان يېزىلغان سۇ ۋاراقلىرى،
ئاچسام ئەكسىم چاقنار دېڭىزدا.
تۇيۇقسىز مېنى بىرى ۋاراقلىدى،
سۇنىڭ سوزۇلغان تەلەپپۇزىدا.

2014 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

گۈگۈمغا كىرىپ

ھېرىپ
ئاق گۈلدەك كۈندۈزگە كىرىپ
ئادەملەر شەبنەمدەك چۈشتى سىيرىلىپ
يىلتىزىغا ئۆي دەپ ئاتالغان.

قالغان ئىشنىڭ قۇيرۇقى
ئىشخانا يورۇقى.
تاماكا چوغىدەك ئۆچۈۋاتقان ئەر،
ئۆزىنى پۇراۋاتقان ئايال پۇرىقى.

شامال گېزىت ئوقۇۋاتاتتى
ئىگىلەپ باغچىدىكى بوش ئورۇندۇقنى.

كوچىدا قۇياشنىڭ ئىزى قىزىل،
پۇتۇڭنىڭ ئۈچىدا ھۇجراڭغا كىر.
سېنى ھەجىلىگەن جىمجىتلىقتا
دۈپۈلدەپ سوقۇۋاتقان يۈرىكىڭ سىر.

سەن ئەمەس،
باشقا بىرى.
ساڭا مالائىك قىلىدۇ ھەۋەس،
سەن ئۈنىڭ ئۈچۈن ئالەم مەنىسى.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

بىر - بىرىمىزگە كۆلۈپ قارايلى

ئەگەر خۇدۇكىمىز بولمىسا
سۇنىڭ ئەينىكىگە قارىساق
كىرپىكىمىز چىم، ئاق يۇزىمىز ئاق.

بىر چوكان ئەرمەك ئىتنى ئەگەشتۈرۈپ
قۇياشقا قارىدى قاپىقى تۈرۈك.

گۇل ياغماقتا ئۇيغۇر تىلىدا
بىر بوۋاي كىرپىكىدە تىرىنىۋالدى.
شېئىرىم گۇل بەرگىدەك تۆكۈلگەندە
بىر قىزچاق گۇلدىن كېپىش كىيىۋالدى.
بىر ئوغرى يانچۇقىغا سېلىۋالدى،
بىر ساقچى ئۆرنەكلىك ئېلىۋالدى.
بىر چىنار ئالىقىنىنى ئېچىپ ئېگىز،
قۇياشنى ئۆز گۇلى قىلىۋالدى.

سۇر باسىدۇ يالغۇز ماڭغاندا
ئادەم ئۇچرىمىسا تەكلىماكاندا.

تۇپراققا قارىسام ئاتام ئادەم
يۇزىدە نېمىدېگەن كۆپ قورۇقى.
ھاۋانى پۇرىسام ھاۋا ئانام ھەم
جېنىمغا جان تونۇش پۇرىقى،

ئاسماندا بىر كىتاب ئوقۇيلى تەڭ
چۇشەنسەك چېھرىمىزدە مېھىر يورۇقى.

2014 - يىل 7 - ئاينىڭ 5 - كۇنى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

يامغۇر قەپىسى

كوچىلار — ھۆل شېئىرنىڭ مىسرالىرى.

گۈلنىڭ يۈزى ھۆل، كۆلنىڭ يۈزى كۆك،
قاتتىق يەرلەرنىڭ تېرىسى زېدە.
پەرىلەر! توي بولدى ئۈنچە ـ مارجان تۆك!
پەيلىرى يېشىل دەرەخلەر پالاقلار قەپەسىدە.

قولۇمنى چىقاردىم رامدىن
نەم تۇيغۇنى تۇتۇۋالدىم.
كۈمۈش يىپنى ساڭگىلىتىپ بىر تالدىن
يىرتىق ئاسماننى ياماپ بولغان كىم؟

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

كوچىنىڭ ئايلانمىسىدا

بىر يېشىل يوپۇرماق
سارغايدى،
قارىسام ماشىنامدىن.
ئاندىن
قىزىل يوپۇرماق ياندى.

كوچىنىڭ ئايلانمىسىدا
مېۋىسى قىزارغان ۋاقىت دەرىخى.

ئاسماننىڭ ئايلانمىسىدا
قىزىل قۇياش بىر ئۆچۈپ چاقنار،
توختىغان ماشار، ماشىنىلار توختار.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

يېشىل كارتا

مارتتا
بىز بەلكى كۆرۈشەلمەيمىز
يېشىل رەڭ ئىچكەن ئىككى شامالدەك.

باغدىكى جىمجىتلىقتا
سارغۇچ يېشىللىق قاراپ تۇرغاندەك،
پۇتلىرى سېرىق قۇش لاي پېتىقتا
ئۆزىگە ناتونۇش ئىز قالدۇرغاندەك.

جىرىڭلايتتى تېلېفون ئەنسىز.

غەمسىز شاخلار قول پۇلاڭلىتىپ
سەھەردىن مېنى كەچكە ئۇزاتتى.
شەھەردىن قۇياش قالدى كېتىپ،
روجەكلەر سوغۇق قاراپ تۇراتتى.

مەن سۆزۈمنى تەكرار تەكشۈرۈپ
سالدىم شېئىرنى، ساندۇقۇم — ئەينەك.

مەن ئۆزۈمنى تەستە كۆتۈرۈپ
قويدۇم ھاياتقا چىپىلداپ تەرلەپ.

يامغۇرنىڭ ئەڭ ئىچىدە
نۇردەك تەنها ئۆزۈم،

www.uyghurkitap.com

سۆزلەر پارچە ـ پارچە، تامچە يۈزۈم
چىقتىم تار كوچىغا كەڭ مىسرادىن.

دەرەخلەر يېشىل كارتا كۆتۈرۈپ
كېتىۋاتاتتى يىراق يازغا.
ئاسماندىن بىرى تۇراتتى كۈلۈپ
شامالنىڭ قوللىرى تەگدى سازغا.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

يېرىم كوچا

كوچىنىڭ بېشى يېرىم شېئىردا.

قوغۇن شاپىقىدىكى بىر توپ كىشى
قاناتلىرىنى سۇزۇك سىلكىشىپ
ئىسسىپ كەتتۇق دەپ ۋايساۋاتقاندا،
يورۇدى پۇچۇق تامدا
تېرەكلەر يول بېرىۋاتقان
سايىلىرى رول ئېلىۋاتقان
قەدىمىي رىم تىياتىرخانىسى.

ئابلاجان ناۋاي
قىزىغان تونۇرغا بېشىنى تىقتى،
ئېقىپ چۈشكەن خېمىر ھىلال ئاي،
قۇياش بولۇپ پىشقان نان چىقتى.

ساتىراشخانا ئىشىكى
قىزغۇچ ئېچىلغان چىڭقى چۈشكە،
بوينى چىگىلگەن بىرنەچچە باش
باشلىدى نائىلاج كۈتۈشكە.

باشلىدى بىر چىۋىن دوغ ئىچىشكە
دوغچى ماڭا سۇنغان چىنىدە،

شۇنچە خاتىرجەم، شۇنچىلىك بىزەڭ
مېنى مەجبۇرلايتتى ۋاز كېچىشكە.

باققال پىشىپ كەتكەن
لىق بىر هارۋا تاۋۇزى بىلەن.
تاۋۇز ئۇرۇقى كۆرسەتكەن —
مەڭگۈلۈك سىنىڭمۇ، مېنىڭمۇ ئىگەم.

كاۋاپداندا
بىر يۈرەكنىڭ ناخشىسى
بىر بۆرەكنىڭ هېكايىسى.
ئىشتىهاسى قوزغالغان شائىر
خۇرۇج قوشتى شېئىرغا ئاخىر.

كوچىنىڭ قاپ ئوتتۇرىدا
توختىغان ساقچى ماشىنىسى
لىپىلداۋاتقان قىزىل نۇرىدا
قىزىلگۈلگە ئايلىنىۋاتاتتى.

ئايلىنىۋاتاتتى دەرەخلەرنى ياز،
بىر تۈپ كۆچەت ئارقىغا قايتتى.
تونۇردىن ئەمدىلا چىققان نان
قاراسلاپ سۇردى زۇۋان.

www.uyghurkitap.com

پارقىراپ ساتىراشنىڭ تاقىر بېشى
ئاڭلاندى بىر تال چاچنىڭ تىۋىشى.

تاۋۇز يۇمىلىنىپ قېچىپ كەتتى،
ئۇرۇقى يوقنى كۆرسىتەتتى.

كاۋاپ تەملىك كۆيگەن سۆز بىلەن
شېئىرنى ئوقۇغان قارا كۆز بىلەن
نەزەر سالدىم يېرىم كوچىغا.

كوچىنىڭ يېرىمى ئاسمانغا تۇتاش،
قارىماقتا ھەر يولۇچىغا
ئالەملەرنىڭ ساقچىسى قۇياش.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

مەن چەت ئەلدىكى كۆنلەردە

تۈنلەردە
ھىلال ئاي
نېپىز شايى ياغلىقنى ئارتىپ
دېرىزەمدىن بېقىپ خۇش چىراي
مېنى ئۇيقۇدىن چىقاتتى تارتىپ.

كۈندۈزدە
تونۇشۇم — غېرىبلىق تالا ـ تۈزدە،
سالام قىلاتتى دوپپىلىق قۇياش.

كېچە ـ كۈندۈزنى ئالماشتۇرغۇچى
ماڭا يېقىنلىقتا جان بىلەن تەن،
كىرپىكلىرىمدە قورشالغان ۋەتەن.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

شائىرنى تۆت پەسلدىن سورىساڭلار

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېگانە ئادرېسى

ياز پەسلىنىڭ ئىچكىرىسىدە
يالغۇز ئۆرۈكتەك
بىر تۇپ ئادەم بار
يەرگە چۈشكەن مېۋىسى زېدە،
تېتىڭلار شېئىرىنى بىر تال - بىر تال.

كۈز كەلدى قەغەزگە، سارغۇچ قەغەزدە
ئۈزۈمدەك پىشقان ئۇيغۇر تىلىنىڭ
شەربىتىنى چىقاردىم
شېئىردىن.

ئەي، ئاق جىمجىتلىق شائىر قەيەردە؟
قىش جاۋاب بەردى كېكەچلەپ تەستە،
— زېمىن تىرىك شائىر بار يەردە.

شائىر كۆكلەمگە كىرىپ
چىققان چاغدا ئۆلۈكتىن تىرىك
تاشلىدى قەلىمىنى پىرقىرىتىپ،
زېمىنغا، يېزىلغان شۇنچە جىق - جىق،
يېشىل شېئىرلارنى ئوقۇپ قىلىپ.

2014 - يىل 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

تېرىقچى

ئەتىيازنىڭ قاراڭغۇسىدا
قارنىڭ چۈشى لەيلەيدۇ سۇدا.
يەر ئۇيقۇدىن ئويغاندى تەرلەپ
دېھقان ئويلاندى ئۇرۇقنى سەرلەپ:
— قۇلىقىم قوش ياپراق، قوللىرىم شاخ
مېنى يەرگە كىم تېرىغان، دەپ.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

كۆتۈرۈپ

كەلدى ھويلامغا
بىر تۈپ ئۈجمە باش يازدىن
مېۋىسىنى كۆتۈرۈپ.

مەن قەلەمنى كۆتۈرۈپ
شېئىر پىشقۇچە
سۈيى چىققۇچە
تۇردۇم ساڭگىلاپ مەنە ئۈستىدە.

بىر ئاق بۇلۇتنى كۆتۈرۈپ ئاسمان
رەھمىتىنى بىلدۈرۈۋاتاتتى
«بول» دېگەن سۆزنىڭ يۆنىلىشىدە.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

يانفون

جىرىڭلاپ كەتتىم بىردىنلا
ئادەم مىغىلداپ تۇرغان كوچىدا،
ئالدىغان ئادەم يوق مېنى.
مەن گويا ئوغرىنىڭ قول ئۇچىدا،
مەن سۆيگەن مۇلايىم، ئاپئاق قول قېنى؟

قۇرۇق ئاۋاز مېنىڭ ئاۋازىم
كېرەكسىز زاپچاس مېنىڭ ئەزايىم
سەن ئالمىساڭ
چالمىساڭ مېنى.

هاياتىمنىڭ ئوتتۇرىدا
غېرىبلىق نۇرىدا
سالپىيىپ تۇرغان ياۋا دەرەخ مەن.

ئۆتكۈنچى پەسىلنىڭ يامغۇرلىرىدا
سەن هۆل بولغان ئالمىدەك دەردمەن.
تۆكتۈم غازاڭدەك پۇشايمىنىمنى،
سەنسىز هاياتىم شالدىرلار قۇرۇق.
ئەي قۇرغۇيۇم ئەپۇ قىل مېنى
قۇشقاچمەن ئالدىڭدا بىر چىشلەم ئورۇق.
سەنسىز هاياتىم جىرىڭلار قۇرۇق.

بىرنەچچە قېتىم خاتا ئۆرۆلغان،
قوپال ئاۋازدا ئۆزۆپ قويۆلغان،
ئالمىسى چىشلەنگەن تېلېفوندا
سوۋغا قىلدىم ئۆزۆمنى بۆندا،
توپ - توپ سۆكۆت، توپ - توپ مالائىك
بىز بىلەن توپلانغان ئۆشبۆ سورۆندا.

كۆڭۆل تېلېفونۆم جىرىڭلار كۆندە
مەن تىڭشاپ تۆرغۆچى،
ئۆرغۆچى ئىگەم.
ئال يارىم سۆكۆتنى كاككۆكتەك ئۆندە
تۆتاشسۆن ئاسمىنىم ئاسمانلار بىلەن.

2014 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۆنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

بىر تىلىم تاۋۇز

شەيتىنىم ماڭا سېمىز كۆرسەتتى
شېئىرنى تارتىپ ئەكەلگۈچى
قىزىل بىر سۆزنى.

مەنىنىڭ مەڭگۈلۈك تارتىش كۈچى
بېسىپ چۈشكەندە جادۇ كۆزنى
بىز بېھىشتەك سورۇندا.

مەن ئولتۇرغان ئورۇندا
ئىسمىمغا باغلانغان زەنجىر بەند كىشى،
نازاكەتلىك ئايال قولىدا
چەينەك جوغىسىنىڭ ئېگىلىشى،
قولۇمنىڭ قەندانغا بېرىش يولىدا،
پۈتلىشىپ تەگكەن بىر پىستە چىشى.

شەيتىنىم ماڭا قىزىل كۆرسەتتى،
پوستى نېپىز مېۋەڭنى قۇتقۇز
ئەي ئىگەم مەن باغقا قايتماقچى.

يان تەرەپتىن مېڭىپ
قەدىمكى ئەسلىمگە مەن
جەننەت ئىشىكىنى چەكسەم،
ۋارقىرار ھاۋا: كەت! پوق يەپ كەپسەن.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uygurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دەرەخلەر ئىشكنى چەكسە

جىمجىتلىقنى توختاتتىم
تۈنگە چىلانغان بارمىقىم بىلەن
شىرەنى چېكىۋاتقاندا،
قېچىۋاتقاندا كوچىغا ئۇيقۇ،
چېچىۋاتقاندا ئاي سوغۇق سۇ.

شىرە ماڭالماي
قىزغۇچ تۆت پۇتىدا،
كىتاب تەكچىسى بولۇپ ئېگىز دار
جان تالىشىۋاتقان پېرسوناژلار.
ئاپتورلار ئامالسىز نېمە قىلار؟

بىرىنىڭ پاسپورتى بار
مەڭگۈلۈك،
ئۇنىڭ ئىسمى پابلو نىرۇدا
مېنى يېنىغا چاقىردى ئۈنلۈك،
— كەل ئادىل، ماكچو پىكچو ئېگىزلىكى[1]گە
يامغۇردا ساڭا چىقمىسا ئىگە
دەرەخلىرىم بولىدۇ كۈنلۈك.

سۆزلەر
بىر تال يىڭنىنى سۆرەپ ئولاش - چولاش،
قەغەزدىكى كۆلەڭگىلەرگە

[1] شائىر پابلو نىرۇدانىڭ شۇ ناملىق داستانى

قوغۇشۇندەك مەنىنى بەتلەپ،
سۇنىڭ شەكلىنى خەتلەپ،
يوقلۇقنى بارلىق بىلەن سۇپەتلەپ
چىقىش ئىشىكىگە ماڭدى شېئىرنىڭ.

ئەگەر ئىشىكىمنى دەرەخلەر چەكسە
يىلتىزىدىن قورقىمەن
سايىسىدىن قاچىمەن.

يامغۇر پۇرىقى مېنى ئەكەتسە
ئاسمان ئىشىكىنى ئاچىمەن.

ۋاقتىمنى توختاتساڭ ئەگەردە
ئەي، مەڭگۈلۈك ساڭا قاچىمەن.

2014 - يىل 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

ئاپتاپ

بىر قاناتلىق
ئىككى قاناتلىق
ياكى
ئۈچ قاناتلىق پەرىشتىمىكىن؟
كۆرۈنمەيتتى يېنىمدا لېكىن.

مەن ماڭا قونغان چىۋىننى قورۇپ،
پېشايۋاندا قاچماقتا ئىدىم
خوتۇننىڭ تۈگمەس تاپىسىدىن
ئاپتاپ سۇنغاچ ئولتۇرۇپ.

ئادەم ئەقلى بار تۇرۇپ
يوق يېمىسە بولاتتى
يوق يەپ بولۇپ،
توۋىدىن بېشىنى كۆتۈرگەندە ئۇ
كېتىپتۇ تۇيۇقسىز ئىچى يورۇپ.

ھاۋا ئولتۇرغاندا
بەداشقان قۇرۇپ
پىشقان ئەنجۈرگە ئوخشاپ قالار.
ئەنجۈر جەننەتتىن چىققان مېۋە،
يوق نەرسىنى ئېسىگگە سالار:
يېمە! يېمە! يېمە!

بىزگە خۇش خەۋەر كېلىدۇ ئاقساپ
ياق، ياق، ياق...

چېچىلغان ئاپتاپ
مېڭە قېتىقىدەك ئاق.

يوپۇرماقتەك مىسرالار ئارىسىدا
دۇمبەمگە كۈن نۇرى چۈشۈپ تۇراتتى.
پاكلاندىم كۆزۈڭنىڭ قارىسىدا
سۇ مەن، سۇ ئۆزىنى يۇياتتى.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيقۇسىزلىق

ئۇيقۇسىزلىق
چەپ قولدىن كېلىپ
ئوڭ قولغا ئېتىلغان يىرتقۇچ هايۋان.
يۇتۇۋەتتى مېنى هاپ قىلىپ،
ئاغزىدا كۆزلىرىم ئېشىپ قالغان.

شام كۆتۈرۈپ تۇرغان قىزلار
ئاسماننىڭ ھەممە يېرىدە
تەسەۋۋۇرىمىزنى يورۇتىدۇ.
يوللار، بەلگىلەر، ئىزلار
ئاسماندىكىلەرنىڭ نەزەرىدە
بىزگە ئۆزىنى تونۇتىدۇ.

كۆزۈمدە ئۇيقۇ لىق،
ئۆزۈمدە تانكىدەك ئېغىرلىق.
سۆزۈمدە كۆك ئاسمان،
ئىشىكى بىز تامان ئېچىقلىق.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

گاچا پەلتو

بىنانىڭ ئۆگزىسىدە
ئەۋەتىلگەن ئۈچ ئاق بۇلۇت
كۈلۈمسىرەپ تۇراتتى.

ئۆلۈم شۇنداق ئۇشتۇمتۇت
كۆك فورما كىيگەن دەرەخلەردىن
كوچىدا كۆڭلۈم بۇزۇلاتتى.

شامال ئىتتىك بۇرۇلاتتى
سامادىكى كەپتەردەك،
ئايال تېنىدە بىرنەچچە گۈل ئېچىلغان
قاقشال دەرەخ مەن مېۋەم ئېسىلغان
شېئىرىم — تاش ياپراق، قۇياش يېزىلغان.

تاش ۋارقىرار
ئىچىدە،
بىز ئاڭلىمايمىز.
بىز ئاڭلايمىز تۇپراق ئىچىدە
كوس - كوس ئالما يەپ ياتقان ئايال،
ياكى بىر يىگىت دۇم يېتىپ ئۇخلار
دۇمبىسىدە قوغۇشۇن يېگەن پېتىچە.

نېمىدېگەن بىمالال
كوچىدا بىزنىڭ ھەسرىتىمىز.

تۇغۇۋاتقان قىزىل شامال
شامال بوۋىقى بىلەن كېتىمىز.

لېفىتقا چىقتىم
ئورۇن قالمىغان.
دادامنىڭ گاچا پەلتوسى
تىزىنى ياپالمىغان،
قولىدا هاسىدەك نۇر
قولىنى تاپالمىغان
قولى چۈش كۆرگىلى قېچىپ كېتىپ.
يولى ئوخشايدۇ قۇم دەرياغا،
سۇنىڭ سۈزۈك ئەرۋاهى كېتىپ
تۇراتتىم قىرغاقتا تىل چاكىلدىتىپ.

بۇلۇت ئەۋەتىلدى
مول يامغۇر بىلەن.
يامغۇر نېمىدېگەن بەلەن.
يامغۇردا بەلەن كونا پەلتو،
بىز لەپىلدىتىپ كېيىپ يۈرگەن...
دادا كېتىۋەر! ئاسمان كەڭغۇ...

بىنانىڭ ئۆگزىسىدە
ئاق بۇلۇت سىياقىدىكى
ئۈچ پەرىشتە.

2014 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

يات كوچىلاردا

سايىنىڭ كۆچى
ئىتتىردى مېنى
كۆلدىكى بىنالارغا چىرىغى يانغان.
سوغۇق يۇلتۇزلار يات شەھەردىكى
ماڭا مىلتىقتەك توغرىلانغان.

ژۇژۇسكىلار چاقنايتتى نۇردا
كىشىلەر بىر ـ بىرلەپ كەتمەكتە ئۆچۈپ
قىزىل يامغۇردا، يېشىل يامغۇردا.

يوپكىسى قىسقا مېۋە ساتقۇچى
پىشتى نېمىشقا پوستى مۇنداق ئاق؟
سىيرىلىدۇ قولۇمنىڭ ئۇچى
چەكلەنگەن مېۋە، توختىدىم ياق، ياق.

يۈرىكىم بىردىنلا قۇرت يېگەن ئالما
سېسىشتىن ساقلىدى ئىماننىڭ كۈچى.
قارىسام يېنىمدا
يېشىل لىباسلىق ھۆرى ـ غىلمانلار،
ناتونۇش دەرەختىن بىر، ئىككى، ئۈچى.

سۇس يورۇپ تۇرغان دېرىزىدىن
توپلاندى كېچە كىرپىك ئۇچىغا.
بىر جۈپ پۇت تىرىلىپ چىقتى لاي ئىزدىن،
كېتەرمىز مەڭگۈلۈك بىر كوچىغا.

2013 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى.

دوقمۇشتىكى بىر ئۆينى ئۈچ تەرەپتىن كۆزىتىش

1

بىر ئايال چىقتى كاشتان رەڭدە
تونۇش تۇرقى
غەمكىن پۇرىقى.

كۆزەينەك ئاستىدا غايىب بولدى
تولدى ئۆيگە يوقلۇق يورۇقى.

2

سىنى پايلىغان،
سىنى قوغلىغان،
سىنى تۇتقان ئاي،
ئاخىر ئۆزى قاچالماي.

روجەك ئالدىدا ساڭگىلاپ تۇرار،
بىر تۇپ دەرەخ ئېگىز ياغاچ دار.

3

ئۇچىنچى تەرەپتىن كۆزەتكەندە
ئۆي جايلاشقان تۇنىنىڭ يېنىغا.
كەتكەنلەرنىڭ چىرايى مەندە
قاچقانلار ئاناردەك مۆكتى قېنىغا.

www.uyghurkitap.com

ئاندىن
يەنە بىر ياندىن
بىر ـ بىرلەپ توپىغا قايتۇرۇۋەتتى.

توپىدا ئادەم بار!
تام سۆزلەپ كەتتى.

توپا بىلەن
مۆكۈمۆكۈلەڭ ئوينايمىز
كۆرەلمىسەك يوق دەپ ئويلايمىز.

2013 ـ يىل 5 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دېڭىز مەھسۇلاتى زىياپىتى

سۈزۈك سۇزدىن
ئۈزۈپ چىقتى،
ئاچكۆزلەرچە ئۆتكۈزدۈق كۆزدىن.
ئاندىن چۆچۈتكەن مايغا تىقتى،
چىقتى قىزىپ باش، قاسراق، پۇتى.

تۇتتى،
ئۆرۈدى،
يۇغۇشتۇردى چوكا بىلەن.
دېگەن گېپىمىز دېڭىزدىنمۇ كەڭ
يېگەن گۆشىمىز پەقەت بىر چىشلەم.

ھەي، بىچارە جانىۋار!
ساڭا بار، ماڭا بار
ئۆلۈمدىن كېيىنكى تۇزلۇق تەم.
زاۋۇت غوجايىنى
قىلدى مېھمان
گۇگۇمدا مېنى.
دېڭىز بويىدا قاراڭغۇ ئىنسان
كۈندۈزدە كۆرۈنگەن نەرسىلەر قېنى؟

سۇدىن، يەردىن، ئاسماندىن
ئۆچۈرۈپ تۇردۇڭ بارلىق ئىزىنى،
بار يوق بولغان، يوقتىن بار بولغان
دەقىقىدە كۆرىمىز سېنى.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى.

ھاۋا رەڭ

كۆلدە ئاق نىلوپەر لەيلەپ تۇرغاندا،
بىر ئايال ئېگىشىپ پەي توپ ئۈزگەندە،
ئوغرى كۆزلىرىم،
سۇغا سۆزلىدىم
تاشقا تونۇش باشقا زۇۋاندا.

ئاسمان يېقىن ماڭا بۇ يەردىن،
راۋاقتىن چۈشۈپ
ئاپتاپقا كەلدىم.
كەلگەندە ئىسسىق ماڭا سۇركىشىپ
بىر نەزمە تۈزگۈم كەلدى كۆك رەڭدىن.

تومۇزغىلار ئوت ـ چۆپنى قىلىپ دالدا
نېمە قىلماقتا؟ مەستخۇش ئاۋازى.
بارلىقىم ئالەمگە قوشۇلغان ھالدا
ئىگەم مەن مەست، سەندىن مىڭ رازى.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

ميهمانخانا ئالدىدىكى مۇساپىر

ئىسمىم قاراڭغۇ،
بىر تامچە يامغۇر
يۈزلىرىمنى سۆس يورۇتقاندا
ئوققا تۇتقاندا روجەكلەردىن نۇر.

كۆككە ئېسىلغان قوڭغۇراقلار
ئۈمىدتەك بىر - بىرلەپ ئۈزۈلۈپ چۈشتى.
ئۈزۈلمەس بىر كۆي زالدىن قولاقا
تېيىلغاق گۈگۈم ئاق مەرمەر ئۈستى.

ياش مۇلازىم ―
ميهمانخانىغا قويۇلغان تەشتەك.
كىملىكىمدىن
چېچىلغان بەرگىمنى يىغىۋالدىم،
ماڭا جاي يوق بەرسەممۇ ئۈستەك.

ئىگىسىز ئىگىسىنى ياد ئېتىدۇ
ئايدىڭدا قاۋىغان لالما ئىتتەك.

ئەمدى ئوقۇرمەندىن سۆز ئىشتسەك
مەندىن بىخەۋەر
هور چىقىپ تۇرغان قەهۋەنى ئىچكەچ،
شېئىرىمنى ئوقۇپ تۈگىتىۋېتىدۇ.

بىر يولنىڭ ئۇچى ياز ئاخىرىنى كۈتىدۇ،
بىر قولنىڭ ئۇچى يەردىكى يۇلتۇزنى كۆرسىتىدۇ.
مېھمانخانا خىزمەتچىسى تالانى ئېچىپ
كېچىنى ماڭا كۆرسىتىدۇ.

مۇساپىر يامغۇرغا يامىشىپ بۇ كەچ
ئىگىسىنى ئىزدەپ كېتىدۇ.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

تومۇزدىكى تومۇزغا

ئوخشايدۇ ئېرىگەن مۇزغا —
تۆت چاسا سۈكۈت،
ئىككى ياكى ئۈچ پارچە سۈكۈت
چاتقاللىقنىڭ ئارىسىدىكى.

پەس شاخنىڭ ئۈستىدە
دۈمبىسى چىپار ئىككى قوڭغۇز —
بىرى بىرىنىڭ ئۈستىدە.
ئېگىلگەن كەينى پۇتلىرى،
ئېچىلغان ئىسسىق سىرى،
بۇ ئۇلارنىڭ توي مۇراسىمى،
بىز ئۇلارنىڭ
چاقىرىلمىغان داپشاق مېھمىنى.

جىمجىتلىق
يىرتىلدى قىزلىق پەردىسىدىن.
ئۆتۈپ كەتتۇق ھۇزۇر ئېلىپ
يېشىللىقنىڭ يان تەرىپىدىن.

تومۇزغا كۆرۈنمەس، ئاۋازى پەس
پەس ئاۋازدا سورىدى بىزدىن:
— كۆرسەتكەن، ئاڭلاتقان، ھېس قىلدۇرغان كىم؟
جاۋابى سۈكۈت ئىگىمىزدىن.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئاق بۇلۇت تېغى

بىلمەيمىز تېخى،
ئاسماننى قاشالاپ ئېگىز قىلغۇچى
ئەۋەتتىمۇ گۇللەرنى بىزگە؟
پەستە تۇرساق قاراپ ئېگىزگە.

ئاق بۇلۇت تېغىنىڭ ئىشكى ئوچۇق،
بىر توپ سەييىاھ چىقىۋاتاتتى.
بىر توپ بۇلۇت چوققىدىن قايتتى
سۇر رەڭدە.

ناتونۇش ئادەمدەك بۇ دەرەخلەر
تۇرۇشقان ئۆرە، ئاستى يالىڭاچ.
قوللىرىنى ئېچىپ ئېگىزدە —
بىر - بىرىنى قىلماقتا باغاش.

ئۇشتۇمتۇت چاقماق چاقتى.
ئاقتى،
بىر تامچە ئادەم،
ئىككى تامچە ئادەم،
تېخىمۇ شىددەتلىك جىق - جىق تامچە.

بىز قانچە؟
بىرىمىزمۇ تۇغۇلماستا
يا بىر - بىرلەپ ئۆلۈپ كەتكەندە.

سوغۇق شامالنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ
تاغ چوققىسىغا چىقىپ قالدىم،
بىر پارچە مەنزىرە رەسىمى ئالدىم.

بۇ رەسىمنى سىزغۇچى
كۆرسەتمىدى ئۆزىنى تېخى.
ھەربىر دەرەختە قولىنىڭ ئۇچى —
ئۇنى كۆرسەتمەكتە ئاق بۇلۇت تېغى.

2013 - يىل 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرىسى

شارقىراتما

سەييياھ مەن قۇرلاردا، مەندىنمۇ ئاز.
قىرلاردا كېيىك مەن، قوغلاپ كەلسە ياز.

بېشىغا بۇلۇت تاج بولۇپ قونغان،
ئاسمان بىزگە تەۋە كۆك قورغان.
شامال بىنەپشە،
بۇ دۆڭدە ھەربىر گۈللەردىن ئۆتسە.

غەم مېنى قىيادىن ئېتىپ تاشلىدى،
بۇژغۇنلىنىپ نەگە بارارمەن؟
ئاق قۇم ئارىلاش گۈگۈم چۈشتى،
ئىچىم قاراڭغۇ سۇغا قارايمەن.
كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ ئاستى ـ ئۈستى،
شارقىراتما ـــ ھاياجانلىق تەن.

باقتىم بارلىققا تەشەككۇر بىلەن،
تاپالمىدىم ھېچ يەردىن ئېۋەن،
ھەممە نەرسە مۆجىزەڭ ئىگەم.

ئۇشتۇمتۇت بىر كۈنى شارقىراتما مەن
يەردىن كۆككە ئېقىپ كېتەرمەن.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى.

قارلۇق ئۆستەڭ

تارىخنى يالاڭئاياغ كېچىپ ئۆتسەڭ
سۇنىڭ رەڭگى بار، ئېغىرلىقى يوق.
مىڭ يىلدىن بېرى ئىزى ھۆل ئۆستەڭ،
يىقىلىپ قوپار، ۋاقىت ئاتقان ئوق.

كونا كېرىيە بازىرىنى
ئىزدەيمىز ئۆستەڭ بويلاپ.
ساقلىتىپ سۆگەتلەرگە مازىرىنى
يېشىل قەبىلە كۆچتى دەپ ئويلاپ.

ئەگەردە بىرى ئالما يېسە
يېرىمىنى ئەرۋاھ چىشلەيدۇ.
كەتكەنلەر كەتتى كەلمەيدۇ دېسە
قۇملۇق ئاق يالىنى سىلكىپ كىشنەيدۇ.

قۇياش ئېچىپ قويغان كوچىدىن
ھىلال ئاي پەش قويغان كىتابقىچە،
بىرى ۋاقىتنى تارتتى ئۇچىدىن،
ئاقار شارقىراپ ئېگىزدىن كېچە...

ئوتتەك قۇملۇق سۆيۈۋاتقان،
مەن چۆكۈپ كەتتىم
يېشىل كىرپىكلەر ئارىسىغا
چۈش كۆرۈۋاتقان.

قارلىق چوققىدىن چاقىرغاندا ئۇ
قارلۇق ئۆستەڭگە كەلدى يېڭى سۇ.

2013 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

مەن چىۋىن

ئېگىلگەن نۇردەك پۇتلىرىم
كىتابنىڭ مۇقاۋىسىدا
سۇس يېشىل رەڭدە،
تانكا چاقى توختىغان يەردە.

ئەگەردە كوچىغا يەنە قارىساڭ
كۈندۈز قات ـ قات سۈپسۈزۈك پەردە،
ئەي پۇت ماڭا قوقاق سالماي ماڭ
نۇتۇق سۆزلەۋاتسام ئەۋرەزدە.

ئەي شائىر يوق ماڭا قارارغا كۆزۈڭ
چىۋىن پوقى دەپ قىلغان ئىشىمنى.
قەغەزگە ئىنجىقلاپ ئولتۇرۇپ ئۆزۈڭ
بۇلغاپ بولدۇڭ ئىسمى شېئىرنى.

ياز ئۆتۈپ كەتتى
گۈللەر بەرگىدىن،
ھەسەل ھەرىسىنىڭ پوقىدىن،
ئەخلەت ساندۇقىدىن، قان يۇقىدىن،
ئەمچىكى ئوچۇق ئۇخلاپ قالغان
ئايالنىڭ توپچىسىدىن، قۇلىقىدىن،
ئەرنىڭ مەن قونغان قورققان تۇرقىدىن،
چۈشتىكى قەھۋە پۇرىقىدىن...

ئايلىنىپ چىۋىنگە ياكى ئادەمگە
بارغۇچە يېتىپ ئوخشاش ئالەمگە
باشقا دەپ ئويلايمىز بىر - بىرىمىزنى.

بىر غېرىب شائىر كۆردى مېنى،
مەن كۆردۈم مەنتىقسىز قېچىۋاتقان
ئۇنىڭ باشسىز مىسرالىرىنى،
شېرىنلىك ئۇيغۇر تىلىغا قاراپ.

چىۋىن مەن
كۆرۈندى ئوقۇرمەن
قولىدا پالاق.

2013 - يىل 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

توخۇمنىڭ قۇرۇلمىسى

يازنى پۈتۈن بىر ئايلىنىپ چىقتىم
ئىچىدىن تېشىغا
ئېلىپ،
ئىچى قۇرۇق شاكالدەك شەھەر
ئاق، سېرىق ئايالالار مېڭىشىغا
ئىچىمدىن تۇتۇپ تۇرغان كۈچ — ئىمان.

بىراق
سېرىقنى سېرىق
ئېقىنى ئاققا
ياپسا كەلتۈرۈپ بىر يۇملاققا،
يەر شارىنى تۇتۇپ تۇرغۇچى —
قىيپاش بىر ياققا،
مېنى ھېكمەتكە مەپتۇن قىلماقتا.

2013 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

چۈمۈلە مېيى

ئاينىڭ قەدەم جايى
يورۇتقان قەغەزدىن
مېڭىپ كېلەر
قارا چۈمۈلىلەر ـــ مەن يازغان خەت.

چېكىتلىك ھەرپلەردىن يېزىلغان كەچ.
ھاجىگۈل خانىم قىلغاچ بىزگە گەپ،
تەكچىدىن بىر شىشىنى ئالدى.
ـــ چۈمۈلە مېيىدا مايلاپ بېرىپ
ئاقساق پۇتۇم ئوڭشىلىپ قالدى.

زەيتۇن يېغىدا
بىر يىل ئۈچ ئاي دۈملىنىپ تۇرغان
مىڭلىغان چۈمۈلە ئېرىپ، سۈيۈلغان.

بىر تېۋىپ چىقىپ
خوتەنچە سۆزلىمەكتە،
ئاللاھنىڭ كىتابىنى ۋاراقلاپ چىقىپ.

ـــ ھەربىر كېسەلنىڭ رېتسېپى بار
ئوت ـ چۆپلەرگە، جان ـ جانىۋارغا،
غايىب ھېكمەتتەك قويۇلغان تىقىپ.
بىز ھايات ۋە ماماتتىن چىقىپ
تەقۋادارلارچە چىقىمىز تېپىپ.

تارتتىم قولۇمنى
شىشىگە تىقىپ،
بىر تېمىم قارا يۇلتۇز
گىلەمنىڭ گۈلىگە چۈشتى ئىقىپ،
چۈمۈلە ۋارقىرار «مېنى قۇتقۇز!» دەپ.

ۋاقتىنىڭ ئەينىكىگە قارىغاندا
قۇتقۇزغۇچى قۇتۇلدۇرغۇچىدۇر،
بارلىق يوقلۇقنىڭ بىر ئۇچىدۇر.
قۇرۇق سۆزلەرنى مايلىغاندا
چۈمۈلە مېيىدەك مەنە بىلەن،
دۇنيانى ساقلىغان ھېكمەت كۈچىدۇر.

سىياھدەك كېچىنى كۆتۈرمەكتە سۆز،
مەن قارا كىگىزدىكى قارا چۈمۈلە
كۆزىتىپ تۇراتتى سان ـ ساناقسىز كۆز.

2013 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

يۇرتلۇقلار يىغىلغاندا

داستىخاندا
پولۇنى پادىشاھ قىلماقچى بولدۇق.
كۇندۇز ئېرىگەن قاراڭغۇ جامدا
چىرايىمىزنى غىل - پال تونۇپ،
تەنھالىقتىن تاپتۇق بىر دالدا
شاراپسىز، نىقابسىز، قۇياشسىز ھالدا.

چېقىلدى سۇكۇت بىر قېتىم
بالىلىقىمىز ھىلال ئايدەك كۆرۈنگەندە
جامەنىڭ چاك كەتكەن تاملىرىدىن.

چېقىلدى سۇكۇت ئىككىنچى قېتىم
ئاڭلاشتىن جىددىيلىك كۆرۈلگەندە.

بىز ئاڭلىغۇچى،
يوپۇرماقتەك زامانلار ئارا
مېۋىدەك ئېچىلىپ قالغان يارىمىز.
بىز ئۇچلۇق تىكەن،
گۇلدەك يارىمىز.

سورۇن تارقاپ
قايتقاندا ئەنۋەر،
تارىخ يولىدا ماشىنا ھەيدەر،
قۇرۇم تاغلىرىدىن — يۇرتىمىزدىن
ئۆتكەندەك لەشكەر تارتىپ مىرزا ھەيدەر.

بىز ئاڭلىغۇچى،
ئاۋازلار ساماغا يېزىلىپتۇ،
تاراپ كەتكەندە ئۆي ـ ئۆيلەرگە بىز
ئاسماندىكىلەر يىغىلىپتۇ.

2013 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بۇ مىسرادا

بۇ مىسرادا ئېچىلغان بىر گۈل
چېكەڭگە قىساي، ئوقۇرمەن ئايال.
گۈل پۇراپ تۇرسا ياغلىقىڭ ئۇچى
بولار شامال مېنىڭ نامىمدا
ساڭا ئاتاپ شېئىر يازغۇچى.

ئۇ مىسرادا بىر ئەر كىشى
قاراپ تۇرىدۇ روجەكنى ئېچىپ.
كوچىلاردا تۇرمۇش تەشۋىشى،
ساقاللىق كۆن ماڭغاندا قېچىپ
ئاپتاپ چېچىلىپ كەتكەن مېۋىسى.

ئۇزۇن مىسرادا
تانكا رەڭلىك ياز،
ئۆتۈپ كەتتى ئاستا ـ ئاستا...
قاتتىق نەرسىدىن يۇمشاق نەرسە ئاز...

قاراڭغۇ چۈشتى.
ئاسمان ئۈستى —
ئۆرۈلگەن بىر بەت.
ئويلايمەن ئاي ـ يۇلتۇزلار قەدەم ئىزى،
قەغەزدە چاقنار قەلەم ئىزى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

بۇ مىسرادا
ئېچىلغان لەۋ،
جېنىم ئاشىقلىقتىن تىپىرلايدۇ،
ئاسماندىن بىرى پىچىرلايدۇ...

2013 - يىل 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنى.

ئاق ئۆرۈك

چاچلىرىم تاڭدەك ئاخىرلىشارمۇ؟

ئىككى تۈپ پاكىقاي ئۆرۈك
چىقتى يۈگۈرۈپ،
ئەتىيازغا،
چېچەكلەرگە پۈركەنگەن قىزدەك.
ئاندىن جۇۋاندەك كىردى باش يازغا،
تامشىيمەن ئاغزىمغا سۇ يۈگۈرۈپ.

كوچىنىڭ مىسرالاردەك ئىككى چېتى
كۈچانىڭ قەدىمىي ئېغىرلىقىنى
كۆتۈرۈپ تۇراتتى سېۋەتلەر بىلەن.

مەن
شېرىن ئارزۇدەك ئۆرۈكلەر بىلەن
قىلغۇم كەلدى قولۇمنى شالتاق،
يەنە بىر مىسرا يېزىپ ئەڭ شاللاق،
ئۇرغۇپ تاشقان ھاياجىنىمدا.

سايىلەرنىڭ قېنىدا
ئۈچ - تۆت ئۆرۈك يازدى ئېتىنى،
ئاندىن ئىزى يوقالغان جايدىن
پۈرىدىم جەننەتنىڭ خۇش پۇرىقىنى.

www.uyghurkitap.com

ئۆرۈك سېۋىتىدىن ئۇچقان بىر چىۋىن
قوندى شېرىن
قاڭشارلىق قىزنىڭ پېشانىسىگە،
قونار ئۆلۈم بىر كۈنى لېكىن
پالاق تۇتۇپ تۇرغان كىشىگە.

2013 - يىل 8 - ئاينىڭ 4 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

رادىيودىكى قەبرە

— قەدىناس خىزمەتدىشىم، شائىر ئىلھامجان ئابلىزغا

قار ئارىلاش ياغماقتا يامغۇر،
ئىچى ھاۋا رەڭ ئۈيغۇر تىلىنىڭ.
ئۆلۈم يۇلغاندا بىز بىر باش چامغۇر،
ئىگىسى نەدە مەجھۇل پېئىلىنىڭ؟
نەم رادىيو دولقۇنلىرىدا
بىر شائىر ئۆزىنى يىرتتى شېئىردىن.
ئەلۋىدا، ئەلۋىدا، دوستۇم ئەلۋىدا
تارلىرى يامغۇردەك ئۈزۈلدى دىلىنىڭ.

ئۆزىمىز يۈيۈپ تاراپ
ئۆزىمىزنى،
ئۆزىمىز كىيەنلىگەن مېيىتكە قاراپ
ئۆلۈمگە كۆندۈرگەندە كۆزىمىزنى
يۆتەل ئاۋازى بىنادىن تاراپ
ئۈزۈپ قويدى سۆزىمىزنى.

ھېرىپ خىزمەتداشلار قايتقاندا ئىشتىن
مەجنۇنتاللار قېرىپ ئاق قاردا
توختىغان بولسا شېئىر يېزىشتىن
كىمگە ئېيتارمىز دىل سۆزىمىزنى؟

زەمبىرەك ئاغزىدا مېنىڭ ئاغزىم،
گۈل پورىكىدەك قات ـ قات سۈكۈتۈك.

قۇش چاڭگىسىدا بالىلىرىڭ
جۇدەپ كېتىپسەن، توزۇپ پەي - تۈكۈڭ.

سېنى نەزمەمگە كۆمۈپ قويۇپ
تۇپراق بېشىدىن قايتىۋاتقاندا،
توختىدى ماشىنام
تۇماندەك سوقۇلۇپ
ياتتىڭ ئۇشتۇمتۇت ھۆل، ئاپئاق قاندا.
كۆزلىرىڭ كۆرمەيتۇ، بەدىنىڭ سوغۇق،
نەم يۇت ئىزلىرى يۈگۈرەر تامدا.

ئادىشىم ئىلھامجان
ئىلھام، جان، ئەقىل قىلار تىنىماي دوق
بىز ئۆلۈمۈڭنى ياشاۋاتقاندا.

بىنا ئالدىدا
كىملەرنىڭ قالايمىقان ماشىنىسى؟
قىشنىڭ ئالدىدا، بىزدىن دالدىدا
قاتار چىنارلارنىڭ ئىگىسى.

تۆتىنچى قەۋەتتىكى ئۆي ئىگىسى
ئۆلگۈسى كەلمىگەن جىمجىتلىق بىلەن
دەسسىدى ئاسماننىڭ پەلەمپىيىگە.
ئاسماندىن قايتقانلار يەڭگىل، ئاق ئىكەن
بىز قايتتۇق بۇگۈنمۇ ئىسسىق تېرىگە.

2013 - يىل 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ماشىنا سۇغۇرتا شىركىتى

كۈن نۇرىدا
مەن تونۇمايدىغان بىر مۇنچە خەت بار،
تەرجىمەم نۇرلۇق ئۇيغۇر تىلىدا.

كۈن نۇرىدا
ئالتۇن چاقلار پىرقىراۋاتقان،
كاللا قويىدى ئىككى ماشىنا...

يوق ئىدى بۇ ئىش كۈن تەرتىپىمدە،
قولىمىزدا رول، ئالدىمىزدا يول
شوپۇرنىڭ رولىنى ئالغان ئىككىيلەن
كۆرۈنمەس سېنارىست يازغان فىلىمدە.

ئاسماندا توشقۇزۇلغان ئىش جەدۋىلى
ۋاقتى ۋە ئورنى مۇشۇ ئىدى.

40 ياشلار چامىسىدىكى
كۆزەينەكلىك قارا باشنىڭ
چۈشۈپ كەتتى ئىچىگە دېمى،
يەنە ھاجىتى يوق ئالدىراشنىڭ.

يىراق پىلانىتادىن كەلگەندەك
سۇغۇرتا شىركىتىنىڭ ياش خادىمى
تاماكىسىنى قىڭغىر چىشلەپ،
نەق مەيداندا كەتتى ئىشلەپ.

كۆرۈنمەس قول
يازماقتا خەت
كۈن نۇرىدا.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

نىگاھ

چاقتى چاقماق
كۆرۈپ قالدىم لاپپىدە
يورۇتۇۋەتكەن چىرايىنى يوپۇرماقلار كەينىدە.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

بوغۇز

تاغ ئېغىزىدىن
ئۆتىۋاتقان كىچىك سۇ،
توختاپ قالغان قورام تاش.

يول ئەگرى - بۈگرى،
ۋاقىت ئېغىر يۈك يۈكلەپ ماڭغان،
بىز يېغىرى.

بوغۇزدىن ئۆتكەندە
ئاسمان يەنىلا كۆك رەڭدە،
بىر تۇتاش ئۇيغۇر يېزىسى
قۇيرۇقى ياپىيېشىل،
سۇ بېشى.

مەسچىتنىڭ
قىيسايغان كېسەك تاملىرى
ئۆزىنى قوپۇرالمايدۇ،

بىز ساڭا كەلگەن.

يامغۇر بىر تامچىدىن كېچىكىپ كەلگەن،
جامائەت يامغۇردىن كېيىم كىيگەن،
تېرەكلەر دۇئاغا قول كۆتۈرگەن.

بىز سەندىن كەلگەن.

تاغ ئارىسىدىكى بوغۇزدا
ئادەملەر يۆتىلىپ بولمىغان تېخى،
قەدىمكى شامال چۈشمىگەن ئاتتىن.

بىز ساڭا قايتىمىز
ئۆتۈپ بوغۇزدەك ئىسسىق ھاياتتىن.

2014 - يىل 8 - ئاينىڭ 7 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

قەشقەر خەلق باغچىسى

شامالنىڭ ئاغىچىسى —
قىزىل چېچەكلىك پاكار دەرەخ.

شېئىرنىڭ ئالدىدىكى چېچەكلىك دەرەخ
كەينىدىكى چىنارغا ئېيتتى
قىزارغان پېتى:
تاج قىلىپسىز ئالتۇن قۇياشنى
ئەي زېمىنىنىڭ بەرنا يىگىتى!

كۆلدىكى تونۇش سۇ
ئۆز - ئۆزىدىن خۇدۇكسىرەيدۇ،
ئەخلەتلەردىن قىلىپ ئېھتىيات.

دادامنىڭ جىمجىتلىقى تام تۈۋىدە،
قوللىرى قىزىل يۆگىمەچ گۈللەر
ياماشماقتا قورقۇپ ئۇستىگە.

بىكارچىلىقتا قارت ئويناۋاتقانلار،
ئويناۋاتقاننى كۆرۈۋاتقانلار،
ھەم ئۇلارنى ئاسمانلاردىن كۆرگۈچى.
ئۇنىڭ قولىدا چىگىك زامانلار —
بارچە ئويۇننىڭ ئاخىرقى ئۇچى.

ئاسماندىكى بىرى
قىپقىزىل ئالەمنى بىرمۇ چېشلىمەي
شاختىن يەرگە تاشلىنۋەتتى.

ئاغزى ئويماقتەك ئالما
يۇمىلىنىپ ـ يۇمىلىنىپ
شېئىرنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتتى.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى.

گىلەم ئۆلدى

كاۋاپدانىنىڭ تۈتۈنى
يازماقتا ئەگرى ـ بۈگرى خەت،
كۆيۈپ چوغلانغان ئۆرۈك ئوتۈنى
قالدۇردى گويا ئۇن ـ تىنسىز ھەسرەت.

قاپاقلىرى ساڭگىلىغان ئەر
ماڭا قارىدى بىرنېمە دېگەچ،
موماي تىڭشايتتى كاۋاپ يېگەچ.

ــ تالادىن كىرسەم، ئەۋرەز تېشىپ
مېھمانخانا ئۆي بوپتۇ ۋەيران.
ــ ۋاي جېنىم بالام
چوڭ گۈللۈك گىلەم ئۆلدىمۇ ئىسىت!

مەن گويا ناتونۇش بىر ئەلدىكى
قەتلىئامنى ئاڭلاۋاتقان چەت ئەللىكتەك
ئۆلارنىڭ پارىڭىنى تىڭشىدىم جىمجىت.

كوچىدىكى كىشىلەر
ئۇياندىن بۇيانغا ئۆتۈپ
بۇياندىن ئۇيانغا ئۆتۈپ
ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىۋاتقاندەك.
بازار خۇشاللىقىمىزنى بېسىپ
چۈجە چىقىرىۋاتقاندەك.

چۆچەكلەردىكى ياساۋۇللار يۇگۈرەتتى
قورقۇپ ئىشتانغا چىقىرىۋاتقاندەك.

زېمىندىن توپاننى چىقىرىۋەتكەندەك
تۆت ئەتراپ نەمخۇش، تىنچ ۋە گۈزەل...

تۇپراق ئۆلدى،
ئاندىن تىرىلدۇرۇلدى.
گويا يېپيېڭى، چەكسىز گىلەمدە
گۈللەر چوڭ ـ چوڭ ئېچىلىپ تۇردى.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

سەھرادا يالاڭئاياغ مېڭىش

بىنالار قىستاپ كەلگەن تاش ئارىلىقتا
بىر باش پىيازدەك قايتتىم يۇرتۇمغا.
قايتتى تاپىنىم
بالىلىقا،
قۇمغا
ئىسسىق توپىغا.

يېزىنىڭ كىرىش ئېغىزىدا،
ھاۋادىكى قۇشلار ئىزىدا،
ياڭاق دەرەخلىرى چازا قۇرغان.

چۈژگۈن قوناقلارنىڭ ئۈچىدا،
سەككىزىنچى ئاينىڭ دوقمۇشىدا،
ئەرۋاھلار قىستىلىپ تۇرغان.

قويۇلغانسېرى ئاز قالدى كۈندۈز،
سۈيۈلغانسېرى ئىچىمدە مەن يوق.
جىگدىلەر مايماق، دېھقانلار تۈپتۈز —
مېڭىپ يۈرگەندەك روھلار يوپيورۇق.

باغدىن چىقساق
سۇ يورۇتقان ھويلىغا،
ئات ئويناق، قوتان ساق، قويلار ئاق.
ئايلاندىم ئىگەمنىڭ قارا قويىغا،
بولدى جايناماز كەڭ كەتكەن يايلاق.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تام

ئاپتاپ،
يىرتىق كوچىلاردىن
چىقىۋاتقاندا يىپ تارتىپ ئاپئاق،

كېتىۋاتقاندا ئېگىز ئۆتمۈشكە
پەستىكى لاي ئۆيلەر ئاقساپ ـ ئاقساپ،

كۆك ئاسماندا
بىرنەچچە ئاق ئەرۋاھ
قەدەملىرىنى توختاتتى.

تامدا
ئېتىك پەنجىرە،
تۈرمىگە ئوخشايتتى.

تۈرمىگە ئوخشىمايتتى يەنە بىر ياندا
گۈل تەشتەكلىرى تولغان مەنزىرە.

جان قورغان،
بىر جان — بىر قورغان
مىسكەر، ئوقەتچى ھەتتا قەلەندەر.

ئۆشتۈمتۈت يەنە بىر تاشلىساڭ نەزەر،
رەسىدە بولغان قىزچاقلار چىقار
رەسىمدە قالغان جانان كوچىدىن.

مەڭگۈلۈك جانان ئىشىكنى ئاچتى،
كۆردۈق قايتىپ كەلگەن قۇياشنى،
خەۋەر يوق بايا كەتكەن يولۇچىدىن.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

گۈل ۋە مەقبەرە

گۈل ماڭدى
قىزىل رەڭدە،
شەھەر چېتىدىن كۆز ئىچىگە.
ئەي، ئۆلۈك بەندە! ئاۋازىڭ مەندە،
سەن تىنغان ھاۋا ۋە سەن ئېيتقان تىلدا
مەن سۈكۈتۈڭگە يېتىپ كەلگەندە.

دوغ ئىچىۋاتاتتى
قاناتلىرى سۈپسۈزۈك كىشى،
ۋىڭىلدىشى ھۆل، چىنىدە بېشى.

ئۆلۈكنىڭ نامىنى ساتقۇچى ماڭا
ئىشىك بېلىتى سۇنۇپ بەرگەندە،
ھازىردىن ئۆتمۈشكە ئېچىلدى ئىشىك.

ئادەملەر ئېتىك،
ئۈستىدە يوپۇق.
مازاردىن مەن تىرىك چىقىۋاتقاندا
بازاردىن قايتقان ئەرۋاھلارنىڭ
قەبرە خېتى تۇراتتى يورۇپ:

«— ئاللاھنىڭ ئاشىقى بولغان ئۇشبۇ زات،
ئەلنىڭ مەشۇقى بوپ ئۆتكۈزدى ھايات.»

قىزىلگۈل غۇنچىسى پورەكلەپ تۇراتتى،
بىرى ھاۋادىن پات ـ پات پۇرايتتى.
شامال چىقتى دەپ ئويلىغان كىشى
كىم چىقاردى دەپ يەنە ئويلايتتى.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تۆمۈر ئاشقى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

تاغلار تاۋۇتى
ئۆزى كۆتۈرگەن.
تاغ باغرىدا قەد كۆتۈرگەن
بىز كۆرگەن دىۋە ياكى سېھىرگەر
ئىكەن پولات - تۆمۈر زاۋۇتى.
گۈرۈلدەپ كۆيەر پېچنىڭ ئوتى
سۈيۈق بەدەن —
ئېرىگەن مەدەن.

ئۆمۈرنى ئۈپراتتۇق
تۆمۈردەك خۇددى
ئاسماندىن زېمىنغا چۈشۈرۈپ بەرگەن.

بىز قۇيۇنتازدەك پىرقىراپ كەلگەن،
باي زېمىننىڭ بالىسى رۇدا —
تاشلاردىن خىلمۇخىل چاپان كىيگەن.

كەسكەن تاشلار ئايرىلىشۋاتاتتى،
شاراقلىغان تاشلاردا رۇدا.
چىشلىق چاقلار ئايلىنىۋاتاتتى
شاخارلار چاقنار يۇيۇلۇپ سۇدا.
ئۇزۇلۇپ، تېشىلىپ، ئۇپراپ تاڭ ئاتتى
تاسمىلاردا، بۇرما مىخلاردا.
كارخانىچى، بىزنى ئويغاتتى

www.uyghurkitap.com

تاشنى سىقىپ سۈيىنى چىقىرىپ
چىقىرىپ ئوي تاغنى ئويمان گۆرىدىن،
قاتتىق جىسىمنى قاپلىق روھىدىن.
بىز ئىس چىقارساق قارا مورىدىن
ئىش چىقتى قولىدىن
پەخىردىن ھاجىمىنىڭ،
چىقتى قۇدرەتلىك ئىغىر سانائەت.
زاۋۇتتىن چىققان پولات چىۋىقتىن
پۈتمەكتە بىنالار ئىگىز، ئالامەت.

كۆرسىتىۋاتقاندا سىختا ئۇ بىزگە
سۇدەك سۈيۈقلانغان تۆمۈرنى،
ئەزان چىقتى تىلىدا سۈنىڭ،
كۆردۇق بىز ئۇنىڭ
دىلى سۇدەك ئىرىگەن ھالدا
تەلپۈنگىنىنى قۇشتەك ئىگىزگە.
ئىزدەپ ئالەمدىن مەڭگۈلۈك دالدا
كۆرسەتتى تۇۋرۇكسىز ئاسماننى بىزگە
ئالەملەرگە ئىگىلگەن ھالدا.

داتلاشقان تۆمۈردەك غەپلەتتە قالغانلار
ئۆمرى ئۇپراپ يىگىنىدەك قالغانلار
قارىغۇلارچە ئىزدەر
تۆمۈرنى كاندىن، ئۆلۈمنى جاندىن
تاپالماي ئاندىن مەنبەسىز بىز دەر...

※ ※ ※

ۋەتەنىنىڭ ئانا تاغلىرىغا
تولغان رۇدا، «بىز تولغان قىز» دەر.
تاغلاردىن، تاشلاردىن، مەنبەنى ئىزدەر،
قەلبىگە ئاشىقلىق سېلىنغان بىر ئەر.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى.

مۇشۇك پىياز يېگەندەك

ئىچ پۇشۇقى
مۇشۇك پىياز يېگەندەك
ئاز - ئازدىن يەپ بولاي دېدى
ئاق قەغەزدىكى قاراڭغۇنى،
ئىسىممدىن ئاققان سۇنى
رەڭسىز، ئاۋازسىز چاچماقتا پولغا.
ئىشىك، دېرىزىدىن كىرگەن كۈن نۇرى
سايەمنى ئۇشتۇمتۇت ئالارمۇ قولغا؟

نومۇر تاختىسى باشقىچە بىر جىمپ
سىلىپ ئۆتمەكتە ۋەھىمە يولغا.

كۆك تاكسى تىللاندى «كۆك پىت» دەپ
تىللىغان توك هارۋا ئۆزى سۇۋەرەك.

تام تۆشۈكىگە كىرىۋالسام
ساراڭ قىلىۋېتىشى مۇمكىن بولغان تام.

سۇدىن سۇزۇۋالغان جىمجىتلىقىمنىڭ
ئىچىدە بېلىقتەك ئۈزۈپ يۈرەر غەم.

كېلىۋاتاتتىم خالتا كوچىدىن
ئەزان ئاۋازى ئاڭلاندى بىردىن.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

ھەممە ئاۋازنى تېڭىشىۋەتتىم،
ئۆيۈمدىن ئاللاھنىڭ ئۆيىگە كەتتىم.
ئۆزۈمنى بىر تالمۇ ئاشۇرۇپ قويماي
گۈللۈك گىلەمگە بېرىۋەتتىم.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تۇپراق بېشىدا

قېشىمدا
دەرەخلەر قاتار ـ قاتار
ياساشتىن بۇرۇنقى كارىۋات، ئورۇندۇق.
ياشاشتىن زېرىككەنلەر ئارام ئالار
سوزۇلۇپ يېتىپ، تۇرۇپ، ئولتۇرۇپ.

ھاياتنىڭ تېشىدا
كېتىۋاتقان
توپ ـ توپ كۆرۈنمەس ئادەم.

توپىلار توزۇپ
ئۇچتى ئاسمانغا.
ئاسمان بىلەن يەر تۇتىشار
بىز باردىن يوققا قەدەم باسقاندا.

چۈشتىن كېيىننىڭ ئىچىگە كىرسەم
كۆرۈنۈپ تۇرار ئارتۇق نەرسەم.

دىگەر ۋاقتى بىلەن قەسەمكى
مەندىن ئىككى ھەسسە ئۇزۇن سايەم.
سايىدەك ئۆمۈر ئالدىدا مەن يوق،
قەلەم تەۋرەتكۈچى مەن توغرۇلۇق
يازار ئاخىرىمنى ئاسماندا تۇرۇپ.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دادا قوشۇق شەيخ

مامۇت ئاقساقال ـــ
يۇرتنىڭ چىرىغى،
توقسان يىل بولغان يېنىپ تۇرغىلى.
ئەڭ ياش ئوغلى ـــ
بېغىدا تۇرغان
بىر تۇپ قېرى ئەنجۈر دەرىخى.

ئۇنىڭ ياشلىقى ـــ
كۈندەك توقاچ نان،
ئانىسى كىيىملەرنى خۇش بولسۇن دەپ
كىيىم بار ئىشكاپقا تىقىپ قويغان.
شۇ تۇنۇگۈنگە يەتمىش يىل بولغان ـــ
دادا قوشۇق شەيخكىچە
ئون ئەۋلادىنى بەردى ساناپ.
ئۇنىڭمۇ ئالدى، ئۇنىڭمۇ ئالدى
ئادەم ئاتىدا قالىدۇ توختاپ.

ئادەمنىڭ يىلتىزى تۇرىدۇ چاقناپ
ئەنجۈر شاخلىرى ئارىسىدا.
ئالەمنىڭ يىلتىزى سەندىن بىر چاقماق
بىز ئۇنىڭ سايىسىدا، سايىسىدا.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى.

ئۆستەڭ بويى كوچىسى

هوي، بۇ نېمە توۋلاش؟
چىۋىنلەر ئولاش - چولاش
يازنى قۇراشتۇرماقتا،
تىك، پاراللېل يا قىيپاش
ئۆزلىرى تېرىپ كەلگەن ھەرخىل پۇراقتا.

ئىككى ياقتا تۇرىدۇ
بىنالار غېرىبقىنا.
ئىچىگە كىرىپقىنا زەنجىر بەنت بولغان سۇ
كۈچ - قۇدرەتتىن، ھەسرەتتىن ئىچى يورۇپ تۇرغان سۇ.

بىر تاش ئۆستەڭ
ئاقماقتا كوچىدا
ئاقماقتا قۇرۇق ئىسمى بىلەنلا.

چىقتى ئەنجۈر ساتقۇچى
قولىدا سېۋەت كۆتۈرگەن.
سېۋەت ئۈستىدە ئەنجۈر ياپرىقى
ياپراق ئاستىدا مەي بولغان شېئىر،
ئۇلۇغۋار شائىر يېزىپ بەرگەن.

ئۈنسىز ئاقار ئىسمى باشقا سۇ.
ئۇ
ياز شاملىنى قويۇۋەتتى،

ئىشكى ئوچۇق تىنجىق كوچىغا.
ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇراتتى
مەڭگۈلۈك سەپەردىكى يولۇچىغا.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

سۇلتان سۇتۇق مازىرى

ئۆلۈكلەرنىڭ بازىرى
تىرىكلەر كۆرمەيتتى، كۆرمەيتتى.
دوغچىنىڭ چاڭقاق ئاۋازىدىن
ئەتراپقا بىرلىك توپا ئۆرلەيتتى.

تاۋۇز ساتقۇچىنىڭ تەرلىگەن يۈزى
هاۋانىڭ يورۇق ئەينىكىدە
تىلىنغان تاۋۇزدەك ئەكس ئېتەتتى.

دەرۋازىدىن كىرىشىمىزگە
لەيلى گۈلى
ئوتتەك سالام يوللىدى بىزگە.

بىز
گۈل بەرگىنى ۋاراقلاپ
كۆرگىنىمىز نەم، قىزىل ئىز
شەبنەم يازغان سەھىپىلەردىن.
سۇلتان هېچ يەرگە قاچالمايتتى،
قەبرىسى بىلەن قوپۇپ يەردىن،
رىشاتكىلار تۇراتتى ساقلاپ
قول قېنى؟ قىلىچتەك ئوينىغان ئاپتاپ
قۇياش يورۇتقان ئەسلىمىلەردىن.

گۈمبەز ئۈستىدىكى يېڭى ئاسماندا
تەنها بۈركۈتنىڭ كۆرۈش سەزگۈسى

www.uyghurkitap.com

نىگاھىم بىلەن ئۇچراشتى لەپ ـ لەپ
كۆردى بۇركۇت ياقام ناۋات رەڭ.
ئېتەكلەر ياقا ياقىلار ئېتەك ...

ماشىنا قوزغالغاندا
ۋادەكتىن بىر ئەرۋاھ قاراپ تۇراتتى
بىر نۇردىن تېخىمۇ ئېگىزدىكى
قۇياش ۋە ئاسمان يورۇپ تۇراتتى.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

قۇمچاق

كۆزنى تۇتماقچى بولاتتىم
قوغۇن پۇرىقى كېلىۋاتقان
شېئىرنىڭ جەنۇبىدىن.

قوللىرى لاي رەڭ
پۇتلىرى توپا
مەرى ئىسسىق قارا قۇمچاق قىز.

تۇيۇقسىز چىقتى پاقا
دىك ـ دىك سەكرەپ
ھويلىدىن باغقا.

بەك كىچىك بېشى،
پۇتلىرى ئىنچىكە يېتىلگەن،
يېتىلمىگەن كۆرۈلىشى،
ئۆمىلەۋاتقان بوۋاق ئىكەن.

بەك ئوماق ئىكەن،
دىككىدە قىلىپ
كىرىپ كەتتى گۈگۈمغا.

مەنمۇ خۇشال كىرىپ كەتتىم
ئىشىكتەك ئوچۇق مەۋجۇتلۇقۇمغا.

2014 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

شېئىرنى قانداق ئوقۇش كېرەك

ئاۋۋال سۆزلەرنى ئېزىش كېرەك
سۈيى چىققۇچە
ئانام سىركە سىققاندەك،
كۆك ئۈزۈمدىن.

سورايمەن بىر ساپاق تۈننىڭ تەمىنى
سۆزلەرگە ئېسىلىپ قالغان ئۆزۈمدىن.

قانداق ئېغىز تېگىش كېرەك؟
بەك چۈچۈمەل بولسا ھەسرەت،
بولسا ھال رەڭ، دۈپدۈگىلەك.

ياغلىقنى قانداق چىگىش كېرەك؟
سىڭلىم چىقماقچى بولۇپ كوچىغا
گۈل ياپرىقىدا يۆگىسە ئېڭەك،
تىكەن سانجىلسا قول ئۇچىغا.

كۆڭلەكنى قانداق كىيىش كېرەك؟
ياقىسى ئېتەك بولسا،
يەڭلىرى يىپەك بولسا.

سۆ ئۆزىنى تونۇيالمايدۇ
كۈندۈزدە قارا بېسىپ، جۆيلۈپ كېتىپ.
سۈنى قانداق ئىچىش كېرەك؟
ـــ يۇيۇۋېتىپ.

بىر ۋاراق ئاسمانغا يازغاندا سەن
قارا سىياھدا،
قاپىيەسى ئاي.
شېئىرنى قانداق ئوقۇش كېرەك؟
— ئۇخلىماي.

2014 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

چۈجە موللامنىڭ مانتىسى

تاشتىن قاتتىق يۇرت
سۇيۇقلانغان ئەسلىمىسى
رەڭسىز رەسىمدەك كونا يىللاردىن.

ئۇشتۇمتۇت
يۇرىكىمگە تۇتاشتى ئوت
ئاتۇش تاتلىق يۇرت.

چۈجە موللام
چۈجە موللام
گۆردىكى ئۆلۈكلەر تاماق يېسە
مانتىدىن باشقىنى يەرمىدى؟
سەن ئەتكەن مانتىنى دېمىسە
يەكشەنبە بازار، كەلمەي خېرىدار
قاسقاندەك سوۋۇپ كېتەرمىدى؟

دېھقان ئاق قوناقنى سېتىپ بولۇپ
يۈگۈرەر قاسقانغا مانتاڭدىن بۇرۇن.

باغۋەن ئەنجۈرىنى پۇل قىلىپ بولۇپ
ئاشخاناڭدا مالتىلار قويۇن.

بىر يۇدە ئوتۇننى يەرگە قويۇپ
ئوتۇنچى بوسۇغاڭدا قىسار بويۇن.

يەپ باقمىغانلار پۇشايمان يەيلى
قىيما قىلىپ ئاچچىق يىللارنى.

چۈجە موللامنىڭ ئەرۋاھى،
شاھى قۇياشتىن تاج كىيىپ
يول ئالغان قەدىمكى ئاسمانغا.

داستىخىنى كەڭ، شاھانە يۇرت.

قول سۇندۇم بىسمىللاھ دەپ داستىخانغا،
رىزىق بەرگۈچى تارتسا ئۇشتۇمتۇت
ھەممىمىز زار بىر بۇردا نانغا.

سۆزلەرنى ئاسماندىن ئۈزۈپ بىر - بىر
ئۇيغۇر تىلىدا تىزدىم قاسقانغا.
مەن جانغا تېگىشكەن ئىسسىق شېئىر
بولارمۇ ناشتا كىتابخانغا؟

2014 - يىل 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئەنجۈر پىشتى

ئوڭ قولۇمنىڭ چۆشى:
كۆمۈلگەن ئەنجۈر دەرىخىنىڭ
يوپيورۇق ئۈستى
يېشىلغا ئايلانغاندا،
شاخ ـ شاختا مانتا
باغۋەن ئەتمىگەن.

ياز بىلەن كۆز كەتسىمۇ ئاستا
يىل بويى ئېغىزدىن تەمى كەتمىگەن.

تۇغۇلماستا
ھېچكىمنىڭ قولى يەتمىگەن،
ھېچكىمدىن تەخسىرەت يەتمەيدىغان
ھاۋادىكى ئالتۇن بوۋاقلار.

يۆگىكى يوپيۇرماق، ئاق سۈتى ئاپتاپ،
مەن غەمكىن ئاتا كېلىمەن ئاقساپ.

پىشتى ئەنجۈر جەننەت مېۋىسى.

شامالنى ئەۋەتتى تاغ تەرەپتىن،
چىقتى ئەنجۈر جەننەت مېۋىسى.
ئىسمى چاقىرىلسا باغ تەرەپتىن
چوغنى پاختىدا ساقلار ئىگىسى.

مېۋىسىمان ئوچۇق ئەۋرەتتىن
پىشقان ئادەمنىڭ كەلدى يېگۈسى.

ئەنجۈر سورىدى ئۈيغۇر بوۋايدىن
مېنى ئۈرغىنىڭ نېمىسى؟

— سەن بوۋىمىزنى ئازدۇرغان مېۋە
يېيىشتىن بۇرۇن بىر شاپىلاق يە!

جەننەت سىماسى ھويلىمىزدا،
ساماۋى خۇشاللىقتا ھاياتىمىز.
قىشتا ئەنجۈر كۆمگەن قولىمىزدا،
ئەتىيازنى چېچەكسىز ئاچىمىز.

2014 - يىل 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورىنىڭ ئۆزگىچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

شامالنىڭ ئىچىدىكى

— شامالنىڭ ئىچىدىكى كىم؟ دەپ سورىسام
زۇۋانغا كەلدى تام،
— مەن ئەمەس، مېنىمۇ لايدىن ياراتقان.

سورىدىم، شامالنىڭ ئىچىدىكى كىم؟
چاقى توپىدا، شامال توختىدى.
شامال قوزغالدى، ئالدى ـ كەينىدىن
ئىتتىرىۋاتقان ئادەم يوق ئىدى.

كۆرمىدى ئادەم،
ئادەم قورقمىدى.
لېكىن شامالدەك ئۆمۈ توختىدى،
كۆزدىن يىتىپ كەتتى، يوقىدى.

2014 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ۋاقىتنى ماڭدۇرغۇچى ۋە توختىماي قول سائەتكە قارىغۇچى

مەڭگۈنى كۆرسەتتى
بارمىقىم ئۇچى،
ئەتىگەن سائەت ئۇچتىن ئۆتكەندە،
ئاسمانغا ماڭغاندا بىر يولۇچى.

ئىككى غاز تۇخۇمى ئۆتكەندە ئۇچتىن،
ئۆسكەندە بىر توپ تەتۈر سۆگەتتەك
قۇيرۇقۇم كېچىنىڭ ئوتتۇرىدا ۋە
كارىۋىتىمدىكى ئايال يوق يەردە.

ئاممىياك پۇرىقىدىن قورقۇۋاتىمەن.
سەن
نەيزىدەك ئۆسكەن ساقىلىمدىن قورقۇپ،
مەن
كىيىملىرىڭ ئىچىدىكى ھاڭدىن قورقۇپ.

كۈن توغرۇلۇق زورۇقۇپ يازغان مىسرالىرىم
دېرىزىدىن ئۆتۈپ كۆرپەمنى قانغا بويىدى.
گېزىتكە ئورالغان ئىسسىق گۆشنانىنى
ماڭا سۇنغۇچى بىر ئايدىن كېيىن،
جاندىن ئايرىلدى، ئىسسىق جېنىدىن.
قولىقىم پىشقان، ئىچىم ئېچىشقان
گۈل پۇرىقىدەك ۋەھىمىدىن.

قەغەزنىڭ پارتلىغان ئاۋازى بىردىن
ئىلھامىم ئېقىپ كەتتى بىكاردىن.

قارا سىياھ ئىچىدە بىرنەچچە ئادەم مىدىرلايتتى.
مەن توپا ئىدىم، مېنى مىدىرلاتتى،
مەن مېۋە يېدىم، ئۇرۇقلىرىم جىمىرلايتتى،
مەن جەننەتتىن قوغلانغانىدىم.

ئەزان ئاڭلاندى، كېلىۋاتاتتى جەننەت ھىدى،
ئۇستىگە ئاي ئورنىتىلغان قۇرۇلۇش.
كۆك گۈمبىزى ئوچۇق ئىدى،
ئاسمان جىسىملىرىدا شىددەتلىك بۇرۇلۇش.

ئەتىگەن سائەت سەككىزدىن
بىر قىزىل گۈل ئۆتكەندە،
قۇياشتەك كۆيۈۋاتقان بىر كىشى
سائىتىگە قارىدى.

2014 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

مېنىڭ قوشنام ساقچى

گېنشۇناس ئالىم نېمە قىلماقچى؟
ئافرىقىدا ئۆسكەن ئاق گۈلنى
يات تۇپراقتا يۆتكىگەندە
بىنەپشە رەڭدە.

مەن چىققاندا كارىدور غەمدە،
مەن قويۇپ قويغان بىر تەشتەك گۈل
ماڭار يازغا تەڭكەش قەدەمدە
بىنەپشە رەڭدە.

بىر تۇپ دەرەخ چاقىرىلغاندا
يوپۇرماقلارنىڭ رەڭگى ئۆزگىرەر.
بىر توپ ئادەم چاقىرىلغاندا
كۆز كېلەر،
توغراقلاردەك ئورتاق بىر نامغا.

قۇرغاق يىللاردا مەن قېرى بېلىق
ئۇلار ئۇچۇپ كەتتى ئاسمانغا.
سۇلار قاچماقتا جۇمەك يېرىق
ھاجىتىم چۈشتى تام قوشنامغا.

يېتىپ كەلگەندە ياردەمگە ئۇ
يان قورالى كۈلۈچ ئىدى.
يەنىلا ئايال، ساقچى ئايال،
ئۇرۇلدى بۇرنۇمغا ئەتىر ھىدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

مۇزدەك تام،
تاپانچا تەگلەپ تۇرغان غېرىبلىق.
ئايال قوشنام
ساقچى فورمىسىنى سېلىپ،
ئۇخلاۋاتقاندۇ بىنەپشە رەڭ،
تىكىنىگە ئۆزى سانجىلىپ.
بەرگىلىرىنى ئۇزۇۋەتسەم...

سامادىن مۇقەددەس تۇزۇم چۈشۈرگەن،
ئۆز ئوربىتامدا يۈرەرمەن لەيلەپ،
ئەڭ كىچىك گېن زەنجىرى تۇزۇپ بەرگەن،
ھاياتنى قايتىدىن تۈزمىسۇن دەپ.

ئاسمان غىچىرلاپ ئېچىلىۋاتاتتى،
چىقىۋاتقان زەنجىر بەنت كۈندەك.
يازسام پىكرىم چېچىلىۋاتاتتى،
يېغىۋاتقان بىنەپشە گۈلدەك.

2014 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورخانىسى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

كەلپىن چامغۇرى

ئېتىزدا نۇرى
يۇلۇنغان قىزغۇچ باشلارنىڭ.
بولماي بىر باش كەلپىن چامغۇرى
بولغاي قىشتا نېمە ھۇزۇرى؟
قۇيۇق ياكى سۇيۇقئاشلارنىڭ.

ئۆيۈم بېپايان
ئۇستەلدەك قاچسام،
مۇساپىر قەلەم قەغەزنى ھۆللەر.
ئاپتوبۇسنىڭ ئىشىكىنى ئاچسام
يۇگۇرۇپ كەلدى ئالدىمغا چۆللەر.

قۇياش يالاڭباش، يالىڭاچ زېمىن
دەرۋىشتەك ئەرلەر يۇكسەككە ئۆرلەر.
بوستان چاچ قىزلارنىڭ ياغلىقىدىن
ئېچىلىپ تۇرار رەڭمۇرەڭ گۇللەر.

چۇش كۆرەر
چامغۇر كۆكى،
يەر ئاستى شەھەردە كېتىۋاتقاندەك.
يوروق يۇزىدە قوروقى، تۇكى
قۇياش ئېتىزغا پېتىۋاتقۇدەك
ئۇستىدە بىر تاغار ئالتۇنى — يۇكى.
تاجىسىز بىر كىشى چىقىۋاتقۇدەك

www.uyghurkitap.com

دېھقان مەن بۇ يەرنىڭ پادىشاھى دەپ.
ئۇستىبېشىنى قېقىۋاتقۇدەك
قوپ، توپىدا ياتقان ئاقسۆڭەك!
دېھقان مۇلايىم ئېگىشىپتۇ،
ئاندىن چامغۇرلار ئورنىدىن تۇرۇپ
ئوتياش بازىرىغا مېڭىشىپتۇ.
ئوخشاش بولسىمۇ چامغۇر، ئاق تۇرۇپ
نەرخىنى يامبۇغا ئېلىشىپتۇ...

ئەسسالام يولۇچى نەدىن كەلگەن بول
يات ئەمەس ئادەم، ئادەم ئاتىمىز.
يېپەك يولىدۇر قەدىمكى بۇ يول،
ئىشكىلەر ئوچۇق قونالغۇ ياتىمىز.
ھەممىمىز چامغۇر
يۇلار يەردىن كۆرۈنمەس بىر قول،
كۆك ئاسمانغا يىلتىز تارتىمىز.

2014 ـ يىل 9 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

جەنۇب شېۋىسى

بېشى، يوپۇرمىقى، غوزىكى بار،
ئېتىزدىن ئۈنگەن ساناقسىز كىشى.
ئىزدەپ ماڭغاندا ئۆز - ئۆزۈمنى مەن
سۇدىن ئاڭلاندى قەدەم تىۋىشى،
جەنۇبتىن كەلگەن سۇيى يوق كىشى.

قۇرغاقچىلىق توختار،
يامغۇر — كىرپىكتە يېزىلغان خەت.
سۆزلەرنىڭ مېڭىشى كىمگە ئوخشار؟
مەنە كىيىم كىيىپتۇ رەت - رەت.

پېشانەم ئويمان - دۆڭ،
ئۆڭۈم بۇغداي ئۆڭ،
شېئىرىم بۇغدايدىن ئالغان مول - ھوسۇل.

كەلدىم شىمالدىن، يامغۇر، شامالدىن
جەنۇب ئىسسىق قۇچاقلار مېنى.
تەلەپپۇزۇمدا، يېگەن تۇزۇمدا
قۇشقا ئوخشاش كۆتۈرۈپ يۇردۇم
ئۇنىڭ ئىسمىنىڭ ئېغىرلىقىنى.

«قۇش مېڭىسى بىلەن
ئىش ئىگىسى بىلەن».
دېھقاندەك تىنىمسىز ئىشلەيدۇ مېڭەم
نەدىن كەلگەن، كىم تېرىغان دەپ،
جەنۇبنىڭ تومتاق شېۋىسى بىلەن،
سېنى توختىماي ئىزدەيمەن ئىگەم.

2014 ـ يىل 10 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قىشلىق چاق

كەينىدىن قارىغاندا،
ئوتتۇرى ئاجرالغان قىزىل ئاي —
كېتىۋاتقاندا مۆدۈرۈپ قاردا،
قىزىل پوپايكىلىق قىز دەپ ئاتالغاي.

كەينىدىن قارىغاندا
دەرەخ شېخىدا ئولتۇرۇپ
مۇزدا كېتىۋاتقان ماشىنامغا،
قارىغان ئاق قۇشقاچ كەتتى ئۇچۇپ
تېيىلىۋاتاتتى چاقلار بىر يانغا.

قارىدىم مۇزدەك سۆزلەردىن
يات تىلدىكى ئۇستام بار ياققا،
ئۇ ماشىنامنى كۆتۈرۈپ يەردىن
دامكراتتا،
ئالماشتۇردى قىشلىق تۆت چاققا.

ھاياتقا تېشىدىن قارىغاندا
ئۇپرىسا تەن
مەڭگۈلۈك سەپەرگە ماڭغان جاندا
ماشىنا مەن
چاقلىرىم يەڭگۈشلىنەر ئۆلۈم بىلەن.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

پارچە ساقال

بار مۇنداق ماقال:
«ئادەم ئەتكەنگە تازىم ئەت».
ئۇزاتقاندا بىزنى ئاق تاغلار
ساقلاۋاتقان قىش ئۆچرەت.
تار جىلغىدا
ھېلىغىچە تۈزەلمەي بىر سەپ
پۆپۈكلۈك نەيزە تۇتقان چىغلار؛
سۇ ئۆز ئىزىنى ماڭغاندا ئىزدەپ
ئادەمسىز، قەبرىسىز بىر ئېقىن يىغلار.

غېرىبلىقنىڭ شېۋىسى قانچە؟
بوران غاراڭ ـ غۇرۇڭ ئاۋازدا،
ھاۋا، سۇ، تۇپراق سۆزلەر تۇرپانچە،
تەلەپپۇزى بىز چالغان سازدا.

پارچە ساقال، ساقال پارچە،
ئاي ئىككى پارچە، خىيال قانچە؟
ئايال ئايدەك ئىككى پارچە
سۇنار يىڭنەم يامىغانچە.

ئالەم كىتابىدىن پارچە ـ پارچە
زامان، ماكان، ئىنسانلار، بارچە...

2015 ـ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

كىيىم

چاپلاشتى ماڭا رودۇپايدەك.

بويۇم ئېگىز
ئۆلۈمدىنمۇ،
ئازابىم كېلەڭسىز، ئېنى كەڭ، سىمىز،
يالىڭاچ ھالىتىم ئادەممۇ، جىنمۇ؟

تاپىنىغىچە ئۇرالغان كېچە،
تىلسىم گۈزەللىك ئاي چىققان تۇرقۇڭ.
لەيلەپ قالىمەن كارىۋات ئۈستىدە،
بوراندا يىرتىلغان ئاق يەلكەن — ئۇيقۇم.

ئويغانسام
كۈن ئالتۇن رەڭدە،
كىيىۋاپتۇ كۈندۈز ئىچ كىيىم.
ئېگىلگەندە،
كۆرۈنۈپ قالار ھەممە ئەزايى —
بېلى
ئەگىملىرى،
ئويمىقى گاھى.

ئۆچكە — جۇۋىلىق، ساقاللىق كىشى،
ئامالسىز تىك ياردىن سەكرىگەندە.
مايمۇننىڭ ئىشتان بىلەن نېمە ئىشى؟
پەلتۇلۇق قاغا قاپقارا غەمدە.

www.uyghurkitap.com

زىياپەتتە مەن،
ئەقىدە ــ تاج، تاجىم بېشىمدا.
ھەممىدىن بەھۇزۇر ھەمدە كاتتا مەن،
پاكلىق نۇرى چاقنار بېشىمدا.

شۆپۈكلەر ــ مەن مېۋە يېگەندە
ئالدىراش - سالدىراش سالدۇرغان كىيىم.
غايىبتىن بىر ئاۋاز يېمە دېگەندە،
شەيتىنىم كۆرسەتتى بودەك ھەم شېرىن.

چەكلەنگەن مېۋىگە قول ئۇزاتقاندا،
ئادەم ئاتىمىز قىپيالىڭاچ.
ھاۋا تەگرىدىن ئۇيالغاندا،
ئۇيات يېرىدە بىر تال يوپۇرماق.

كىيىمىم ئەت رەڭ،
بىر كۈنى تۇيۇقسىز سىلىنىۋېتىمەن.
ئاندىن غەم ۋە شادلىقتىنمۇ كەڭ
پەستىكى ئاسمانغا كىرىپ كېتىمەن.

2014 - يىل 10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى.

چۈشنى دورىسى چاچقانداك

ئاچقانداك
بىر يېزا ئىككى قانىتىنى.

ئاچقانداك قىزغۇچ ھاياتىنى
قوناق پۆپۈكلىرى شامالدا.
سۈنىڭ مىڭ جېنى
ئىزدەر بىر دالدا.

ئاق بۇلۇتلار سۆرەيدۇ،
ئىگىسىز موزاي مۆرەيدۇ،
ئاۋازى ئويمان ـ دۆڭ.

دۆڭدىن چۈشسەم سۈيۈق رەڭدە،
ئاي ــ تۇل خوتۇن، كۆزلىرى مەندە.
مەن سۇندۇكتەك سۇ ئىچكەندە
جۇمەكنىڭ تۇمشۇقى يالغان.
لايدەك ۋەھىمەمدە
قۇش ئىزى قالغان.

ئىككى قۇلىقىم ئاڭلاپ بىر نۆۋەت
ئىلھامىم بەش كۇنلۇك قاچقانداك.
مازاردىكى بىر تۇپ سۆگەت
قوللىرىنى دۇئاغا ئاچقانداك.

www.uyghurkitap.com

ئاسماندىن چۈشكەن كىتابنى ئاچتىم،
تور، تۆشۈك كېچىدىن، دۇنيا ئىشىدىن
ئۆلۈم يوق يەرگە گىزىلداپ قاچتىم.

2014 ـ يىل 10 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

كىپىل ئىزدەش

كۆز قويغان ئالتۇن پەش
دەل - دەرەخلەرگە،
شىئىردەك گۈزەل سەھەردە.

جەنۇب قۇشىدەك كەلسەڭ ئەگەردە
چاڭگا تىزغىلى بۇ شەھەردە،
كۇندۇزلەر يىرتىلغان پۇرلاشقان ئاق بەت،
سەن كىپىل ئىزدەپ، مەن قاپىيە.

قاپىيەگە چۈشمىگەن سۆز سەن،
كىرپىك بىلەن قورشالغان كۆز مەن
كۆككە بويۇن قىسىپ قارىغاندا.

قېنى بىز يالغۇز قالغاندا،
قىزارغان كۇندەك نان ياققانلار؟
هارۋىغا تۆت پەسىل تىزغان باققاللار...
ياق، ياق، بۇلا ئەمەس، ھەممىسى،
بۇلا ئەمەس، تۇرمۇش مەنىسى.

ئالدىمىدىكى قەغەزدە
سۆزلەرگە ئىسسىق ئۆتۈشۈپ تۇرار،
كۆزلەر كۆرمەس، سۇركىشەر، پۇرار،
سىياھى ئاق، ھۆل بولار، قۇرار...

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

ياق ـ ياق،
شېئىرنىڭ بىردەملىك مەنىسى بولار.

مەن سۆزلەرگە بولۇپ كېپىل
يوقتىن بارنى كۆرسىتىمەن.
ئىسسىق جاننىڭ ئىگىسى بىر،
قورقما، مەڭگۈلۈكنىڭ ئىچىدە سەن.

2014 ـ يىل 10 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com

تۆت توپ دەرەخ

ئېچىلغان زامان كىتابى،
زامان بىرمۇ، ئىككىمۇ، ئۈچمۇ؟
«يول ئازابى گۆر ئازابى»
هايات سەپەردە كۆرگەن چۈشمۇ؟

سايدىن يۈگۈرۈپ چىقسا تۈلكە،
توپا چىرايغا يۈگۈرەر كۈلكە.
سايدىن ئۈزۈن ئەسلىمىلەر
ئايلىنار كېيىنچە بىر ياۋا گۈلگە.

چۆل ئىچىدىن هۆركىرەپ چىققان
كۆزىنىڭ ئېقى پۈلتىيىپ چىققان
ماشىنىنىڭ قورسىقىدا،
هەزىم بولمىغان ئۈچ ـ تۆت كىشى.
قىيسايغان بېشى،
كۆزىدىن تۆكۈلۈپ چۈشەتتى چۈشى،
شامالنىڭ خاتا يۆنىلىشى،
بىزنىڭ توغرىدەك،
چىقساقمۇ چەكتىن.

سوپەككە بېسىلغان يېسىۋېلەكتىن
يېشىل تۈگمىسى يېشىۋېتىلگەن
غۇنچە بوي چوكاندەك بىرقانچىسى.

سۇر بۇلۇتلارغا بېسىلغان يامغۇر،
ھۆلدەرمۇ بۇرۇتۇمنى بىر تامچىسى؟

يېزىنىڭ ئىسمى
چۈشتى ئاسماندىن
بىزنىڭ بىپايان تىلىمىزغا.
تۆت تۇپ تېرەك تاشلىغان سايە،
توشقۇزدى ئاپتىپىگىنى دىلىمىزغا.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

قۇم رەسىملىرى

تام تۆشۈكىدە ئېچىلغان ھەسرەت،
مۈشۈك قاراپ تۇرغان كوچىدىن
پەشتاقلارغا چۈشۈۋاتقاندا.

بىر تۇپ قىيىن سىز، يۈزى نېپىز قىز،
كەچكۈزدىن قىزىرىپ چىقىۋاتقاندا.
ھويلىدىكى بىر توپ سەيياھ بىز
قەدىمى ئاستا، خۇشاللىقى تېز.

قۇم قاتما رەسىملەرنى كۆرۈش ئۈچۈن
قۇم كېرەك، كۆز كېرەك، كۆزدە سۇ كېرەك،
كېرەك قۇم تاغدەك ئويغاق بىر يۈرەك.
قۇم كوچا، ئۆيلەر قۇم، دەرەخلەر قۇم،
قىيپاش ئېچىلغان قۇم دېرىزىدىن
ماراۋاتقان كىم؟
كۆرۈنمەس باش.

قۇمدىن ياسالغان ھەممە ئازابىم،
خۇشاللىق ياسالماس ئەزەلدىن مەندە.
بىز شۇنداق ئويلىغان، ئىشەنگەن دەمدە
سىزىلغان بىپايان قۇملۇق كۆپ رەڭدە.

www.uyghurkitap.com

بۇرۇلدى مۇشۇك چەكسىز كوچىغا
نوركا پەلتۇسىنى سىلىغۇيتىپ.
قۇم سانالماقتا،
بىز كېتىپ...

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى.

ئۇرۇق ـ تۇغقانلار باراۋىتى

قۇلاقلار يورۇپ كەتتى
ئاسمان پۈتى گەپلەرنىڭ
ئاستا ئۆرلىگەن ھىلال ئىپىدا،
يا دەملىگەن چىپىدا
سىگنى چىقىپ قالغان
ناتونۇش تەمنىڭ.
تونۇش بىر غەمنىڭ،

ھەببەللى،
تۇغقىنىم ئابدۇۋەلى
سېتىۋاپتۇ ئۆيگە
ئاسماننىڭ كۆك پارچىسىنى.
ئاسما گىلەمدەك قاپتۇ ئۆزىگە
سىيدام كۇندۇز ۋە گۈللۈك كېچە.

مۇشۇكىمىز توختىماي مىياۋلايتتى،
بىسەرەمجانلىق ئۇنىڭ ئىسمى.
سۈزۈك ئۆيدىن دات ئۆيگە قايتتى،
بىراق يوپيورۇق سۇنىڭ ئىسمى.

ئىككى سۇ،
يەتتە سۇ،
ئون سۇ،

www.uyghurkitap.com

قاتتىق، قىزغۇچ قىسمى بۇ
تۇرمۇشنىڭ،
زورۇقۇپ يەۋاتقىنىمىز.
يىللار قۇرتتۇر يۈزىمىزدىكى
ياغاچتەك يۇمشاق يېپىلگەندە بىز.

بىر تۇغقان،
ئىككى تۇغقان،
ئۈچ تۇغقان،
نەدىن كەلدۇق دەپ ئويلىساق؟
يەردىن ئۈنەپتۇق،
يىلتىزلىرىمىز بىر بولۇپ چىققان،
سۇدا ئۆزگەن، ئاسماندا ئۇچقان...

ھەممىمىز بىر بىپايان ئۆيدە،
ھەممىمىزنى قىلىپتۇ تۇغقان.

2014 - يىل 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى.

ۋانندا يۈيۈنۈۋاتقان ئىككى ئوغلۇم

قىش پەسلى ئاق قۇم
كىرمەكتە دېرىزە ئاراچلىرىدىن
بىز چۈشكەن ئېگىز مېھمانخانىغا.
ۋانندا يۈيۈنۈۋاتقان ئىككى ئوغلۇم
بىر جۈپ نېلوپەرگە ئايلانغانلىقتىن،
نەمخۇش خۇش پۇراق توشتى خانىغا.

سۇنىڭ مارجىنى چاچرىدى تاشتىن
ھاياتىم ئاق مارجان ئۇنىڭ قولىدا.
جۈپلەپ قوللىرىمنى دۇئاغا ئاچتىم،
كۆكتىن چۈشۈۋاتقان كۆك شولىدا.

2014 - يىل 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

تۇرپان

قۇياشتىن ئۈزۈلۈپ تۇرپان،
بىر شىڭگىل، بېرىلگەن كۆك كېچىگە.
تۈزۈمى ئۈزۈمدەك ساڭگىلىغان،
كۆك ئاسماندىن مەسچىت ئىچىگە.

تاغلار دولقۇنلاپ،
توختىغان توپان.
كىرسەڭ چوڭقۇرلاپ
دېڭىز ئاستىدا قۇپقۇرۇق تۇرپان.

تويۇپ ئوقۇساڭ خەتلىرى ئاق تۈن،
تۈيۈقتا ماڭساڭ غاردا تاڭ ئاتقان.
ياتقان ئىت چىشىدەك غاردىكى تاشلار،
قاتقان بىرقانچەيلەن، تىرىلىۋاتقان كۈن.

جامائەت بامداتتىن قايتقان.
ئاسمانغا مېڭىش ئۈچۈن
كىشىلەردىن سورىساڭ يول،
گۈمبەزدە يول بەلگە ـــ ھىلال ئاي تۇرغان،
جاۋاب بەرگۈچى ـــ
توپىدىن يارالغان ھالەتتە تۇرغان
شۇ تومتاق ئىنسان.

قارىدى نوھ ئەلەيھىسسالام
تاغلار دولقۇنلاپ
توختىغان توپان،
154 مېتىر كىرسەك چوڭقۇرلاپ،
دېڭىز ئاستىدا قوپقۇرۇق تۇرپان.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

چاقچاقچىلار سورۇنى

سوزۇلۇپ بويۇنى
ئوغرىلىقچە ئاڭلاۋاتقاندا
قىزىرىپ كەتتى ئالمىلار شاختا.
قىزىپ كەتتى مەشرەپ سورۇنى،
سۆز ئويۇنى، كۈلكە ـ چاقچاقتا.

قىزغۇچ لەۋلەر ئېچىلدى
گۈل بەرگىدەك.
نازۇك مەنە ئېچىلدى،
چىت كۆڭلەكتە، چوڭقۇر تامبالدا
بولغان قىزدەك ئەرگە بەرگۈدەك.
سۆزلەر بىر ـ بىرلەپ سەپكە قېتىلدى،
جۈملە سەپ ـ سەپ مېڭىپ كەلگۈدەك.

چاقچاقچى
ئەتمەكچى
تۇرمۇشنىڭ تۈندەك تۆشۈكلىرىنى،
مەنىسىزلىك تېشىۋەتكەن.
غەم ـ قايغۇ مەرگەندەك كۆز قىسسا
چاقچاقچى قاچماقچى قاچقاندەك جەرەن.
بىز ھەر كۈنى كۆتۈرۈپ كەلگەن
تارىخنىڭ ئېغىر چاقچىقى ھەم.

تەرلىمەكتە ئۇيغۇر تىلى
ئىپادىلەشكە بىر مەنىنى ــ
ئاسمانلاردىن مېڭىپ كەلگەن.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

دېھقانلار بازىرى

ئاسماننىڭ كۆك يوچۇقىدا
بىر توپ ئەرۋاھ يورۇۋاتاتتى.
بازارنىڭ ساپال رەڭ پۇچۇقىدا
دېھقاننىڭ يۈزى يورۇۋاتاتتى.

كونا ساياھەت كىتابى
ئالدىمدا ئېچىلىپ تۇراتتى،
رەڭلەر بىلەن، ئاۋازلار بىلەن
ئوغلۇم ھەجىلەپ ئوقۇماقتا،
ئۆزى ياخشى كۆرگەن پۇراقتا.

ھەر خىل مېۋىلەرنىڭ ئىسمى
غالتەكتە نۇر چېچىپ تۇراتتى.
چۈش ۋاقتى —
بىر مېۋىنىڭ سارغايغان قىسمى،
بىز ئەمەس سايىمىز قول ئۇزاتتى.

چالا ئۇكلەنگەن قوچقار كاللىسى
پىشىپ كەتكەن،
قوللارغا چاپلىشىپ كەتكەن،
پادىشاھنىڭ بېشىدەك
يەڭگەن قوللار تالىشىپ كەتكەن.

بىركۈنى
چىۋىن بولغان ۋاقتىمدا،
تاقىرباش راھىبنى نوم ئوقۇۋاتقان
گىژىلداۋېرىپ قىلىمەن بىزار.

بىركۈنى پەي قەلەم بىلەن
ھەدىس خاتىرىلىگۈچى مۈنداق يازار:
«شەيتان تۆخۆملىغان بازار».

بىركۈنى بارچە كىشىلەر
بىر دېھقانغا ئەگىشىپ
شوئار توۋلىشىپ ئېتىزدا ئىشلەر.
ئاشلىقتا ئەمەس بەلكىم ئاچلىقتا
بارچە ئەللەردىن ئېشىپ كېتەر.

دېھقانلار بازىرىدا
كۆردۈم بەختىيار دېھقاننى
بەھۇزۇر يېمەكتە ئۆپكە ـ ھېسىپ.
باقماقچى بولدۇم مەنمۇ جاننى
قەلەمنى، دەرد ـ ئەلەمنى تاشلىۋېتىپ،
(جاجام بىر پاي ئوق قىلمىسا نېسىپ).

ئويلىدىم ئۇستۇمدىكى ئاسماننى،
ئۇستىمىزگە چۈشمىگەن بېسىپ.
ئويلىدىم تەقدىرداش بارچە ئىنساننى،
ئالەمگە مەڭگۈلۈك قويۇلغان ئېسىپ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

بىر بېسىپ، ئىككى بېسىپ
توپا ـ چاڭدىن چىقىپ كەتتىم،
تىرىلگەن ئادەمدەك
يېڭى ھاياتىم...

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئىككى تۇتقۇچلۇق ئەگمەچ جامدا قەھۋە ئىچىش

ۋاز كېچىش —
بىر خىل قىزىل سۇيۇقلۇق
ئىسسىق ھور چىقىپ تۇرغان،
پادىشاھنىڭ زىياپىتىدە
دېۋىدەك بويى بار بەستلىك غۇلام
سەدەپ ئاپقۇرغا ئېگىلىپ قويغان.

قولىدا ساپال جام شاراب توشقان،
قوڭىدا غىلدىرلىغان شايى ئىشتان،
ئوڭىدا مىڭ ياشلىق موماي، بىر چوكان
ھەر قېتىم مۇزبېغا كىرىپ چىقسام.

يېقىنلاشسام ساڭا ھەر قېتىم
ۋۇجۇدۇم جام، بىر تاشقىن كۆچتىن.
سۇ يالقۇنىدەك نەم لەۋلىرىڭ،
سېرىلار قوللىرىم ئەگىم تۇتقۇچتىن.

ئىككى تۇتقۇچلۇق
ئەگمەچ قەدەھتە
بەردى ئەسقەر قەھۋە قۇيۇپ،
شىرەگە غەمدەك دۆۋىلەنگەن
ئۇيغۇرچە گېزىتلەرنى سۇرۇپ قويۇپ.

نەقەدەر نەپىس ـ ھە، سىنچىلاپ باقسام
يوق ئىدى بۇنداق جام، ياساپتۇ ئىشچى.
يوق ئىدى قەھۋە، سۇ، ئۇسسىغان ئىچتى.
تام تۆشۈكىدىن تۇغۇلغان ئىنسان
بىلمەس ھېچقاچان رەھمەت دېيىشنى.

كەچتە قەھۋە ئىچكەچ
جاندەك ئىسسىق سۆزلەردىن
قارىدىم قاراڭغۇ تېنىم ئىچىگە.
ئېچىلغان ئاسمان كىتابىدەك
ئېچىلغان چەكسىز روجەك كېچىگە.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

ئايالچە ئاياغ

ئۆچۈپ بولدى ھەممە چىراغ،
ئاسمانلاردا.
يورۇپ كەتكەن بىر پاي ئاياغ
ئۆيدىن چىقسام تۇرار زالدا.

— تۇرۇپسىزغۇ يولىڭىز قاياق؟
خۇرۇمىڭىزنىڭ رەڭگى قاردا،
ئاز - ئاز توختاپ، يەنە توختاپ.

تەن دەسسەلگەن نەم ئىزلاردا،
سەن كىيگەن پۇت تارتىپ، تۇتۇپ
ئەت رەڭ، قىزىق، يالاڭئاياغ.

جىنىنىڭ بارىچە قېچىپ كەلگەن،
كىم كىيگەن؟ جىن كىيگەن يەككە پاي ئاياغ.
ئوڭغا بۇرۇلسام ئوڭخەي ئاتالغان،
سولغا قاچسام سول تەرەپتە جان.

بىلجىرلايدۇ چەكسىز بىر ئادەم،
— ئۆلۈم يالغان، ئۆلۈم يالغان!
بىلمىگەنگە ئا غەم يا ما غەم،
بىلگەنلەر پات - پات ئۇنتۇپ قالغان.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

بىر جۈپ ئاياغ يالغۇز قالدى
ھەممە يەردە.
ئۈشتۈمتۈت،
ئىگىسىنى ئىزدەپ ماڭدى
ئۆلگەن پۇت.

2014 ـ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

شاھمات

قۇم بارخانلىرى، ئاق، قارا ھەسرەت.

توختارمەن تۇيۇقسىز
مېڭىشنى ئويلاپ
قۇم تاغلار بويلاپ
تېز پويىز تونېلغا كىرىۋاتقاندەك.

پادىشاھ سۇرلۇك،
گەردە
تۇرلۇك - تۇرلۇك
پەنت ئويلاپ، بەند قىلىپ، قىرقىتىپ ئويناپ
تەرەپ - تەرەپتىن بېرىدۇ زەربە.

توپ
ھەر ۋاقىت ئورنىدىن قوپۇپ
ماڭار پەسكە تىك
ئەردەك سۇلكەتلىك.

ئىنچىكە ئاۋازدا ئەركىلەر پىل:
— نېمە قىل،
مېنى قىل!
قىل ئۇيان، قىل بۇيان كەتكەن ھەر دودا
قىلغىلى تاس قالار جاندىن جۇدا.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دېرىزەم ئاق قارغا بەردى ئورۇن
ئىس قارا ئاتتەك ئەگدى بويۇن.

ھەل قىلغۇچ مىنۇتلار، مىلتىق تەپكىسى
مات بولغان پېچكا،
پېچكا ھەممىسى.

ئالدىدا ياۋروپا خەرىتىسى
قۇبلايخان بىر قول شاھمات ئويناپ
قەدەھ كۆتۈردى ئۇتتۇم دەپ ئويلاپ،
ۋادەرىخ، يەڭگۈچى مەڭگۈلۈك كىشى.

2014 - يىل 11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى.

قاسقان شەپكە

1

ئاغزىم بار قوشۇق سالمىغىن گەپكە،
قورالىم سۆكۈت شاكىكاك ئوقۇرمەن.
قاراپ دېرىزىدىن سەن بار تەرەپكە
ئاپئاق يېزىلغان قارنى ئوقۇيمەن.

قاپىيە ئاسماندىكى يازغۇچىدا
كىرپىكىم ئۇچىدا تامچە تاڭ ئاتتى.
ئاق قاپلىغان جىمجىت كوچىدا
ماشىناڭ لاپ ـ لاپ كېتىۋاتاتتى.

2

قېچىۋاتىمەن، قېچىۋاتىمەن
قېچىۋاتىمەن چوڭقۇر مەنىگە.
ئىچىدىن پاناھلىق ئىزدىگەن ئادەم
كېتەر تاشلاپ تېنىنى بەزەن.

يېپىلغان تەن،
ئېچىلغان شېئىر.
سۆزلەر قورقىدۇ،
كۆزلەر گۇمانلىق سىر ئاچىدۇ.
ئوغرى پۇتلار قاچىدۇ

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

ئۈزۈۋېتىپ يىپ ئۈچىنى.
ئىنسانلار كارۋىنىدىن ئەپقاچىدۇ،
بۇلاپ بەخت ئاتلىق يولۇچىنى.

3

ئىنىم تۇرسۇنجان
ئاددىي بىر ساقچى
چارلار كوچىنى.
ئۈزمەي چىقىپ تۇرغاچ چاتاقچى
ھەر كۈنى ئۆيىگە قايتىدۇ ۋاقچى.
قاسقان شەپكىسىنى كارىۋاتقا قويۇپ
ياتقان بالىسىنى سۆيۈپ قويۇپ،
كۆزىتىۋاتقان مۇرىدە تۇرۇپ
ئىككى پەرىشتىدەك —
ۋەزىپىسى ئېغىر پەرىشتىدەك،
ئۈشتۈمتۈت ماڭار ئورنىدىن تۇرۇپ.

تىرىكنى ئۇخلاتقان،
ئۆلۈكنى ئۇيقۇدىن ئويغاتقان،
كۆككە كۈن، ئاي، يۇلتۇز ئورناتقان،
مۇھەببەتنىڭ ئوربىتىسىدا
ئايلاندۇرۇپ ئويناتقان،
ئۇلارغا ئىنساننى باش دەپ ئويلاتقان.
ھەربىرىمىز بىر بۈيۈك ساقچى،
ساماۋى تۈزۈمنى بىزگە قوغداتقان!

4

مەن ئاسمانغا بارماقچى،
چىقتىم سايەمدىن.
كۈن ــ ئايلانغان نۆۋەتچى ساقچى،
كۆز ئۆزمەيتتى ھەربىر ئادەمدىن
ئىش تەرتىپى قىلدەك ئىنچىكە
خاتالىق پەرقى نۆلدەك ئالەمدىن.

5

تىل ساقچىسى
مېنى شېئىردىن قوغلىماقتا.
زېمىندا ھەربىر ئەخلاقلىق كىشى،
ئاسمان تەرتىپىنى قوغدىماقتا.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

تاپانبېلىق تېغى

تاپالمىدىم ماشىنىلىق،
ئېزىپ قېلىپ
سەھەر يورۇتقان كۆك ئايلانمىدىن.
تۇيغۇم بىلەن يوللارنى سىزىپ،
مەن يازغان شېئىردەك ئەركىن مىسرالىق
شەھەر ئەتراپىنى تۆت ئايلانمىدىم.

تاغ يۇمىلاق كۇندۇزدەك،
تاغنىڭ ئىسمى تاپانبېلىق،
قۇيرۇق قىسمى يايسىمان، ئاق.
ئەگىپ ئۆتۈپ مايماق - سايماق.
قىشنىڭ ئاپئاق دولقۇنىدا
بىر بازارغا كىردىم قايناق.

ئەينەكتەك بازار ئەكس ئەتكەن،
قىقاس - چۇقان ئەۋجىگە يەتكەن.
تەلەيلىك ئۆلۈكلەر دەس تۇرۇپ كەتكەن
جەڭگاھ تۇرمۇشى.
جەڭ ھارۋىسىدەك سۆرەپ كەتكەن
قەھرىمان باققالنىڭ كۆرۈنۈشى.
نان يېمەسلەرگە كۈچ بەخش ئەتكەن
ئۆلۈكلەرنىڭ باي بولۇش چۈشى.
كونا ئۆتەڭدىن يېڭى ئۆتكەن
يىپەك يولىنىڭ
قۇملۇقلاردىكى يېشىل يۆنىلىشى.

قەدىمى قۇتلۇق
قەدىمكى ئۇيغۇر.
تۇرۇپتۇ بىر پۇتلۇق،
تېرەكلەر بىز بىلەن يۇرتلۇق.
يول ئىچ مايماق، ماڭغانلار ياكى
ماڭغانسېرى، پېتىشماي تۇردۇق.
غېرىبلىق غىچىرلار بار ئۇچ - تۆت چاقى
بىز بازاردىن چىققۇچە تاكى...

بېشىدا چاقنار
كونا تاجى،
ھەربىر ئادەم بىر پادىشاھ —
تاشلىۋېتىپ تاجۇتەختىنى،
بولغان غەمسىز ساكىيامۇنى
مەڭگۈلۈكتىن تېپىپ بەختىنى.

ئۆتۈپ كەتتىم ماشىنىلىق،
تاغنىڭ ئىسمى تاپانبېلىق.
ئۇزۇپ كەتتىم زىكىر قىلىپ
كۆپ ئىسمىغا بىر مەنىلىك.

2014 - يىل 11 - ئاينىڭ 21 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرلا ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئانام بەرگەن تەكىي

ئانام بەردى
گۈللۈك تەكىي،
بەردى كېچىنى گۈللىرى بىلەن.
يىرتىق ئۆيىقۇمنى تىكىپ بەردى،
يىڭنىدەك تال ـ تال كىرپىكى بىلەن،
تەكىيدەك يۇمىلاق كۈنلىرىم ئەمدى...

بېشىم ياستۇققا تېگىش بىلەن
چۈشۈم رامكىدىكى رەسىملەردەك،
ئومۇرتقام ئېگىلىپ كەتكەن،
چۈشىسەم كارىۋاتتىن تۆت چاسا غەم.

قۇياش ئايلىنىدۇ،
ئايلىنىدۇ ئۆلۈككە تىرىك،
ئادەملەر قوۋملارغا ئايرىلىدۇ،
ئۆزى چۈشەنگەن ۋاقىت بويىچە ـــ
يۆنىلىشى ئەگمەچ ياكى تىك.

كۈن نۇرى تىك چۈشكەن شەھەردە
كۈندەك يەتتە ئايلىنىپ چىقتىم
كەبىنىڭ ئەتراپىنى تاڭ سەھەردە.
توپىغا قايتارمەن توپىدىن چىقتىم،
چەمبەردەك بىر نۇقتا باردۇر ئالەمدە.

توپىدىن چىققان ھالەتتە ئانام
كەم سۆز، كۆڭلى تۈز، ئەگرىسى يوق.
ئەگمەچكە ئىشىنەر ئادەتتە ئانام
يېرىم ئاي مۆجىزە، يارالغان تولۇق.

يارىم باش قويدى گۈللۈك تەكىيگە،
ئۆلۈمنى سىزدىم،
ئۆلۈم — تىك سىزىق.
مەنە چۈشۈپتۇ ھەربىر قوۋمگە
بەلگە تۈز يا يايسىمان يېزىق.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئات

مەن ھاياتقا تامچىلاپ كەلدىم،
كۆكتىن تامدى ئىنسان ئۇرۇقى.
تەن ئاساۋ ئات قامچىلاپ كەلدىم،
سىنىڭ ئىتىڭ ئاتىنىڭ ئومىقى.

ئوخشار جاڭگالغا
تۇرمۇشنىڭ قاراڭغۇلۇقى.
ئاق قەغەزدىن چاپتىم ھەر يانغا،
قەلىمىم مالچىنىڭ ھاسا تايىقى،
ئۇچراشتىم توساتتىن يارغا ـــ ئاق تايغا.
ئاي ئۆتتى، يىل ئۆتتى كېيىنمۇ تېخى
سۆرەيتتى تەن ئىتىم سازلىقتا ـــ لايغا.
سىمىز شەيتىنىم ئالاتتى مىنىپ،
قالاتتىم بەزىدە پۇشۇلداپ تىنىپ
تەن ئارتۇق يۈك، يۈك بولۇپ قىلىپ.

ئىغىرلىشىپ كۈنسېرى ھايات
چىقالماي كۈندۈزدە قاراڭغۇلۇقتىن
تالاي كېچىلەر ئىزدىدىم قانات
بىر ۋاراق ـ بىر ۋاراق چۈشكەن يورۇقتىن.

مەن ئەركىن ئات قۇتۇلدۇم ھەيھات،
ئىنسانغا خاس بويۇنتۇرۇقتىن!

ئاھىم يەتتى، يەشتى خۇدايىم
ئارغامچامنى ئۈز قولى بىلەن.
كەچۈر يارىم، سادىق ھەمراھىم
ئاتلىق مەن، دۇلدۇلۇم — ئىگەم بەرگەن تەن.

2014 - يىل 11 - ئاينىڭ 23 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uygurkitap.com

بىر كۈن ياكى بىر كۈندىنمۇ ئاز

قوي، قالپاقلىق پېرسوناژلار قوي!
كىتاب تەكچەمدىن،
توپىلىرىڭنى قېقىۋېتىپ.
ئايتماتوف كەتكەن ئۆلمەس بىر دەمدىن
بىر خەت بىر خەتتىن تىرىلىپ چىقىپ.

بېشىمدا مېنىڭ بىر كۆرۈنمەس تاج
ئۇيغۇر تىلىنىڭ پادىشاھى مەن.
قىرغىزچە قالپاقتا چوڭ كەلگەن ئەي باش،
بىرگە بىز مەڭگۈلۈك بىر تېما بىلەن.

توختىدىڭ
«ئەسىردىن ھالقىغان بىر كۈن»دە سەن،
سۈرە «كەھف»نى ئوقۇۋېتىپ
توختىدىم كەپتەردەك مۇڭلۇق ئۇندە مەن.

سانى بىزگە قاراڭغۇ بىر توپ
ئۈچ يۈز توققۇز يىل غاردا ئۇخلايدۇ،
زالىم شاھنىڭ زۇلمىدىن قورقۇپ.
ئۆلۈك ئادەمدەك كۈننى ئۇقمايدۇ،
بىر كۈن ياكى بىر كۈندىنمۇ ئاز
ياتتۇق دەيدۇ ئورنىدىن قوپۇپ.

يەتتە بولسا ئۇلار ساناقتا
ئىتى بىلەن بولار نەق سەككىز.

ئالتۇن زەنجىرلىك قۇياش باغلاقتا
كۈنلەر يەتتە، باغلانغىنى بىز.
كىملەر شەھۋەتتە؟ كۆيگەن قۇياش
زىناخور ھەرىكەتتە، باغلانچىسى يوق.
ئىنسانلار بىلەن بىردەك قارىشى —
يۇلتۇزلار چەكچىيىپ تۇرغان دورامچۇق.
كەبىنى ئايلاندۇق سائەتكە قارشى،
ئايلىنار كۈننى ئۇلار يوپيورۇق.
زىناخورلار ئاۋۇسا توپ - توپ
ئۇلار ئوربىتادىن چىقار قوپۇپ،
سۈركىلىشىپ، سوقۇلۇپ، سوقۇپ
ئوت يالقۇنىدا كېتەر يوق بولۇپ...

ۋاقىت ئاسمان زاپچاسلىرىدىن
بىزگە قوراشتۇرۇلغان رىتىم.
ئاسمان جىسمى بىزنىڭ جىسمىمىز،
قۇياش — سائەت، بۇزدۇق بەش قېتىم.
كۈن يەتتە كۈن، يەتتە نىھايەت،
يەتتىنچىدە بولار قىيامەت...

قورقۇنچلۇق ھالدا باقتىم ئاسمانغا،
يوقتۇر دالدا، تۆپىمىز ھاللاك[1].
نېمە چۈشسە چۈشەر ئىنسانغا
پەسكە قارىماي ئۈستىگە قاراڭ...

2014 - يىل 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنى.

[1] ھاللاك — ئوچۇق (يەرلىك شېۋە)

چارلىس سىمىكنىڭ[1] يېرىم تال قېرىندىشى

1

ئۇچى ئۇچلانغان
سۇنغان ئوتتۇرى،
سۇنۇلغاندا چارلىس سىمىكقا
بېلگىرادنىڭ تېگىشلىك قولى.
باشباشتاق تارىخ ئۈستى مىخقا،
قىتئەدىن قىتئەگە يۆتكەلدى يولى.

ئامېرىكا
تىنچ ئوكيان بويىدا
ئاق دولقۇنلارنى ئويناۋاتاتتى.
بىر بالا يېرىم تال قەلەم قولىدا
ئىنگلىز تىلىدا ئويلاۋاتاتتى،
مەن يازماقچى بولغان شېئىرنى.
بىز ھەممىمىز تىل مۇساپىرى
ئىزدەۋاتقان ئۆلمەس بىر تىلنى.

2

قىش مېنى ياز دەيدۇ،
قىزىلگۈلنىڭ ياپرىقى بىلەن.

[1] چارلىس سىمىك (CHARLES SIMIC) 1938 ـ يىلى يۇگوسلاۋىيەنىڭ بېلگىرادتا تۇغۇلغان، 16 يېشىدا ئامېرىكىغا كۆچمەن بولۇپ كەتكەن ئامېرىكا شائىرى.

دىرىزەم ئاسماننى ئاز دەيدۇ،
نەزمەمدىن قارىسام بىپايان ئىكەن.
يېرىم قار مەن دېگەن پۈتۈن ساز دەيدۇ،
چالسام پۈتۈمدا غىچىرلايدىكەن.
سىنىڭ يازغىنىڭ زېمىندا بولسا،
مېنىڭ ئىشتىكىنىم سامادا ئىكەن.

3

ئاق يولۋاس قەغەزدىن چىقتى ئېتىلىپ،
قورقۇۋاتىمەن.
بىر ئاۋاز چېكەمگە كەلدى ئېتىلىپ،
شېئىرىم قان رەڭ، قورقۇۋاتىمەن.
شېئىر يېزىپ، غىزا يەپ، سۇ ئىچىپ
قورقۇۋاتىمەن، ئەي چارلىس سىمىك
چۈنكى ھېچكىممۇ كېتەلمەس قېچىپ
ئەزرائىل بار بولسا بىز تۇرغان يەردە،
ئىنگلىزچە ۋارقىرىسا ۋە:
— جۇڭگولۇقمۇ سەن؟
ئاسماندىكى يۇلتۇز ئارتۇق دەپ.
قاراڭلار تېخى مۇسۇلمان ئىكەن
يېرىم ئاي ئارتۇق، ئايغا باردۇق دەپ.
ساقىلى نەچچە مىڭ يىل ئۆسۈپ كەتكەن
يىپەك يولىدىكى مەن ئارتۇق ئادەم.
بۇتخانا، چىركاۋدىن كۆچۈپ كەتكەن
ئاللاھنىڭ ئۆيىگە بېسىپ قەدەم.

ئىشكى ئوچۇق، چىرايى ئوچۇق
ئادەم ئاتا ساقلاۋاتاتتى

قوۋم بويىدا ئەۋلادى بىلەن.
قاپىيەم يەتتە بەت ئاسماننى ئاچتى،
ھەممىمىز بىر ئادەم، ئۆيگە كىر ئادەم!

4

چارلىس سىمىك
مەن سىنىڭ ناتونۇش قىرىندىشىڭ،
كىردىم ئاياغ سىلىپ
سىيدام شېئىرىڭ ئىچىگە ـــ
ئۆيۈمدەك كىلەم سېلىنمىغان.
خىرۇستال چىراغلار ئېسىپ كېچىگە
ئاسقۇچى تىلغا ئېلىنمىغان.
كۈندۈزنىڭ توشقۇزۇلغان ئاق بېتىگە
نۇرنىڭ ئاپتورى يېزىلمىغان...

چارلىس سىمىك،
ئىنگلىز تىلىدا قېشىڭغا كېلىپ
ئالەم تىلىدا سالام قىلدىم،
سالىمىمنى ئالغايسەن ئىلىك.

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

شالىلىق بىنا

چىرايلىق ئايال — قەرەلسىز مىنا،
دەڭسەپ دەسسە،
پارتلاپ كەتسە،
مېڭەڭ بازارغا چېچىلار پۈتۈن؛
گۈرۈچچى چوكانغا باققىنىڭ ئۈچۈن
كەمچىلەپ بەرگەندە يايپاڭ كەپسەندە.

ياغلىقى دەيدۇ: — تونۇپ كەپسەن - دە!
زۇۋان سۈرمەيدۇ قولىنىڭ ئۈچى —
قامالىلاپ تۇتقان نازۇك قۇش پۈتى.
يات دېھقان تىلىدەك ئاق گۈرۈچى
ئاغزى ئېتىك تاغار - تاغاردا،
مېنى تونۇماس، تونۇماس ئۇنى.
يوق قىزىل گۈرۈچ پۈتۈن بازاردا،
يوق بىز چوڭ بولغان شالىلىق دولقۇنى.
بىنالار تۇغۇلۇپ چاسا - چاسا
قاچقان، مۆككەن، ئۆلگەن ئېتىزلار.
كۆرۈنمەس ئەمدى ئۇ يەرگە بارسا
كۈزدىكى شال ئاتلىق ئالتۇن چاچ قىزلار.

بىنادىكى شالىلىق ئەرۋاھى
بىز كىرگەندە، چىقىمۋاتقاندا
زەيدەك ئۆرلەر پەشتاقتىن گاھى،
چىرايى كۆرۈنەر سارغۇچ تامدا.

www.uyghurkitap.com

خىزىر چىشىدەك چىچىلىپ ياتسا،
يەتسە بىر تال گۈرۈچنىڭ ئاھى،
دېھقاننى يەرگە تېرارمۇ قايتا
چاڭگاللاپ تۇتقان قۇشنىڭ خۇدايى.

قانتىنى دۇئاغا ئاچقان
بېلىق ئالغۇچتەك گۈرۈچنى تەردىم.
قازناققا كىرەلمەي ئۆركۈيتتى چاشقان،
سۇ ئىچمۇاتقان ئەرۋاھ بار يەردىن.

مەن ماشىنىدا،
قاتار ـ قاتار شالىلىق بىنا
ئۆتۈپ كەتتى غېرىبقىنا...

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

يەرلىك سەۋزە

— ئىسمىڭىز نېمە؟
چىلگە سەۋزە.

— نەدىن كەلدىڭىز؟
— ئاق يەردىن،
مېنىڭ يارىم يار بويىدا
هارماي كولار، كەتمەن قولىدا.

— ئاق سېرىق چىلگەم، مەن سىزگە كۆيدۈم،
سىزنى ئالاي دەپ چىققان ئۆيدىن.
خوتۇن قويۇق ئاش ئېتىمەن دەيدۇ،
بولمىسا يامانلاپ كېتىمەن دەيدۇ.
مەن سىزنى ئىزدەپ، غۇنچە بوي قىز دەپ،
كەزدىم بازارنى ئەشكەن لەڭمەندەك.

— بازاردىكى شالغۇت، ئەركەك زەدەك،
مېنى تاپالمايسىز سەت، قارا مەدەك!

— بىر چىشلەم خېنىم ئايلىناي سىزدىن،
كەتمەك بۇنداق يۈز ئۆرۈپ بىزدىن.
دىقماق، تاتلىق، سۇلۇق ئىدىڭىز،
نېمە دېگۈلۈك، نېمە يېگۈلۈك؟
— ئەخمەق! ئىلغىماي كەلسە يېدىڭىز،
تاتلىقنىڭ نازى بار تۆت تەڭگىلىك...

— ئاڭلىدىڭلارمىكى ئۇيغۇر كىتابخان؟
قۇلىقىڭلار تېخى يۇلۇنمىغان.
ھەۋەس قىلمىدىڭلار يەرلىك سەۋرىگە —
ھەۋەش[1]، يۇزى توپا، يۇيۇلمىغان.

چىلگە سەۋزە ـ كۆكى بار ياركەن،
قەدەم جايى ئاقسۇ يا يەكەن.
تېرىپتۇ دېھقىنىمىز ئويلىماپتۇق بىز،
دېھقاننى كىم تېرىدى ساقلى باركەن؟

2014 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

[1] ھەۋەش — قاغىلىق شېۋىسى سەت، كۆرۈمسىز دېگەن مەنىدە.

ئايكۆل

ئىسمىمىز يېقىن چۆل،
بىر قىسمىمىز ئاي.
ئاي،
كۆلدە.
كۆل،
قاراڭغۇ قولاقتا.
ئاڭلاۋاتاتتىم ئەگرى - بۈگرى،
گېپى توگىدى ئالما پوراقتا
مەڭزى ئالمىدىن قىزىل جۇۋاننىڭ —
جەرەندە كىرپىكى، كۆزى بولاقتا.

— بەشتوگمەندە توي بولدى
مانتا كۆرمىگەن موللا قوغۇنچى
قاسقانغا دوم چۈشۈپتۇ،
ئالغان خوتۇنىنىڭ ئۈچ شۆمى باركەن
«توگىنىڭ كۆڭلى يانتاقتا چۈشۈپتۇ»...

پوتون مەنزىرە:
يېرىم چۆل، ئەرۋاھ كۆل، ئەرمۇدون خىرە.
لايدىكى كىشىلەر، ئايدىكى پوت،
بىر قەبرە يوروتۇپ تورغان تىرىك يورت.

قاراۋەردى سىڭار كۆزىدە
بىز ئونى كون دەپ ئاتىمىدوق.

يۇرت ئىسمى مۇساپىر كەلكۈن سۆزىدە،
بىز سۇنى كېكەچ دەپ داتلىمىدۇق.

توغراقلىقتىن قاچقان قىرغاۋۇل
قۇم قازاندا قايناپ توختىدى.
يۇرتۇم قۇملۇقنىڭ يېشىل تۇخۇمى،
تۇخۇمدىن چىققىنى يۇلتۇزلار ئىدى.

قېرى ئەرمۇدۇن دەرەخلىرى
ئىچىدە قاتتىق كىشى باردۇر.
كەكە دەستىسىدە تاشتەك چىڭ سىرى،
تاشنىمۇ تاشلىماڭلار ئىشى باردۇر -
ئېغىرى يوق.
قاغىنەك قاقشال نېمە مېۋىسى باردۇر
قاغىدەك كېچە قونماقتا توپ - توپ...

كۆلدىن ئاي چىقتى،
سۆزدىن جاي چىقتى.
سۆزدىن يەر بىلەن ئاسمان چىقتى،
ئاسماندا دەپ بىلدۇق، كۆردۇق يوپيورۇق
بىلدۈرگۈچى ئۆزىنى تىقتى.

2014 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى.

www.uyghurkitap.com

كونا شەھەر

1

قەدىمكى قول يازمىدەك
يازغان توپىغا
پۈتنى،
كۆزنى،
يۈزنى يورۇق.
ئاندىن ئاڭلاپ، قوپ! دېگەن سۆزنى
يۈز ـ كۆزى توپا ماڭغانلار قوپۇپ
كوچىدا ئۆرىتۆپە بولۇپ.

ئاق دوپپا، ياغلىقتا توشتى رەستە،
ئۆلۈكلەر ئېگىزدە، تىرىكلەر پەستە،
بىر كىشى قوليازما ئېچىلغان پەيتتە،
سۆزلىرى ئاق بەتتە، كۆزلىرى خەتتە،
مېنى كىم يازدى دەپ ئويلار مىڭ تەستە.
بىر دېھقان چىڭ يۇمغانچە كۆزىنى
توغرا ئوقۇيتتى ھەربىر نەپەستە.

2

يەنە كەتتى
بىر مۇساپىر
ئۆز شەھرىدىن،

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

ــ كەل، ئاسمان جىسمى ئوربىتاڭغا كىر!
بىر ئاۋاز كەلدى ئاسمان قەرىدىن.

3

قۇياش ھارۋىسى ــ
باققالنىڭ ئالدى،
بىر شاپاقنى تالىشىپ ئالدى
ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ئۈچ ئەرۋاھ يولدىن
ۋىغىلدىتىپ قاناتلىرىنى
قوغۇن يەۋاتقان بالا قولىدىن.

4

سۆڭەكتەك ئاپئاق بىنالار
كۆرۈنەر گۈگۈمدا قارىيىپ.
زاراتلىقنىڭ پۇچۇق تېمىدىن
ئۆلۈكلەر قېچىپ كەتمەكچى بولار
كۈندىن ـ كۈنگە ئۆيى تارىيىپ.

كىردىم
سۇلتان كىرگەن ئىشىكتىن
كۆك گۈمبەز ئىچىگە،
ئىچىگە ئويۇلغان ئىۋرىق، گۈل، يېزىق
ئوخشايتتى نەقىشلىك نەپىس كېچىگە.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

5

پىچىر لاشقۇچى ۋەھىمىدە
ئادەم يوق جايمۇ ئادەم بار جايدەك.
چاسا ئۆيلەر، كېسەك ئىدىيە،
تىك ماڭساق ئاستىغا ماڭىمىز،
قارا لايدەك.
ئەگىپ ماڭساق ئاسمانغا ماڭىمىز،
ھىلال ئايدەك.

6

«ئۈمىچى يوق مازاردىن شەيخ بىزار»
ئۆلۈكلەر باشقا جايدا جان باقالماس.
ئۆلۈكلەر بار شەيخى يوق مازار،
ئەنسىز شامال تەرجىمىھال يازار
يۇلغۇنلار باش لىڭشىتار دېيىشىپ راست.

بۈگۈن شەھەردىن چىقتى تاۋۇت،
قىزىلىم مازىرىغا پاتمايدۇ بەلكىم.
مازارنى يازار راھىلە داۋۇت،
ئۆلۈكۈم قالسا، كىم بولار شەيخىم.
قەلىمىم دوملار، ئاق قەغەز ساۋۇت،

7

مازار يېنىدا خۇمدانىنى كۆردۇم،
جان يوق ئادەمنى، ئۇۋۇلغان تەننى

كېسەك قۇيغاندەك قۇيۇش كېرەك.
يەتتىنچى قەۋەتتىكى ئادەمسىز ئۆيدىن
بىر ئاۋاز كەلدى چالغاندەك غىجەك،
— مەنغۇ ئاق ئاتتىن يىقىلىپ ئۆلدۇم،
سەن كىم بولىسەن؟
— مەن ئەمدى كېسەك.

تام تەرەپكە سۇرۇلسەك ئەگەر،
پۇتىمىز قاراڭغۇدا نېمىگە تېگەر؟
يەتتە قەۋەتتى ئادەمسىز ئاسمان،
ھەربىرى چىراغلار يېقىلغان شەھەر.

8

قۇياش بىلەن تەڭ قىرىغان
ئەي، قۇرۇق، قاقشال، مويسىپىت يەر،
بىزنى مۇشۇ يەرگە تىرىغان،
يىلتىزىمىزدا قۇم چېچەكلەر.

يېڭى ياشارغان زېمىندا يېشىل
ئۇنۇپ چىققان ياش ئادەملەر
يېڭىلىق دەپ ئايرىماي پاسىل،
ئۆلۈم دەرىخىنىڭ مېۋىسىنى يەر.

يېرىم ئاي كۆچتى پۇتۇن كوچىدىن،
ماڭالماي قالغانلار، بىر پۇتلۇق تىرەك.
ئىتتىك كېتىۋاتقان يولۇچىدىن
مېڭىشىم كېرەك كالامپاي ئاستا
ئۆلۈم، ئۆلۈم ئۇنىڭ مەنزىلى بولسا

٩

ئۆلۈم يېڭى،
هاياتلىق كونا،
كونا شەھەر.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

ئالما ۋەقەسى

مەۋقەسى مەۋجۇتلۇقنىڭ
سۇدەك ئېنىق،
بىر كۈنلەردە بىز ئۇشتۇمتۇت
دېگەن چاغدا ئايالالار بىلىق
ئۇلار سۇ ئورنىغا ھەسرەت يۇتۇپ
ئاق كۆپۈكنى چىقىرار تىنىپ.

ئايالالار تېگى يوق كۆل، بىز چۆمۈلگەن.
ئايالالار تىرىك قەبرە ئازاب كۆمۈلگەن.

مەن دادا قەبرە،
سەن كىچىك قەبرەم ئويناۋاتقان،
سەن ماڭا ئالما دەپ قىلغاندا غەلۋە
مەن چايناپ تۇرمۇشنى يۇتالمايۋاتقان.

جېنىم بالام، يۇمشاق قورتۇم،
ئالمىنى غەزەپ بىلەن ساڭا ئاتتىم.
تاڭ ئاتقۇچە ئويغاق بورۇتۇم،
بىر تال ئالمىغا سولىنىپ ياتتىم.

ھاياتىم دەريا،
ئۆلۈم بىر ئالما،
ماڭا ئېتىپ بېرەر ئۇ قاتتىن.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئاق كىگىز

قار يېغىۋاتاتتى،
قاراڭغۇ كۆڭلۈم.
دادامنىڭ ياداڭغۇ چىرايى،
كۆرۈندى ساقىلى ئاپئاق كۈندۈزدىن.

ئاخىرقى قورغاندەك ئۆيۈمدە مەن،
ئاستا لەيلەپ چۈشمەكتە
ئاق بۇلۇتتا ئولتۇرغان دادام.
كىم بوش سىركايدىن سۈت چاي ئىچمەكتە؟
قارايتتى چەينەك سوزۇپ بويۇن.
ئۇتتۇرۇۋەتكەن دادام شاھماتتا
ھاياتىنى ئون تۆت يىل بۇرۇن،
يوقلاپ كەپتۇ ـ دە، مېنى بۈگۈن.

بىز سۆزلەشتۇق
تۇرمۇشنىڭ رەڭگى توغرۇلۇق،
دېدى: ياشىۋال جانىنىڭ بارىدا
ئۆلىۋېرىش زېرىكىشلىك ئىش.

نۇرغۇن ئادەملەر قاتارىدا
ئۇنىڭ كىملىكى تەكشۈرۈلمىگەن.
دادامنىڭ ئاۋازىدا، چىرايىدا
كېتىۋاتاتتىم دوقمۇشتىن ئۆتۈپ
ھاياتقا تېخىمۇ كۆك، تېخىمۇ كەڭ.

دادام ماڭماقتا قار ئۇستىدە،
گۇللىرى يوق ئاق كېگىزدەك قار.
دادامنىڭ ئىزى يوق، ئۆزى يىتتى ـ دە،
مېنىڭ ئىزىمدا ئىككى تال گۇل بار.

ئوغۇزنى
كۆتۈرۈشۈپ كۈندەك تۇرغۇزدى،
ئاق كىگىزگە ئولتۇرغۇزدى.
ئاندىن بىزنىڭ خاقانىمىز دەپ
كۆك تەڭرى بىلەن كېلىشىم تۈزدى.

كېلىشىم يىرتىلىپ
تالاي يىللار ئۆتكەندىن كېيىن
بەلگە كەلگۈدەك كەتتى قار يېغىپ،
ئۆيدىن چىقىشمۇ بولدى قىيىن.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى.

ئۆيگە كىرمىگەن ئوخشايمەن

«ئىككى تېكىننىڭ ھېكايىسى»دىكى
شىرغا ئوخشايمەن،
ئورنۇمدا چۆرگىلەپ توختايمەن
ئاچقۇچ قويغان يەرنى تاپالماي.
بايام ئىشىكنى ئېچىپ كىرگەن
ئۆيدىن باشقا يەرگە قاچالماي.

قاچالماي تۇگىمەس ئىشتىن ــــ
قۇيرۇقى كۈندۈزدىن كېچىگە چۈشكەن،
سايىسى تۈيۈقسىز ئىچىمگە چۈشكەن.
تېخى ئۆيگە كىرمىگەن ئوخشايمەن،
پۈتلىرىم ــــ گىلەم كۆرگەن چۈش ئىكەن.
دۇنيا قۇلۇپلانغان،
ئاچقۇچ ئۆزىمىزدە ئۇنتۇپ قالىمىز.

ئېگىزدە يوقتىن بار بولغان ئاسمان،
ئاسماننى ئاسان ئۇنتۇپ قالىمىز.
ھەممىدىن ئۇلۇغ يارالغان ئىنسان،
ئىنساننى ھەر زامان ئۇنتۇپ قالىمىز.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىغىن ئادرېسى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىغىندى ئادرېسى

كەچلىك بازارنىڭ قەبرىسىدە

بىرنەچچە كىشى مېڭىپ يۈرەتتى،
ئاسماندا ماڭغاندەك
يوق يەردىن ئورۇندۇق ئىزدەپ.

ئولتۇرۇپ كاۋاپ يېيىشەتتى،
چاي ئىچىشەتتى،
ئاغزىنى كۆيدۈرۈپ ئۆگرە ئىچىشەتتى.
ئوتلۇق ئاياللار ئۆتۈۋاتقاندا
تۇرمۇش تەمىنى تامشىپ كېتەتتى.

كېيىنشتى
كۈندۈز بىلەن كېچە رەستىدە.
ئاينى تۆت كوچىغا تاشلاپ كېتىشتى
بىر پۈتلۈق،
ئىككى پۈتلۈق،
ئۈچ - تۆت پۈتلۈقلار،
پەشتاما تارتقانلار، ياغلىق ئارتقانلار،
هارۋىلىق قوشۇندەك ئارتتا قالغانلار،
قەيسەرلىك بىلەن چىشلەپ چىشىنى
يېڭىشكە ئەتىياز، ياز، كۈزنى، قىشنى.

ئەمىر قىلدى
سۇلايمان پادىشاھ
هۆپۈپكە:

ئېيتىپ بەر!
ماڭا بويۇنتاۋلىق قىلغۇچىنى،
ئايال پادىشاھ سۇ ئوخشايدۇ دەپ
كۆتۈردى كۆڭلىكىنىڭ ئۇچىنى،
كۆرگىنى ئوردا ۋالىلداق ئەينەك...

شۇ ئوخشايدۇ دەپ بارغانىدىم يوق،
تارىخى شاۋقۇنلۇق، كېچە بولماس جاي.
ئۈستىدە ئاسمان تۇراتتى ئوچۇق،
كەچلىك بازارنىڭ گۈمبىزىدە ئاي.

مەن بىلمەيمەن قۇش تىلىنى،
سۇكۇتۇمنى سۆزلەيمەن چۆچۈپ.
يوقلۇقتا بار بىز، ئىزدەيمەن سىرنى،
بازار ئاسمانغا كېتىپتۇ كۆچۈپ.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

كاشتان دېگەن نېمە؟

چاقىرغاندا ئىسمىنى ئىگەم
شاختىن ئالدىڭغا كەلگەن بىر مېۋە،
ئۇيغۇر تىلىنى قىلدى قوڭۇر رەڭ
قىلدى مەنىسى، مېغىزى بار ھەم.

ئەگەر مېنىڭ توقىلىم بولسا
بولار ئىدى كاشتان رەڭگىدە،
تاش بۆرىكىم كۇچكە تولسا
توشار ئىدى كاشتان شەكلىدە.

كاشتان شەكلىدە
سول مېڭە
سۆرەپ ماڭسا ھايات ئەكسىگە
ئوڭ يېرىمىنى يەر شارىنىڭ،
ئارتۇق، قۇرۇق، مەنىسىز بىردىن.

بىردىنلا شېئىرىم كاشتان رەڭ،
دۇنيانى شاكىلىدىن چىقىرىپ مەن
تولىمۇ قاتتىق، تولىمۇ قاتتىق
غېرىبلىقنى تىتىۋاتىمەن.

بىر تۇپ دەرەخ يورۇپ كەتتى،
شاخ - شېخى مېۋىگە تولغان پەيتتە.

پىشقان كاشتان —
كىچىك بىر داستان،
ئاسماندا تۇرۇپ زېمىنغا يازغان.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

تەن خەرىتىسى

1

ئاخىرىدىن باشلاندى بېشى،
ئادەم بىنا بولۇشتىن بۇرۇن
ئالەم ئۇنىڭ خەرىتىسى.
يۇلتۇزلار قارايتتى سوزۇپ بويۇن،
شېئىردىكى بىز ئەنە شۇ كىشى.

2

206 پارچە سۆڭەكنى
جۈپ ـ جۈپىگە تىزدى كەلتۈرۈپ.
ئېسىپ قويدى كۆندەك يۈرەكنى
نېرىپلارغا تۇتاش سىر قىلىپ.

3

ئادەم تامچە ـ تامچە.
رەڭلىك سۈنى سانىغاندەك
قان قانچە؟
قىزىل قان، ئاق قان، سېرىق قان،
ۋە سۇيۇق تۆمۈرنى قېتىپ قويغان.

4

ئالەم بوشلۇقىدىن تەن بوشلۇقىغا،
ئاسمان جىسمىدىن ئىنسان جىسمىغا،
سۆزنىڭ مەنىسىدىن كەڭ بوشلۇقىغا،
ئادەم ئەزاسىنىڭ پىنھان قىسمىغا.

5

ئاسمان جىسمىغا سەپسالىمىز،
نۇر چېچىپ تۇرغان يەتتە ئەزاسى.
قايسىسى كۆز، قۇلاق، ئېغىز ـ بۇرۇنلار؟
ئوپېراتسىيە كارىۋىتىدا يەر ئالىمىز،
ھەممىسى بىز تەشكەن، كەسكەن ئورۇنلار.

ئالەمدىن نەگە قېچىپ بارىمىز
سوزۇلغان قوللاردەك ئاپئاق شولىلار.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

يۈرەك تىقلىمىسى قەسىدىسى

ھاياتىم ئېچىلماقتا
غەزىنە ئىگىسى
ماڭا كۆرسەتمەي كۆمگەك سىردەك.
ۋە ياكى قىزغۇچ شاختا
يۇۋۇلەپ بىرى
ئېچىلغان گۈلدەك
ماڭا سوۋغا قىلىنغان يۈرەك.
سوزۇلماقتا قارا قوللىرى
ۋارقىرايمەن جالاقلاپ تىترەپ
يېقىنلىغان كۆلەڭگە كىم دەپ؟

ھەر تەرەپكە ئۇسۇپ بېقىپ
ماڭغۇدەك بىر يول تاپالمىسام،
مۆدۈرۈپ داق يەرگە چۈشۈپ كېتىپ
يۆلەيدىغان قول تاپالمىسام،
ئۇشتۇمتۇت چۈشكەن ئەلچى
يەر بىلەن ئاسمان تۇتاشقان يەردە
ماڭا چىقىش يولى بەرمەكچى،
چىقىپ كەتمەكچى بولسام ئەگەردە
ئۆچكەن تەنىنىڭ ئوربىتاسىدىن.

سوراي قايسىدىن
بار قىلىنغان تۇنجى قېتىم
موتۇردەك گۈپۈلدىگەن يۈرەك كۈچىنى.

www.uyghurkitap.com

جان تومۇر، قان تومۇرلار ئارىسىدىن
يوللارنىڭ كۆك، قىزىل سىزىلغان
ئىرماش - چىرماش يۆنىلىشىنى.
ئوراپ قايتىدىن
چارىسىز دوختۇرنىڭ دورىسىدىن
تارتمامغا تابلىتىدەك تىزىلغان
يۇپيۇمىلاق هايات چۇشىنى،
يۇرىكىگە ساق دەپ يېزىلغان
ئۆزىنى ئۇيغۇر دېگەن كىشىنى —
تىلىنى چىقارتىپ، تومۇر تۇتۇپ
تۇتۇپ سۇكۇتىگە تىڭشىغۇچنى.

توقاچنى ئۇشتۇپ
مەززە قىلىپ يەي
بىر قوشۇق گۇلقەنتكە قوشۇپ.
تۇن بويى، ئۆمۇر بويى سىڭدۇرەلمەي
بىر مىسقال دەردنى چىقاردىم قۇسۇپ،
ئاشقازان ساق، يۇرەك ئاغرىق دەي.
جېنىم كۆككە ئوچۇق، بەدىنىم يەرگە
قەدىمىڭ دەقىقەمگە يېتىپ كەلگەي
تۆكۇلگەندە قۇياشتىن پەيلەر...

ئۆزۇم زەمبىلدە،
كۆزۇم يۇمۇلغان.
كېتىۋاتىمەن دەپ سېنى كۆرگىلى
يۇرىكىم سوقماقتا قالايمىقان.

2014 - يىل 12 - ئاينىڭ 21 - كۇنى.

چايخانىدىكى كىشىلەرنى ياندىن كۆزىتىۋاتقان ئەينەك بىلىقداندىكى تاپانبېلىقلا

— قاراۋېرىسىز نېمىشقا؟
ئۆتسەم سۇزۇك ياندىن،
كۆزىڭىزنى پۇلتايتىپ
بېلىقداندىن.

— شەيتىنىڭىز چوڭ كۆرسەتتى
پەرقىمىز چوڭ ئەمەس ئىنساندىن.
قۇيرۇقىڭىز تەتۈركەن ئوڭ كۆرسەتتى،
ئۆزگەن ياخشى دەمسىز چىقماي ئىشتاندىن؟

كۈنلەر قىسقا،
ئوخشار قىلتىرىققا،
بەزىدە ئۆتمەكچى بولساقمۇ ياندىن
ئۇچى ئۆتۈپ كېتىدۇ جاندىن.

ھەممىمىز يۇمشاق ياشىغۇچى،
بېلىق بىز كۆرۈنگەن ھەر خىل ھالەتتە.
ئاسماندەك بېلىقداننى ياسىغۇچى
كۆزىتىپ تۇرغاندەك بىزنى بىر چەتتە.

2014 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى.

قومۇلدا چىلان يەۋاتقان بىر كىشى

ئويۇنچۇق تانكىنىڭ مايسا رەڭ قىشى،
گۈللۈك گىلەمدە چىلاندەك تىمتاس.
ئىلياس ئۆي تىزىپ ئويناۋاتاتتى،
كىرپىكى تىزىلغان ئۆزىگىلا خاس.

لەۋلىرى سىزىلغان گىلاس رەڭدە،
يۈزى ياسالغان قونچاقتەك كىچىك،
ئۈنچىلەر يالغان چىشنى كۆرسە.
ئۈستىخان، مۇسكۇلى
مىخسىز مىخلانغان، يىپسىز تىكىلگەن
نازۇك، ھەم قىلىپ.

ئورۇندۇق بىكار ئولتۇراتتى،
پۇتلىرى گىلەمگە سەت خەت يېزىپ.
سۆزۈمدە پىكىر ئۆزۈمدە كىبىر،
ئويناۋاتاتتىم مىسرالار تىزىپ.

ئوغلۇم گىلەمدە ئويناۋاتاتتى،
تانكىنى توختاتتى،
قارىقويۇق ئوق ئاتتى،
كۆڭلۈم ئاغدى، بىر شۇملۇق سېزىپ...

توساتتىن
دادا ! دېگەن بىر ئاۋاز،

قانىغان ئاۋاز،
قولۇم قانىدى، دېگەن ئاۋاز...

ــ ئوغلۇم، جېنىم ئوغلۇم
ئەمدى قان ئەمەس بۆلجۈرگەن دەك
ئاغرىمايدۇ، تېگىپ قويدۇم

ــ دادا بۆلجۈرگەن ئاغرىپ كەتتى
بۆلجۈرگەن تەملىك قان ئاقتى

شېئىر يازمىسام بولۇپتىكەن،
ئازمىسام بولاتتىكەن شائىرمەن دەپ.
مەن يازدىم دېگىنىم خاتا ئىكەن،
ماختىنىپ، تەمەننا قويۇپ، ئەزۋەيلەپ.

ماڭدىم شېئىردىن چىقىپ كەتكىلى
ئۇيغۇر تىلى مەنىسىز قالار بوش.
ئىنگلىزچەم مەنىسىز بەلكى،
تەرجىمەم بەك بولسا، گىلەمنىڭ كەينى.
قەلەمداشلىرىم بولۇپ مەندىن خۇش
ئالدى يۈزىنى يېزىڭلار ئەينى
قېرىنداشلىرىم ئوقۇرمەن خەير ـ خوش!

2015 ـ يىل 2 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېگانە ئادرېسى

THE MOON IN ANOTHER TONGUE

The English Word

On the tip of my tongue
a stone
juicy and warm.

Suddenly it was born
like water in a bucket—
meaning or form?

I was sitting at the café
and stirring coffee foam,
when my father rose out of the steam,
speaking in a familiar tone.

But I could not translate it alone,
because death is easy but life
heavy as a stone.

A pair of empty shoes
flashed past my feet
at lightning speed,
but I cannot translate it.

Above me is a blue map of the world,
sometimes from heaven will fall a new word.
And when I take a look deep inside,
what I see again is the bright face of my lord.

www.uyghurkitap.com

www.uyghurkitap.com

ئىنگلىزچە سۆز

تىلىمنىڭ ئۇچىدا
بىر تال تاش،
ئىسسىق شەربەتلىك.

تۇغۇلغاندەك بىردىنلا
سېۋەتتە سۇ
مەنىمۇ يا شەكلىمۇ؟

قەھۋەخانىدا ئولتۇراتتىم مەن
قوچۇپ قەھۋەنىڭ كۆپۈكىنى.
لەيلەپ چىقىپ دادام ئاق ھوردىن
ئاڭلاندى، گەپ قىلغان تونۇش ئۈنى.

بىراق ئۆلۈم ئاسان ياشاشتىن،
ھايات ئېغىر بولغاچقا تاشتىن
قىلالمىدىم تەرجىمە ئۈنى.

پۈتلىرىم يېنىمدىن بىر جۈپ قۇرۇق كەش
چاقماق چاققاندەك ئۆتۈپ كەتكەچ
قىلالمىدىم تەرجىمە ئۈنى.

ئۈستۈمدە دۇنيانىڭ كۆك خەرىتىسى،
بەزىدە كۆكتىن چۈشەر يېڭى سۆز.
كۆرىمەن ئىگەمنىڭ نۇرلۇق يۈزىنى،
مەن سۆزلەرگە تاشلاپ چوڭقۇر كۆز.

Outside of the Kitchen

You walk barefoot on the carpet,
your slippers two empty flowerpots
on the threshold of the kitchen,
spreading their fragrance in my thoughts.

But I never feel at ease in the kitchen,
for I am afraid of water when I drink,
for the sun pointed its gun through the window, I think,
for solitude, a lotus that I sit in as I sink.

Now my wife is a sort of tomato jam,
and I, a man who wants to taste a ripe fig
in the afternoon within this poem.

The long sentence of my body is the excess of the night,
yours, a place for a comma where forever I may write.
The bedroom suited for poetry, so murky and so quiet,
but high in the sky someone has already turned on the light.

www.uygurkitap.com

ئاشخانا ئۆينىڭ سىرتى

ياللىغاياغ ماڭساڭ گىلەمدە
ئىككى كىپىشىڭ گۈل تەشتىكىدۇر
بوسۇغىدا گۈلسىز، بوش تۇرغان
خىيالىمدا تارقىتىپ خۇشبۇي.

بىراق مەن ئاشخانا ئۆيدە
بولالمايمەن ئەركىن ـ ئازادە.
قورقىمەن سۇدىن ئىچىۋېتىپ،
كۈن روجەكتىن تۇرىدۇ بەتلەپ.
غىربىلىق ئىچىلىپ تۇرغان نىلۇپەر
ئولتۇردۇم ئىچىدە بىر چۆكۈپ ـ لەيلەپ.
خوتۇنۇم بىر خىل شوخلا قىيامى،
پىشقان ئەنجۈرنى تېتىغۇم كېلەر
شىئىردىكى چۈشتىن كېيىندە.

تېنىمدىكى ئۇزۇن بىر جۈملە
كىچىنىڭ ئارتۇق قىسمىدۇر پۈتۈن.
تېنىمدىكى بىر پەشلىك ئورۇن
مەڭگۈ مېنىڭلا يېزىشىم ئۈچۈن.

ھۈجرام شىئىرغا لايىق رەۋىشتە
تەييارلانغان جىمجىت ۋە خىرە.
كىمدۇر بىرى ئېگىز ئاسماندا
چىراغلارنى ياقتى لاپپىدە.

www.uyghurkitap.com

A Rose Named Cockroach

When I have withdrawn my white troops into darkness by the name of day,
When I have visited the rickety kingdom of the old table,
When I have sniffed the melancholy scent of hidden things like a wet vagina,
When I have seen a blood orange thrown from a window at the crowded street,
When I have found the moon crawling in the sewer on its crimson legs,
When the rusty faucet has shouted at the polluted future of water,
There will be a rose, perhaps many, blooming open with the lines of my poem.
The name of this rose that you all have given me is cockroach.
Gardener, you have blown a bud in the garden of the cosmos and silently let it bloom,
Is it a roach or is it me?

سۆيۈرەك دەپ ئاتالغان بىر گۈل

كۈندۈزنىڭ نامىدا ئاق قوشۇنلارنى قاراڭغۇغا چېكىندۈرگەن ۋاقتىمدا،
لىڭشىپ قالغان پادىشاھلىقنى ئەبگا شىرەنىڭ زىيارەت قىلغىلى كەلگەن ۋاقتىمدا،
ئاياللارنىڭ ئۇيات يېرىدەك پىنھان نەرسىلەرنى غەمكىن پۇراۋاتقان ۋاقتىمدا،
قان رەڭلىك ئاپېلسىننى دېرىزىدىن ئاتقاننى قىستا - قىستاڭ كوچىغا، كۆرۈۋاتقان ۋاقتىمدا،
ئايىنىڭ يوندا ئازگىلىدا ئۆمىلىگىنىنى قىزغۇچ پوتىدا بايقاپ قالغان ۋاقتىمدا،
داتلاشقان جۈمەك سۈنىڭ بۇلغانغان كەلگۈسىگە ۋارقىراپ - جارقىراۋاتقاندا،
بۇندا بىر تال ئەتىرگۈل بار، بەلكىم تالاي، مىسرالىرىمدا ئېچىلىپ تۇرغان
ئېچىلدۇردۇڭ ئەي باغۋەن، ئالەم گۈللۈكىدىكى بىر تال غۇنچىنى ئۈن - تىنسىز پۈۋلەپ،
مەن ئۇنى نېمە دەپ ئاتىشىم كېرەك، ئۇ مەندۇرمەنمۇ ياكى سۆيۈرەك؟

The Wind

Someone is whispering
in my ear,
to a lake that was given a mirror,
to a willow tree like a Sufi in a ragged green robe,
waiting for his Lover.

And then I see the wind,
at its end,
the whisperer hiding himself.

www.uyghurkitap.com

شامال

كىمدۇر بىرى قۇلىقىمغا پىچىرلىدى،
كۆلگە پىچىرلىدى ئەينەك بىرىلگەن.
پىچىرلىدى مەجنۇنتالغا ـــ
يېشىل تون كىيگەن جۆندەك سوپىدەك
ساقلاۋاتقاندا سۆيگەن دىلدارغا.

كۆردى شامالنى كۆزلىرىم ئۇچى،
شامالنىڭ ئاخىرىدا، قىلىپ بىر دالدا
پىنهان بولۇپتۇ پىچىرلىغۇچى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورىبېتى

www.uyghurkitap.com

The Onion

In the oil's song
the days burnt   long.

In the oil's song
I was chopped,
and fried,
and I cried.,
Around me is a deaf world.

A woman who dressed in white skin
said nothing,
when I touched her.

A vegetable who that is
undressing layer after layer
for shading my tear to talk too much.

I live in the sour taste of the onion,
When I looking out from wounded words
in my mother tongue.

I am a chopped onion.

No, I am not the onion
in the language of God.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

پىياز

ياغىنىڭ ناخشىسىدا
كۆيدى ئۈزاق كۈنلەر.

ماينىڭ ناخشىسىدا
قىيما ـ چىيما قىلىنغان،
قورۇلغان،
توۋلىغان مەن،
چۆرەمدىكى دۇنيا پاك ئىكەن.

بىر ئايال ئاق پىشماق تېرە كىيگەن
ئۈندىمىدى، زۇۋان سۇرمىدى
تۇتسامىمۇ مەن.

بىر كۆكتات
يېشىنىپ قات ـ قات
مېنى مۆل ـ مۆل تۆكتۈرمەكتە ياش.

ياشاش پىيازنىڭ ئاچچىق تەمىدە
قارىسام تىلىمدىكى
سۆزلەردىن زېدە.

مەن توغرالغان بىر باش پىيازمەن.
خۇدانىڭ تىلىدا ياق ـ ياق
پىياز ئەمەسمەن.

The Moon in Another Tongue

1

As I spelled out night,
splits of reddish moon
hung upon my tongue.

2

Smooth, round, and hot snow,
Snow is the color of your breast.
Now and then two crescent moons
rising out of the bed.

3

How many pages are there in the night,
that you have written with ink and light?
And a transparent sheet fallen out of your book
is morning, and I read with endless delight.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

باشقا تىلدىكى ئاي

1

كېچىنى تەلەپپۇز قىلغىنىمدا
ئاينىڭ پۇچۇقى، پارچىلىرى
قىزغۇچ ساڭگىلاپ تۇرار تىلىمدا.

2

يۇمىلاق، سىلىق، ئىسسىق قار
قار رەڭگىنى كۆردۇم كۆكرەكتىن.
بىردەم ـ بىردەم ئىككى ھىلال ئاي
كۆتۈرۈلۈپ تۇرار تۆشەكتىن.

3

تۇن ۋاراقلىرى قانچە بەتتۇر؟
يازدىڭ ئىشلىتىپ دۇۋەت ۋە نۇر.
كىتابىڭدىن چۈشكەن بىر سۆزۈك ۋاراق —
تاڭ سەھەردۇر،
ئوقۇدۇم قىن ـ قىنىمغا سىغماي.

The Man Who Spoke with the Black Stone

www.uyghurkitap.com

Today my heart feels sad,
Within me scratches a black cat.
A country, distant and skyless,
in his loneliness the poet goes mad.
And the pallid walls look at me from every side,
seeing how I cried and soundlessly died.

Today, the man who spoke with the black stone
once again returned to stone.
Satan, wearing my brown skin,
was hiding among my stiff bones.

O, woman, you are threadbare silk,
delicate with a lovely tear.
I want to rip you in two pieces,
and like a good tailor, sew and re-wear.

I shut myself up in a star-like hole,
its windows painted with the ink of night.
My poem approaches you, o, woman reader!

And you lick your fingers and bite

When I stop my poem, there is another poet
who has written stars all over the sky.
Then erased them out and scribbled new words:
they are sun, mountain, river, wood, magpie . . .

www.uyghurkitap.com

www.uygurkitap.com

قارا تاشقا سۆزلىگەن ئادەم

يۈرىكىم بۈگۈن پىغان ئىچىدە،
ئىچىمنى قارا مۈشۈك تاتىلىغان.
ئاسمىنى يوق يىراق بىر ئەلنىڭ
شائىرى غېرىبلىقتىن غالجىرلاشقان.
كۆرگىلى جىمىمدە ئۆلگىنىمنى
تاتىرىپ قارىشار تۆت تەرەپتىن تام.

قارا تاشقا سۆزلىگەن ئىنسان
قايتتى بۈگۈنمۇ قارا تاشقا.
بۈغداي ئۆڭۈمنى كىيىپ شەيتان
ئۈستىخىنىمغا يوشۇرۇنغاچقا.

ئايال بىر پارچە نەپىس يىپەك سەن،
يېقىملىق بىر يىرتىقنىڭ بىلەن.
سېنى ئىككى پارچە قىلىۋەتسەم،
ئۈستا سەيپۇڭدەك تىكىپ، كىيىپ مەن.

تۆشۈك يۈلتۇزدەك سولىنىپ قالدىم
دېرىزەم بويالغان تۈن سىياھىدا.
شېئىرىم ساڭا يېقىن كېلىپ
شوراپ بارمىقىڭنى چىشلەيدۇ راسا
ئەي چىشى ئوقۇرمەن.

مەن شېئىرىمنى توختاتقاندا
ئاسمانغا يۇلتۇزلارنى يازغان شائىر
ئۆچۈرۈپ يېڭى سۆز يازماقتا بۇندا
كۈن، تاغ، دەريا، ئورمان، قۇش ... ئۇلار.

www.uyghurkitap.com

The Pomegranates of Kashgar

At the entrance to history
a man built the house of the Creator,
but he himself has no home.

At the roundabout of time,
while a woman faces the sunset,
trying to mend the sky, with red threads
I listen to the cry of a muezzen
beckoning all to the evening prayer.

From the exit of the old city
a man, a true lover of God,
enters the seventh heaven.
There the sun explodes blood-red
like a pomegranate of Kashgar.

قەشقەر ئانارى

تارىخنىڭ كىرىش ئىشىكىدىكى
بىر كىشى رەببىگە ئۆي سالماقتا،
ئۆزىنىڭ بولسا ئۆيى يوق تېخى.

ۋاقىتنىڭ ئايلانمىسىدا
كۆن پېتىشقا قاراپ بىر ئايال
قىزىل يىپتا ئاسماننى يامار.
مەن ئاڭلايمەن ئەزان ئۈنىنى
مەزىن بىزنى شامغا چاقىرار.

كونا شەھەرنىڭ دەرۋازىسىدىن
خۇدانىڭ ئاشىقى بولغان بىر ئادەم،
يەتتىنچى ئاسمانغا تاشلىدى قەدەم.
ئۇندا قۇياش پارتلايتتى،
قەشقەر ئانارىدەك قىپقىزىل پېتى.

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

www.uyghurkitap.com

A Horror Movie

Your scribbles in the fire
and my scriptures upon the water
have been read out by Lucifer.

A horror movie
our children were forced to watch,
at the end two stars in the loony bin
trying to perform as good parents.

I heard a shout from the sky:
"Take your mind off of it!"

Slowly, my upper body was once again a man's
changed back from an animal's,
and your lower half once again became a blossom
mysterious and cannibalistic.

O, praise be to God
for creating Adam
and making iron-stiff men
softer than water
with His wisdom.

www.uyghurkitap.com

قورقۇنچلۇق كىنو

سېنىڭ ئوتقا يازغان قول يازماڭ،
مېنىڭ پوچېركام سۇ ئۈستىدىكى،
ئۇنى ۋارقىراپ ئوقۇيتتى شەيتان.

باللار كۆرۈشكە مەجبۇر بولغان
قورقۇنچلۇق بىر كىنو،
ئاخىرىدا ئىككى چولپان
ساراڭلار دوختۇرخانىسىدا
ياخشى ئاتا - ئانا رولىنى ئالغان.

ئاڭلاندى ئاسماندىن ماڭا بىر خىتاب
كىرىشىۋالماي هوي، ئەقلىڭنى تاپ.

ئاستا - ئاستا مېنىڭ باش قىسمىم
هايۋاندىن ئادەمگە ئۆزگەرمەكتە.
سېنىڭ يېرىمىڭ ئاستىنقى جىسمىڭ
ئۆزگەردى سىرلىق، گۆشخور چېچەككە.

هەمدۇ سانالار خۇداغا بولسۇن
ئادەمنى ئادەم قىلدى مۇشۇنداق.
قىلدى تۆمۈردەك قاتتىق ئادەمنى
سۇدىن يۇمشاق، سۇدىنمۇ يۇمشاق.

www.uyghurkitap.com

Traveler

Approaching the steps of twilight
at the exit of night.

The last star
written in blue ink
by a towering branch, the pen of trees.

I have set out to heaven
through the lines of your holy verses.

سەيياھ

سەھەر قەدەمسىرى يېقىنلاشقان
كېچىنىڭ چىقىش ئىشىكىگە.

چولپان
كۆك سىياھدا يېزىلغان
دەرەخلەر قەلىمى ئېگىز بىر شاختا.

ئاسمانغا قاراپ يول ئالدىم ئاستا
ئايەتلىرىڭدە مەن مىسرا ـ مىسرا.

www.uyghurkitap.com

A Poem in the Uyghur Tongue

It is drizzling in my language,
the liquid afternoon
falling in drops.
I hang out between two lines
in a word with meaning heavier than June.

Pigeons walk upon the white paper,
their feet thin and blue.
Outside this poem appears a grey blazer,
frightened words coo and all fly away.

Grammar, you are a shower I don't like,
for I am a poet who has no umbrella.
When Allah gives the sky a clear hue,
I joyously blow my life into words, too.

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇر تىلدىكى بىر شېئىر

ئانا تىلىمدا سىمىلدار يامغۇر
سۇيۇق چۈشتىن كېيىن
چىپىلداپ تېمىپ.
بىر سۆزنىڭ مەنىسى ئېغىر ئىيۇندىن،
مىسرالار ئارا قالدىم ئېسىلىپ.

ئاق قەغەزدە كەپتەرلەر ماڭار
ئىنچىكە، كۆك پۇتلىرى بىلەن.
ئۇچۇپ كەتتى ئۈركۈپ، بۇقۇلداپ
شېئىر سىرتىدا
كۆرۈنگەندە بىر فورما كۈل رەڭ.

گىراماتىكا شار - شۇر يامغۇرسەن،
مەن ساڭا ئۆچ
بولغاچقا مەن كۈنلۈكسىز شائىر.
ئاسمانغا ئوچۇق رەڭ بەرگەندە ئىگەم،
سۆزلەرگە جىنىمنى خۇشال پۈۋلەرمەن.

www.uyghurkitap.com

Walking Past the Beijing Planetarium

As I study the evening sky
my eyes are black stars.
And I, myself, am a celestial body
floating in this city.

Before this moment
a flock of birds flash red
behind the dark trees.
A strawberry-seller calls it sunset.

Behind a desk a cluster of angels
move in the air.
The astronomer, through his telescope,
wants to see a constellation.

But telescope can't see anything
without a pair of eyes.
The astronomer couldn't be astronomer.
without stars and skies.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

بېيجىڭ رەسەتخانىسىنىڭ يېنىدىن ئۆتۈش

مېنىڭ كۆزلىرىم قارا يۇلتۇز،
تون ئاسمىنىغا باقسام ئەگەردە.
مېنىڭ جىسمىم بىر ئاسمان جىسمى
لەيلەپ يۈرگەن مۇشۇ شەھەردە.

ئۇشبۇ مىنۇتلارنىڭ ئالدىدا
قىزىل قۇشلار ئۇچقانتى لەپ ـ لەپ
قاراڭغۇ دەرەخلەردىن دالىدا
بۆلجۈرگەن ساتقۇچى ئاتايىتتى كۈن پاتتى دەپ.

بىر توپ پەرىشتە ئۇستەل كەينىدە
يۈرەر ئىدى ھاۋادا ئۇچۇپ.
ئاسترونوم كۆزىتەر ـ تېلېسكوپتا
يۇلتۇزلارنى كۆرۈش ئۈچۈن.

ناۋادا بىر جۈپ كۆز بولمىسا
تېلېسكوپ ھېچنېمىنى كۆرەلمەيدۇ.
ئاسمان بىلەن يۇلتۇز بولمىسا
ئاسترونوم ئاسترونوم بولالمايدۇ.

www.uyghurkitap.com

ئىنگلىزچە شېئىرلىرىم ھەققىدە

1

گەپنى باشتىن باشلاشقا توغرا كېلىدۇ، 20 يىللار بۇرۇن مەن ئىنگلىزچە ئۆگىنىش ئۈچۈن تۇنجى قېتىم قولۇمغا كىتاب ئالغىنىمدا مەقسىتىم ئىنگلىزچە شېئىر يېزىش ئىدى. چۈنكى، مېنىڭ تۇنجى شېئىرلار توپلىمىم 22 يېشىمدا، ئالىي مەكتەپنى تېخى پۈتتۈرمەستە نەشىردىن چىقىپ، ھاياتىمنى شېئىرغا بېغىشلاش غايەم ئاللىقاچان تىكلىنىپ بولغانىدى، ئۇ چاغدا خەنزۇچىغا تەرجىمە قىلىنغان چەت ئەل شائىرلىرىنىڭ خېلى كۆپ ئەسەرلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ بولغاچقا، ئۆزۈمنى دۇنيا شېئىرىيەت كوچىسىدىكى بۈيۈك شائىرلار بىلەن بىللە كېتىۋاتقاندەك ئويلايتتىم. لېكىن، كۆڭلۈم زادىلا تەسكىن تاپمايتتى. چۈنكى، ھازىرقى جاھاندا دۇنيادىن ئايرىلىپ قېلىۋاتقان قەدىمكى بىر مىللەتنىڭ شائىرى ئىنگلىزچە ئىجادىيەت قىلمىسا ئۇنىڭ ئاۋازى پەقەت ئۆزىگىلا ئاڭلىناتتى. ئەكس ساداسى ئۆز توپى ئىچىدىن قايتىپ كېلەتتى. شۇڭا، مەن قەتئىي نىيەتكە كېلىپ تۇنجى ئىنگلىزچە ھەرپنى ئوقۇشقا باشلىغان كۈندىن باشلاپ نۇرغۇن تىرىشچانلىق كۆرسەتتىم، بىر كۈنمۇ بوشىشىپ قالمىدىم، خۇددى تاشپاقىدەك ئۆز

نىشانىمغا قاراپ 20 يىل ئۆمىلىدىم. گەرچە مەن ھازىر قىرانلىق دەۋرىگە قەدەم قويغان بىر شائىر بولساممۇ، ئىنگلىز تىلىدا مەن ئەمدىلا ئايىغى چىققان، ئەمما ئۆمىلەپ تەمتىلەپ كېتىۋاتقان بالىمەن. ئەمدى ئۇيغۇر تىلىدىن چىقىپ نەگە بارىمەن؟ ئانا تىلدا شۇنچە كۆپ شېئىرلارنى يازدىم، بەزىدە ئۆزى دۆۋىلىگەن تاشلارنى كۆلگە تاشلاپ چولتوك قىلغان ئاۋازنى ئۆزى ئاڭلاپ ئولتۇرغان بالىدەك، گويا ئۆز تىلىمدىكىلەر تىرىكچىلىك غېمىدە شائىرنى ۋە شېئىرنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ قالغاندەك ھېسسىياتقا كېلىپ قالىمەن. ئاخىر ئىنگلىز تىلىنىڭ ئىشىكىنى ئاچتىم، يېڭى بىر تىلدىكى ئويۇن مېنى قىزىقتۇردى، ئويۇننى ئەمدى باشلىدىم. بىراق، مەن قايسى تىلغا بارماي تەسەۋۋۇر، شېئىرنىڭ ماتېرىيالى ۋە تالانت ئۆزۈم بىلەن بىللە، بەلكىم ئۇيغۇر تىلىدىكى ئادىل تۇنىياز بىلەن ئىنگلىز تىلىدىكى ئادىل تۇنىياز باشقا ـ باشقا شائىرلاردۇر.

شېئىر قەلبنىڭ ئەڭ يېقىن تەرجىمىسى، قەدىمكى جەمئىيەتتىن ھازىرقى زامان مەدەنىيىتىگە ئۇلاشقان ئاقسۆڭەك ژانىر. ھالبۇكى، ئوخشىمىغان مەدەنىيەتلەر بىر ـ بىرىنى كۈچلۈك زەرەتلەپ يەر شارىلىشىش دولقۇنى ئەۋج ئېلىۋاتقان بۈگۈنكى كۈندە دۇنيا مەدەنىيىتىگە بىر كىشىلىك ھەسسە قوشۇش ھەربىر يەر شارى پۇقراسىنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان بۇرچى. شۇڭا مەنمۇ بۇ ئاقسۆڭەك ژانىر بىلەن ئۆزۈمنىڭ بۇرچىنى ئادا قىلسام دەيمەن. شېئىرىم ئارقىلىق تىل بوشلۇقى كېڭەيسە، تەپەككۇر يولى كېڭەيسە، ئۇستۇمنى بېسىپ تۇرغان تاغدەك بۇرۇچتىن بىر نەپەس يەڭگىللەپ قالاتتىم.

www.uyghurkitap.com

2

ئۆزۈمنىڭ ئىنگلىز تىلىدا شېئىر يېزىش لاياقىتى ۋە قانچىلىك ئىقتىدارى بارلىقىنى كۆپ ئويلىشىپ ئولتۇرماي بىسمىللاھ دەپ قولۇمغا قەلەم ئالغانىدىم، ھازىرغىچە، بولۇپمۇ بۇلتۇردىن باشلاپ ئىنگلىزچە يازغان شېئىرلىرىم 40 نەچچە پارچىگە يېتىپتۇ. بۇنىڭ ئىچىدىن ئۆزۈم قاتارغا ئۆتىدۇ «ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى»غا چۈشىدۇ، دەپ قارىغانلىرىمدىن مۇشۇ 12 پارچىنى تاللاپ قاپ يۈرەكلىك بىلەن بۇ توپلامغا كىرگۈزدۈم، مەقسىتىم دۇنيا شېئىرىيەت چوققىسىغا چىقىش نىيىتىگە كەلگەن مەندىن كېيىنكى ئۇيغۇر ياش شائىرلىرىغا بايراق تىكلەپ بېرىش، دۇنيا خەلقىنىڭ داستىخانىغا مايماق ـ سايماق بولسىمۇ ئۆزۈم ياققان بۇ نانلارنى قويۇپ دوستانە كۆڭلىمىزنى، مەۋجۇتلۇقىمىزنى بىلدۈرۈش.

گەرچە بۇلار شېئىر بولسىمۇ، ياخشى ـ يامان دوستلىرىمىزنىڭ ئادىل تۇنىياز ئىنگلىزچە نېمىلەرنى دەپ كەتكەندۇ دەپ قالماسلىقى ئۈچۈن ئۇنى ئۆز پېتى ئۇيغۇرچە تەرجىمە قىلىپ قويدۇم، ئەسلىدىكى ئىنگلىزچىدا «ئالەم شېئىرىيەت ئېقىمى»نىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكلىرىدىن بىرى بولغان قاپىيە، رىتىمغا خېلى كۆپ ئېتىبار قىلغان بولسامۇ، ئۇيغۇرچىدا ئەينەن چىقىرىپ بولغىلى بولمىدى، ئەمما مەزمۇنى ئەينەن بولدى. ئىنگلىزچە يېزىلغان بەزى شېئىرلىرىم ئوخشاش ماۋزۇدا ئۇيغۇرچىدىمۇ بار، لېكىن

تەرجىمىسى ئەمەس، بىر ماۋزۇدىكى باشقا ـ باشقا شېئىر. مەككىدىكى چاغلىرىمدا يازغان شېئىرلىرىم «تاشقا سۆزلەۋاتقان ئادەم» نامىدا ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن نەشردىن چىقتى، لېكىن ئۇيغۇرچە ئۇنداق شېئىرىم يوق، «قارا تاشقا سۆزلەۋاتقان ئادەم» دېگەن ماۋزۇدا ئەينى چاغدا ئىنگلىزچە يازغان شېئىرىمنى بۇ توپلامغا كىرگۈزدۈم.

تېگى ـ تەكتىدىن ئېيتقاندا، شېئىر تۇيغۇنىڭ تەرجىمىسى، ئانا تىلدا يېزىلغان شېئىرلار تېخىمۇ شۇنداق. مەيلى تىل ئىشلىتىش ياكى بەدىئىيلىك جەھەتتىن بولسۇن، ئىنگلىزچە شېئىرلىرىمنىڭ ئانا تىلدىكىگە يېتەلمەيدىغىنى ئېنىق. بىراق، زورۇقۇپ يېزىلغىنى يوق. خۇددى ئۇيغۇرچە شېئىرلىرىمغا ئوخشاش ھەربىرى بىر قېتىملىق تەبىئىي ئىلھامنىڭ، قايناق ھاياجاننىڭ مەسئۇلى، ئۆز جېنىمدىن چىققان، ئىنگلىز تىلىمدىن تۇغۇلغان ئۆز بالام. مەن ئۇلارنىمۇ ياخشى كۆرىمەن.

3

ئىنگلىزچە يازغان شېئىرلىرىمنىڭ مۇشۇ ھالەتتە كىتابخان بىلەن يۈز كۆرۈشەلىگەنلىكى ئۈچۈن ئەلىس ئاندىرسون (ئۇيغۇرچە ئىسمى نازاكەت) خانىمغا چوڭقۇر رەھمىتىمنى بىلدۈرىمەن. بەلكىم بۇ شېئىرلىرىم ئىنگلىز تىللىق كىتابخانلارغا ئادەتتىكىچە كۆرۈنۈشى مۇمكىن، ئەمما نازاكەت خانىمنىڭ نازاكەتلىك تەھرىرلىشى بولمىغىنىدا بۇ شېئىرلىرىم گىراماتىكىلىق خاتالىقلىرى، پەش، چېكىتلەرنىڭ جايىغا قويۇلماسلىقى ۋە چوڭ ـ كىچىك

ياكى خاتا يېزىلغان ھەرپلىرى بىلەن بۇنىڭدىنمۇ ئوسال، بۇنىڭدىنمۇ قوپال ھالەتتە ئوتتۇرىغا چىقاتتى.

ئەلىس خانىم ئامېرىكىدىكى كۆپ يىللىق، سىستېمىلىق ئوقۇشلىرىنى تاماملاپ دىيارىمىزدا ئايرىم ـ ئايرىم ئىككى پەن بويىچە دوكتۇرلۇقتا ئوقۇۋاتقان كەلگىنىگە ئەمدىلا ئىككى يىل بولغان بولسىمۇ، ئەمما پات ـ پات تېلېۋىزور ئېكرانلىرىمىزنىڭ، مەدەنىيەت سورۇنلىرىمىزنىڭ فوكۇس نۇقتىسى بولۇپ قالغان مەدەنىيەت ئەلچىسى، خەلقلەر دوستلۇقىنىڭ سىمۋولى. مېنىڭ نەزەرىمدە شېئىر قىلىدەك نازۇك، شېئىر تەرجىمىسى تېخىمۇ شۇنداق، ئانا تىلى ئىنگلىزچە بولسىلا ئىنگلىزچە شېئىر تەرجىمىسى سالاھىيىتى بولغان بولمايدۇ. ئەڭ مۇھىمى، نەزم تەرجىمىسى ئۈچۈن شېئىرنى، شېئىري تىلنى چۈشىنىشى، شائىرنىڭ تەسەۋۋۇر ۋە تۇيغۇسىنى ئاڭقىرالىشى كېرەك.

ئەلىس خانىم بىر قىسىم ئۇيغۇر خەلق داستانلىرىنى ئىنگلىزچىغا تەرجىمە قىلغان. ئامېرىكىدىكى بىر ئىلمىي ژۇرنالدا بىر يىل تەرجىمىلىك قىلغان، ئۇنىڭدىن باشقا ئوقۇش ئېھتىياجى بىلەن ئىزچىل تۆردە ناخشا ـ مۇزىكا، ئاۋاز ئىلمى بىلەن شۇغۇللىنىپ كەلگەچكە ھەرجەھەتتىن شېئىر تەرجىمىلىكىگە ماس كېلىدۇ دەپ ئويلىدىم ۋە كېيىن ھەقىقەتەنمۇ توغرا تاللىغانلىقىمنى ھېس قىلدىم. ئەلىس خانىمنىڭ بىر تال پەش، چېكىتكىمۇ چوڭ مەسىلە قاتارىدا مۇئامىلە قىلىدىغان ئامېرىكىلىقلارغا خاس ئەستايىدىللىقى، يۈز ـ خاتىرە قىلمايدىغان تەلەپچان ئۇستازدەك قاتتىقلىقى ۋە

شائىرلارغا ئوخشاش سۆز ئىشلەتكەن چاغدىكى ھېسسىياتقا، رىتىمغا، مەنىگە بولغان ئالاھىدە سەزگۈرلۈكى سەۋەبلىك، بۇ شېئىرلارنى تەھرىرلەشكە ئاز دېگەندىمۇ بەش سائەت ۋاقتىمىز كەتتى.

بۇ جەرياندا مېنىڭ تۇنجى تەسىراتىم رەھمەت، تەشەككۈر بولسا، ئاخىرقى تەسىراتىم چەت ئەل تىلىدا شېئىر يېزىش ھەقىقەتەن ئوينىشىدىغان ئىش ئەمەسكەن دېگەنلەر بولدى. ئەلىس خانىمنىڭ نېمىلەرنى ئويلىغىنى ماڭا نامەلۇم، ئەمما بىر شېئىرنىڭ تەھرىرلىكىدە بىز ئازراق دەتالاش قىلىپ قالدۇق.

ئەلىس خانىم، ــ سىزگە قارىغاندا مەن ئىنگلىز تىلىنىڭ ئىگىسى، ئىنگلىزچىدە بۇ ئىككى سۆز بىر يەرگە كەلمەيدۇ، ــ دېدى. باشقا مەنە بويىچە ئۆزگەرتىشكە مەن قېتىلمىدىم، ئەلىس خانىم، ــ ئۇنداقتا ئۆزىڭىز يازغان مۇشۇ مىسرالارنى ئۆزىڭىز ئۇيغۇرچە تەرجىمە قىلىپ بېقىڭ، ئاندىن مەن ئىنگلىزچە قىلىپ باقاي دېدى. مەن ئۇنى دەرھال:

«شېئىر سىرتىدا

كۆرۈنگەندە بىر فورما كۆل رەڭ ...»

دەپ راۋان ئۇيغۇرچە ئۆرۈپ يېزىپ بەردىم. ئەلىس خانىم بىرھازا ئويلىنىپ، ــ بۇ يەردە ئاشۇنداق ئالماي بولمىغۇدەك، ئەمما بۇ ئىنگلىزچىدە بىر قولاشمىغان، كالامپاي جۈملە بولۇپ قالدى، ــ دېدى ۋە، ــ ئۇيغۇر تىلى ھەقىقەتەن ئەرەب ۋە پارس تىللىرىغا ئوخشاش شېئىرىي تىل ئىكەن، ئىنگلىز تىلى ئۇنداق ئەمەس، ــ دېدى.

شۇنداق، ئۇيغۇر تىلى قەدىمىي، لېكىن قېتىپ قالمىغان،

www.uyghurkitap.com

سۆيى، ھاياتىي كۈچى بار، تەسەۋۋۇرغا باي تىل. ۋاھالەنكى، تىلىمىز ئىنتايىن قېلىپلاشقان، ئېنىقلىقنى، ئەقىلنى، كونكرېتلىقنى تەلەپ قىلىدىغان ئىنگلىز تىلىغا ئوخشىمايدۇ. ئۇيغۇر تىلى تارىختا نۇرغۇن دىنلارنىڭ تاسقىسىدىن ئۆتكەن بولغاچقىمۇ بىلىنمىگەن، سىرلىق، پىنھان مەۋجۇتلۇقنى ئىپادىلەش، تۇيغۇنى ۋە رېئاللىقنىڭ سىرتىدىكى نەرسىلەرنى كۆرسىتىشكە تېخىمۇ باپ كېلىدۇ، مۇنداقچە ئېيتقاندا شېئىر يېزىشقا تولىمۇ لايىق!

يەر شارىدىكى ھەممىمىز بىر ئائىلە كىشىلىرى. بىر مىللەت يالغۇز قالسا ياكى يەر شارىدا بىر ئادەم يالغۇز قالسا شۇ ھامان قورقۇنچ بېسىپ ئەتراپىدا كۆرۈنگەن ھەرقانداق بىر ئىنسانىنى ئۆزىنىڭ ئەڭ يېقىن قېرىندىشىدەك، ئىنگىچە ـ سىڭىللىرىدەك چاقىرىدۇ. بىز قايسى تىلدا، قايسى دىندا، قايسى ئىرقتا بولمايلى ھەربىر ئىنسان بىپايان كائىناتتىكى ئىنتايىن كەم ئۇچرايدىغان، قايتا تېپىلمايدىغان، چەكسىز قەدىر ـ قىممەتكە ئىگە ئۇلۇغ مۆجىزە. بىز يېنىمىزدىكى بۇ ئۇلۇغۋار مۆجىزىگە ــ بىر ـ بىرىمىزگە قايتىدىن سىنچىلاپ قاراپ باقايلى!

سىڭلىم ئەلىسكە يەنە بىر قېتىم سەمىمىي رەھمەت!

2015 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى.

Editor Bio

Elise Anderson (Uyghur name: Nazaket) was born in Tishomingo, Johnston County, Oklahoma (OK), in September 1983. Music played a formative role in her early life: her father taught her to sing when she was a toddler, and she began playing the clarinet and bass clarinet in 1994, at age 11. Elise majored in voice as an undergraduate at Oklahoma Baptist University (OBU) in Shawnee, where she sang alto in several choirs and played baritone saxophone and clarinet in a jazz orchestra, soprano recorder in a Renaissance music consort, and bass clarinet in a symphonic band. In the summer of 2004, OBU sent her to Xinjiang University to participate in a summer exchange program. This was an unforgettable experience for Elise, sparking in her an interest in studying Uyghur music. After she returned to the U.S, she began studying anthropology and reading as much as she could about Uyghur culture. She was named the Outstanding Graduate in Music at OBU in 2006, and graduated *summa cum laude* and With Honors that year.

Immediately following her college graduation, Elise moved to Bloomington, Indiana, to begin graduate studies in Ethnomusicology at Indiana University (IU). She began

studying the Uyghur language in 2006, followed by Mandarin and Tajik in 2009, and later Chaghatay, Literary Chinese, and German (2011). She earned a Master of Arts degree in Ethnomusicology in 2009, followed by a second M.A. degree in Central Eurasian Studies in 2011. From 2011 forward, she has been pursuing dual Ph.D. degrees in Ethnomusicology and Central Eurasian Studies at IU. At Indiana she has worked as a teaching assistant (2009–11) as well as an editorial assistant at the *Journal of Folklore Research* (2011–12). She is a five-time recipient of the Foreign Language and Area Studies Fellowship, which supported her studies of the Uyghur and Tajik languages in summers 2006, 2009, and 2010, and the academic years 2007–8 and 2008–9. In 2011 she won a Pre-Dissertation Research Grant from IU and spent May and June of that year developing her dissertation topic while she translated oral epic poetry from Uyghur to English at Dr. Rahile Dawut's Xinjiang Research Folklore Center.

In Fall 2012 Elise studied Intensive Mandarin for a semester at the Harbin Institute of Technology in Heilongjiang Province. In December of that year, she moved to Ürümchi to begin her dissertation research, supported by a prestigious Fulbright IIE grant. In 2013 she was a visiting researcher at Xinjiang University, where she continued working in the Xinjiang Folklore Research Center and also took courses in folklore. In the 2013–14 year, she won the prestigious Fulbright-Hays grant and enrolled at the Xinjiang Arts Institute, where she has been

learning to sing the *Uyghur on ikki muqami*. She is also studying *dutar* and dance performance in her spare time. In December 2013, she was deeply honored when the Ozturk Company in Ürümchi selected her as one of fourteen winners of its Scholarship for Female Graduate Students. Elise has traveled widely throughout southern Xinjiang conducting field research. She maintains a busy schedule as an occasional translator (Uyghur–English and Chinese–English) and editor, and she delights in all the opportunities she has for musical, cultural, and scholarly exchange with the people of the Xinjiang Uyghur Autonomous Region.

ANDERSON ELISE MARIE

www.uyghurkitap.com

مەسئۇل مۇھەررىر : ئابلەت ئەيسا
مەسئۇل كوررېكتور: ئاينۇرقىز مەمتىمىن

ئادىل تۇنىياز

كۆك ئاسمان

نەشر قىلغۇچى	:	مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى	:	بېيجىڭ شەھىرى خېپىڭلى شىمالىي كوچا 14 ـ قورۇ
پوچتا نومۇرى	:	100013
تېلېفون نومۇرى	:	010—64290862
ساتقۇچى	:	جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى	:	بېيجىڭ شېڭتۇڭ باسما ھەسسىدارلىق چەكلىك شىركىتى
نەشرى	:	2016 ـ يىل 12 ـ ئايدا 1 ـ قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى	:	2016 ـ يىل 12 ـ ئايدا بېيجىڭدا 1 ـ قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى	:	1168×850م م. 32 كەسلەم
باسما تاۋىقى	:	11.75
باھاسى	:	45.00 يۈەن

ISBN 978-7-105-14678-9/I • 2809 维 390

责任编辑：阿卜莱提·艾萨
责任校对：阿依努尔克孜·买买提

图书在版编目（CIP）数据

蔚蓝的天空：维吾尔文 / 阿地里江·吐尼亚孜著. — 北京：民族出版社，2016.11
ISBN 978-7-105-14678-9

Ⅰ. ①蔚… Ⅱ. ①阿… Ⅲ. ①诗集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ. ①I227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2016)第 290978 号

出版发行：民族出版社　　http://www.mzcbs.com.
社　　址：北京市和平里北街 14 号　　邮编：100013
电　　话：010-64290862（维文室）
印　　刷：北京盛通印刷股份有限公司
版　　次：2016 年 12 月第 1 版　2016 年 12 月北京第 1 次印刷
开　　本：850×1168 毫米 32 开
印　　张：11.75
定　　价：45.00 元

ISBN 978-7-105-14678-9/I·2809　维 390

مۇقاۋىنى لايىھەلىگۈچى: نۇرمۇھەممەت ئۆمەر ئۇچقۇن

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ISBN 978-7-105-14678-9
定价：45.00 元

扫一扫获得更多资讯